

GEMEENTE POLITIE BEVERWIJK

TEL. K 2510-3800

AAN

de Heer Hoofd B.V.D.

te

's-Gravenhage .

NIET O.K.
ACD/ 413
DAT: 20/2/51
PAR: 31

6.526.1	6.193.1
	01.122.3
BIJL.	
14 FEB. 1951	
ACD/ 192842	

vertrouwelijk

Verzoeken bij Uw antwoord
aan te halen

No. 10 K. DATUM 12 Febr. 1951 | BETR L.H.E. Toen

06.384
09.293

In verband met Uw schrijven van 21 October 1950, No 89580, betreffende L.H.E. Toen, heb ik de eer U het volgende te berichten:

Louis Henri Emile TOEN, geboren te Schaerbeek (België), 30 December 1919, van Belgische nationaliteit, van beroep reparateur, wonende Grote Houtweg No 143, alhier, is op 28 Januari 1928 met zijn ouders in deze gemeente in-geschreven, komende van Schaerbeek. Sindsdien is hij, behoudens zijn opkomst in Belgische militaire dienst van het voorjaar 1939 tot 24 Augustus 1940, in deze gemeente woonachtig geweest.

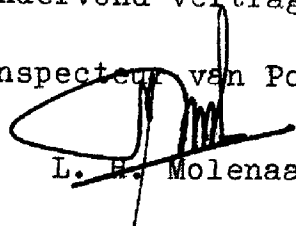
Alhoewel het laatste jaar scherpe controle op hem uitgeoefend wordt, is nimmer kunnen blijken dat hij zich niet houdt aan de wettelijke voorschriften voor alhier verblijvende vreemdelingen. Speciaal ten aanzien van een mogelijk lidmaatschap der C.P.N. is dezerzijds een uitgebreid onderzoek ingesteld; tot dusver heeft hij nimmer een der bijeenkomsten van genoemde partij bij-gewoond; het is nagenoeg zeker, dat hij geen lid der C.P.N. is.

Zijn interesse voor de Frateco vloeit grotendeels voort uit zijn vriendschap met Jacob van Wijngaarden, geboren te Velsen, 23 Mei 1903, wonende Kerkstraat No 2, alhier, die lid is en ook voorzitter is van de Vereniging Bellamy. Daarnaast moet zijn optreden voor deze verenigingen (laatstelijk trad hij op 4 November 1950 op voor de Ver. Bellamy en op 15 December 1950 voor Frateco) beschouwd worden als het benutten van een gelegenheid om zijn hobby, het goochelen, uit te leven; hij heeft het in die kunst niet zover gebracht dat hij met succes voor een meer gemengd publiek kan optreden. Van enige vergoeding hiervoor, alsmede het uitoefenen hiervan als bedrijf is nimmer kunnen blijken.

Toen is als reparateur werkzaam bij de firma Jan Dekker te Wormerveer, waar hij een volledige dagtaak heeft. Zijn werk-vergunning is geldig tot en met 15 Januari 1952.

De afdoening van het onderzoek ondervond vertraging door ziekte van de betrokken ambtenaar.

De Hoofdinspecteur van Politie,

L. H. Molenaar.

OP KAART
D/46
AT: 2-9-57
PAR: R07

V.15.

Nr. G ~~XXX~~ 342/50-4-1.

92872
Velsen B

Vertrouwelijk
2.2.51

Bericht op schrijven: Nr. 92872 dd. 3.10.50

6.526.1
12.12.2
- 8 FEB. 1951
ACD/102/05

Onderwerp: Inlichtingen omtrent J. DIJKHUIZEN

In verband met nevensvermeld ~~schrijven~~ wordt bericht, dat Klaas DIJKHUIS, geb. 17.8.08 te Termunten, grondwerker, wonende Eikenstraat 45 te IJmuiden-Oost (Gemeente Velsen.) op 1 September 1950 tot penningmeester van het district Kennemerland van de Bond van Arbeiders Esperantisten "Frateco" werd gekozen. Hij treedt op politiek gebied, zover bekend, niet op de voorgrond. Omtrent zijn echtgenote Wubbina DIJKHUIS (Uil) werd reeds per 23.2.49 gerapporteerd. Abusievelijk werd vermeld Wubbina DIJKHUIS-(Mil).

f. u. v. v.

b.4.3.10
Termunten

ACD

Aangenomen kan worden dat de in opgemeld schrijven bedoelde J. DIJKHUIZEN identiek is aan K. Dijkhuis, voornoemd.

α Einde.

MINISTERIE VAN
BINNENLANDSE ZAKEN

's-Gravenhage, 3 October 1950

No. : B92872

UITGEBOEKT
VERTROUWELIJK

Ontv. bew:.....

Betr.: J. Dijkhuizen.
VII AV 3

Appel :..... 3-11-50

Antwoord : 102795

Hiermede moge ik U verzoeken mij te willen doen inlichten omtrent de personalia, politieke antecedenten en verder van belang zijnde gegevens betreffende J. Dijkhuizen, wonende te IJmuiden.

J. Dijkhuizen werd op 1 September j.l. gekozen tot penningmeester van het nieuw opgerichte district Kennemerland van de Bond van Arbeiders Esperantisten "Fratesco". Hierin zijn verenigd de afdelingen Beverwijk, Uitgeest, Heiloo en IJmuiden.

In mijn administratie komt voor: Klaas Dijkhuis, geb. 17-8-1908 te Termunten, wonende Eikenstraat 45 te IJmuiden-Oost (gem. Velsen), grondwerker; lid van het Verbond van Arbeiders Esperantisten, afdeling Velsen. Volgens de Waarheid kan men zich aan dit adres opgeven voor deelname aan de Esperanto-cursus. Waarschijnlijk is laatstgenoemde persoon identiek aan J. Dijkhuizen.

HET HOOFD VAN DE DIENST.
Namens deze,

Aan de Heer
Commissaris van Politie
te
V E L S E N.

L. L. van Loere

Nr. 580

ACD/IV 15

DAT: 1/2-SI

PAR: 448

DIENSTGEHEIM

6.52/11 25.12
- 8 JAN. 1951
ALU 100 690

Onderwerp: Zamenhoff-herdenking van de Esperanto-Groep "Frateco" te Beverwijk op 15 December '50

Op Vrijdag 15 December 1950 te 20 uur, heeft de afdeling Beverwijk van de Bond van Arbeiders Esperantisten in het gebied der Nederlandse taal, "Frateco", haar jaarlijkse Dr. L.L. Zamenhoff-herdenking gehouden. De bijeenkomst vond plaats in "Het Centrum" aan de Koningstraat te Beverwijk.

* De openingsrede werd gehouden door de plaatselijk voorzitter: Johannes Everardus MEIJER, geboren te Amsterdam 18-10-1905, kantoorbediende Fa. van Leer, wonende te Beverwijk, Berkenlaan 19.

* De herdenkingsrede werd gehouden door Dirk KOEMAN, geboren te Amsterdam op 17-4-13, gemeenteambtenaar Amsterdam, wonende te Beverwijk (Wijk aan Zee) Verlengde Voorstraat 42, oud-hoofdbestuurslid van de Bond.

Hij behandelde het grote werk van dr. Zamenhoff voor het scheppen van één wereldtaal. Hij wees op het nut van Esperanto en spoorde aan er zoveel mogelijk propaganda voor te maken. Op 15-12-49 had hij voor "Frateco" te Beverwijk eveneens de "Zamenhoff-herdenkingsrede" uit gesproken.

Mededeling werd gedaan dat door de Amsterdamse Esperantistengroep, welke in Esperantokringen welbekend heette te zijn, een cabaretprogramma zou worden verzorgd.

Een voor deze avond toepasselijk programma werd hierna verzorgd door het Amsterdamse Toneelgezelschap "La Verda Kabaredo".

* Aan de avond verleende voorts medewerking de Beverwijkse Esperantist-goochelaar: Louis Henri Emile TOEN, geboren te Schaerbeek (Belgie) op 30-12-19, pseudoniem Mr. Mirano, wonende te Beverwijk, Groenelaan 32, nationaliteit Belg.

Voor de afdeling werd een kleine verloting gehouden.

Op 16-12-50 verscheen in dagblad "Kennemerland" een kort verslag van deze bijeenkomst, dat bij deze melding wordt gevoegd.

Van de in deze melding genoemde personen, werd reeds een Informatiekaart ingezonden.

Volgens "De Kennemer" van 13-12-50, is door enkele raadsleden te Beverwijk (CPN - ID) in het verslag van de commissie van rapporteurs over de Gemeentebegroting 1951, gezegd, dat het op prijs zou worden gesteld, het standpunt van het college te mogen vernemen, met betrekking tot "de invoering van Esperanto als leervak op de Openbare Lagere Scholen." Het college antwoordde: "Het standpunt van ons college is reeds bekend." Bedoelde publicatie is als bijlage bij deze melding gevoegd.

ID.

580.

Esperantisten herdachten

Dr. Zamenhoff

De Beverwijkse Esperantistenvereniging „Frateco“ heeft gisteravond in de bovenzaal van veilinggebouw „t Centrum“ de geboortedag herdacht van de stichter van deze wereldtaal, dr. L. L. Zamenhoff. De herdenkingsrede werd uitgesproken door het oud-hoofdbestuurslid, de heer D. Koeman uit Wijk aan Zee, die hierin het grote werk van dr. Zamenhoff belichtte. Het verdere gedeelte van de avond werd verzorgd door het Amsterdamse Toneelgezelschap „La Verda Kabaredo“ en de Beverwijkse goochelaar mr. Mirano. De Amsterdamse Esperantistengroep, welke in Esperantistenkringen welbekend is, heeft op prima wijze een cabaretprogramma naar voren gebracht, dat geheel was aangepast aan de strekking van de avond. Mr. Mirano heeft de aanwezigen vergast op sterke staaltjes van zijn goochelkunst. Ter opluistering is een kleine verloting gehouden. Het was voor „Frateco“ een avond, welke zeer goed geslaagd is en er toe bijdroeg de onderlinge banden te versterken.

18-12-80

14 October 1950

Nr. 447

DIENSTGEHEIM

Onderwerp: Bijeenkomst Esperantogroep
"Frateco" te Beverwijk op
12 October 1950.

NIET O.K.
ACD/46
DAT: 2.4.57
PAR: RWT

18 OCT. 1950
ACD/4407

manusoverzicht

In aanvulling op hetgeen door ons werd bericht in onze meldingen Nr. 393, d.d. 21-9-50, Nr. 399, d.d. 9-9-50 en Nr. 440, d.d. 10-10-50, betreffende "Frateco" te Beverwijk, afdeling van de Bond van Arbeiders Esperantisten in het gebied der Nederlandse taal, kan thans door ons worden medegedeeld dat deze plaatselijke afdeling op Donderdag 12 October 1950 te 20 uur in het "Statenhuis" aan de Velsersweg te Beverwijk, een bijeenkomst werd gehouden, waarop de Egyptische journalist, Tadros Megalli, het woord heeft gevoerd.

De zaal was tot de laatste plaats bezet.

Megalli sprak in het Esperanto.

Hij gaf een beschrijving van zijn vaderland en vertelde hoe het daar toe ging. Hij beschreef het graf van Toeth-Ank Amon met zijn vele kostbare schatten, van een Egyptisch museum en van een restaurant. Hij vertelde hoe een Egyptische maaltijd wordt samengesteld en liet, door middel van een gramfoonplaat, Arabische dansmuziek horen. Verder liet hij op een gramfoonplaat horen hoe een Mohammedaanse priester, de Muezzin, de gelovigen op de Moskee tot gebed opriep.

Voor de aanwezigen gaf hij schoolles, waartoe een schoolbord was neergezet, waarop de heer Megalli Egyptisch schrift tekende.

In een onderhoud met de pers vertelde Megalli dat hij reeds geheel Europa was doorgereisd ten einde propaganda te maken voor het Esperanto. Deze reis wordt gedeeltelijk georganiseerd voor de kranten, waarvoor hij werkzaam is. In ruil hiervoor schrijft hij artikelen voor de Egyptische pers, terwijl hij tevens een boek schrijft over zijn reis. In Nederland is zijn tournee georganiseerd door de vier gezamenlijke Esperantoverenigingen, die ons land telt.

Op 13-10-50 moest hij spreken te Alkmaar.

Na zijn tournee door Nederland zet hij zijn tocht voort in België en Zwitserland.

De Esperantocursus van "Frateco" te Beverwijk is intussen op 6-10-50 begonnen. De lessen worden gegeven door de voorzitter van de plaatselijke afdeling:

Johannes Everardus MEIJER, geboren te Amsterdam op 18-10-05, kantoorbediende, wonende te Beverwijk, Berkenlaan 19, van wie door ons reeds een informatiekaart werd ingezonden.

I. D.

Verbinding 6:
No. 595/1950
DIENSTGEHEIM.

Delft

OP KAART
ACD/IV B
DAT: 12-51
PAR: 448

8 December 1950

6.526.1

<i>6.193.1</i>
<i>07.4</i>
12 DEC. 1950
ACD/91922

Verbinding 6 heeft de eer U te berichten dat op 24 November 1950, in het bevolkingsregister van Delft werd ingeschreven, komende van Beverwijk:

H

Agatha Elisabeth van WIJNGAARDEN,
geboren te Beverwijk, 18 October 1914, huishoudster, voorheen wonende Kerkstraat 2 te Beverwijk.

Omtrent haar werd dezerzijds bericht ontvangen van de Gemeentepolitie te Beverwijk, waar bij het volgende werd bericht "Zij belijdt geen godsdienst en is Bellanyaan. Medio Juni 1949 was zij secretaresse van de afdeling Beverwijk van de Bond van Arbeiders Esperantisten in het gebied der Nederlandse taal, FRATECO, alhier sterk met links extremisten gepenetreerd. Op 16-2-50 gaf zij op de jaarvergadering van Frateco te Beverwijk een jaarverslag, terwijl op de Frateco-tentoonstelling te Beverwijk, op 16-9-1950 internationale correspondentie van haar tentoongesteld was.

Xi

Zij is links extreem georiënteerd."

Zij is thans als huishoudster in betrekking te Delft op het adres Corn. Trompstraat 86:

Mocht zij in de toekomst in verenigingen op de voorgrond treden of deel uitmaken van verenigingen, dan zal aan Uw dienst bericht worden gezonden.

Verbinding 6.

Aan de Heer Hoofd van de
Binnenlandse Veiligheidsdienst
te
'-Gravenhage.

VRAGEN OVER HET ONDERWIJS

Door enkele raadsleden is in het verslag van de commissie van rapporteurs gezegd, dat het op prijs zou worden gesteld, het standpunt van het college te mogen vernemen met betrekking tot:

- 1: de bouw van een of meer gymnastieklokalen.
- 2: de stichting van een openbare kleuterschool.
- 3: de invoering van Esperanto als leer- vak op de openbare lagere scholen.

Het antwoord van het college luidt: Reeds eerder hebben wij ons voorgenomen de gemeenteraad binnenkort in de gelegenheid te stellen te beraadslagen over toekomstige uitbreiding en indeling van schoolruimte en uitbreiding van het aantal gymnastieklokalen.

Met betrekking tot het kleuteronderwijs is onzerzijds reeds een afzonderlijke voordracht in het vooruitzicht gesteld, zodat de materie thans kan blijven rusten. Het standpunt van ons college ten aanzien van het gestelde onder 3 is reeds bekend.

13/12-50
" De Kennemer "

13. Dfc. 1950

ESPERANTO

wint veld

Redactie: Roelantstraat 4, Amsterdam-W.
Administratie en Secretariaat van de Bond
van Arbeiders-Esperantisten: Roelantstr. 4,
Amsterdam-W. Postgiro Amsterdam 331133.

ORGAAN VAN DE BOND VAN ARBEIDERS-ESPERANTISTEN IN HET GEBIED VAN DE NEDERLANDSE TAAL

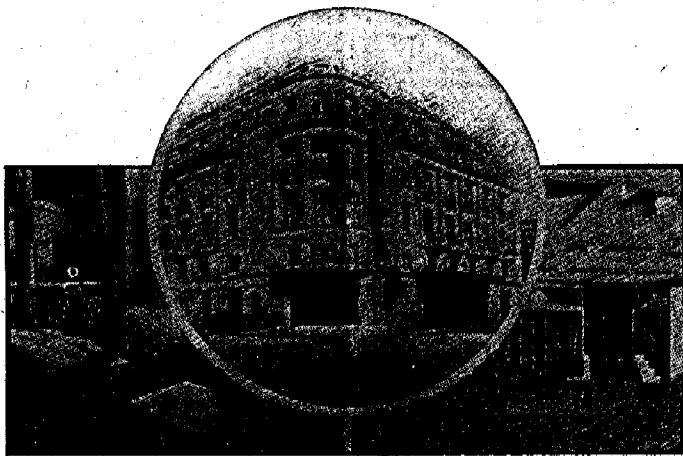
Nooit te oud om te leren

Internationale ontmoetingen met en zonder taalmoeilijkheden

Ontmoetingen van mensen uit verschillende landen komen tegenwoordig veelvuldig voor. Er gaat bijna geen dag voorbij of de krant bengt uitgebreide verslagen of gezellige reportages van gezelschappen buitenlanders die ons land bezoeken. Dan zijn het toeristen, die van de schoonheid onze steden en de prachtige natuur van ons land komen genieten, dan zijn het weer anderen, die voor een gemeenschappelijk, een Europees of een internationaal doel een grootse vergadering houden. Te veel om op te noemen! Denkt maar aan de goochelaars, die kort geleden in Amsterdam hun congres hebben gehad, aan de directeurs van dagbladen uit vele landen, die onlangs hier hun beraadslagingen voerden, aan de internationale studentenconferenties, enz.

Het is verre van ons zulke internationale ontmoetingen als van weinig of geen waarde te beschouwen. Zij zullen er in het algemeen wel toe bijbrengen de band, die er tussen alle mensen, waar hun geboorteweg ook stond en welke huidskleur zij ook hebben, te versterken. En dit kan niet anders dan toegejuicht worden. Een belangrijke oorzaak van de haat, die velen nog koesteren tegen een of meer andere volkeren, is immers onbekendheid met het leven en denken van die anderen. Elk contact met buitenlanders, hetzij schriftelijk, door middel van de radio of persoonlijk kan ons iets leren, kan ons dichter tot elkaar brengen.

Maar hoeveel mooier en hoeveel doeltreffender zou dit alles zijn indien zij die uit vele landen met één doel voor ogen bij elkaar komen, elkaar ook zouden kunnen begrijpen. De wil daartoe alleen is niet voldoende, men zou ook het middel daarvoor moeten aangrijpen. Thans hoort men van bijna alle internationale ontmoetingen dezelfde klacht. Het rechtstreekse contact van man tot man ontbreekt. Om elkaar te kunnen begrijpen moet men gebruik maken van de hulp van tolken of bij afwezigheid van deze heren probeert men zich in een soort van koeterwaals of gebarentaal verstaanbaar te maken. Zelfs daar, waar men over de prachtigste installaties beschikt, levert het taalprobleem nog moeilijkheden op. Een belangwekkend voorbeeld hiervan troffen wij onlangs aan in „Philips Koerier“, waarin over de 32ste Internationale Arbeidsconferentie te Genève onder meer werd gezegd: „Moeilijkheden leverde alleen het taalverschil op. Wel beschikt de grote conferentiezaal over een pracht van een Philips „vertaalinstantie“ en kon men via een koptelefoon desgewenst de gehouden redevoeringen eveneens in het Engels, Frans en Spaans beluisteren, maar niettemin kwam er dikwijls verwarring door het foutief vertalen van bepaalde begrippen zoals „stukwerkstelsel“, „werken in tijdwerk“, woorden die de Fransen soms anders interpreteerden dan bijv. de Engelsen of Chinezen“.

„Maison de la Mutualité“ te Parijs, waar dit jaar meer dan 1600 Esperantisten in congres bijeen kwamen.

Let wel, het gold hier een conferentie, waar zeer veel aan ten koste wordt gelegd, waarvoor het beste nog nauwelijks goed genoeg is. Doch ondanks de schitterende techniek, de prachtige installatie, de deskundigheid van de mensen, die aan de conferentie deelnamen, was er verwarring over bepaalde begrippen, ontstond er misverstand doordat men elkaar niet kon begrijpen.

En wanneer je daarbij even stilstaat, bij al die moeilijkheden zowel van de grote als meer nog van de kleine man, dan vraag je je met verwondering af: maar waarom dan toch? De oplossing is immers zo eenvoudig. Als alle mensen behalve hun nationale taal één wereldtaal goed zouden leren dan waren de moeilijkheden opgeheven. Hiermee zal een ieder wel instemmen. Maar dan komt het tweede punt:

welke taal zou die functie van wereldtaal moeten gaan vervullen? Engels, zegt de een; Frans, beweert een ander; Russisch, eist een derde. Chinees, zouden wij eraan kunnen toevoegen. Allen, die op deze wijze het pleit voeren voor hun geliefde taal als wereldtaal zullen daarvoor wel sterke argumenten weten aan te voeren. De grote moeilijkheid is echter, dat men het nooit eens zal kunnen worden. Men beseft heel goed, dat aanvaarding van een of andere nationale taal als wereldtaal de desbetreffende natie een geweldige voorsprong zou geven op andere landen, waar andere talen worden gesproken. Hierbij nog maar gezweven van andere moeilijkheden als de uitspraak van het Engels, de Franse grammatica, de Russische lettertekens. . . . En opnieuw zeggen wij: de oplossing

Even vastleggen

Pech!

Op gevaar af voor een nurks te worden aangezien, moeten wij toch even Peter Pechs kennis van Esperanto signaleren, welke tot uiting kwam op een Bonte Balavond van de Vara in Juni. Zijn mopjes tappende, wist Ome Pech zijn weertierig neefje op diens vraag: wat is Esperanto? mede te delen, dat dit een wereldtaal is. En waar wordt die dan gesproken. Ome? vraagt neefje weer. Waarop prompt het om bulderend gelach vragend antwoord: Nergens! Och, we nemen het hem niet kwalijk. Als Peter Pech is hij nu eenmaal niet snugger. En zoals alle moppentappers overkomt, kwam ook hij ditmaal met een mopje, dat al een behoorlijke baard heeft. Hij had dus pech. Hindert

niet, de mensen lachen toch wel. Het is moeilijk met je tijd mee te gaan en nog moeilijker je krachten in te spannen om iets te bevorderen, waarvan de arbeidersbeweging ontzaglijk veel nut zou kunnen hebben, als er maar meer aan gewerkt en minder om gelachen werd. Om al onze socialistische doelstellingen werd vroeger meer dan genoeg gelachen. Onze eigen mensen wilden we toch wijzer hebben. De wereld waarin Esperanto wordt gesproken was weliswaar verleden jaar in grote getale te Amsterdam vertegenwoordigd, maar je mag Peter Pech ook al weer niet kwalijk nemen, dat hij dit niet wist. Vermoedelijk leest hij onze arbeiderspers, die al eyenmin veel waarde hechtte aan het

feit, dat toen vele honderden arbeiders uit de meest verscheidene taalgebieden hun 21e internationale congres hielden waar slechts die ene taal werd gesproken, waarvan men, omdat men deze niet kent, de euvle moed heeft te beweren, dat deze „nergens“ gesproken wordt! Inplaats van schaamtevol te erkennen het zelf zo ver nog niet te hebben gebracht!

Misschien vraagt neefje eens: wat zijn struisvogels, Ome Pech? Mogelijk weet Ome Pech dan het antwoord: Dat zijn vogels, die plachten hun kop in het zand te steken om niet te zien wat rondom hun gebeurt. Neefje, dat alles wil weten; weer: En waar zijn die dan Ome? Waarop Ome Pech weer — en nou 's niet lachen — „Overal, mijn jongen, en bij ons in de arbeidersbeweging zeker niet het minst!“

is eenvoudig. Als men slechts ogen heeft om te zien en oren om te horen. Verleden jaar is in Amsterdam het congres gehouden van de Wereldbond van Arbeiders-Esperantisten. Twaalfhonderd deelnemers waren hier aanwezig. Geen grote heren, geen mensen met een universitaire opleiding. Allen gewone mensen, bezield met idealisme. Zij kwamen uit vele landen, waar verschillende talen worden gesproken, maar op het congres en in de omgang met hun mede-Esperantisten spraken zij slechts één taal: Esperanto! Zij gaven hiermede een voorbeeld hoe het moet en kan. Taalmoeilijkheden waren er niet. Alles ging even vlot, prettig en amicaal.

Enige weken geleden was het in Parijs, waar de arbeiders-Esperantisten hun congres hielden. Het aantal deelnemers bleek hier dat van Amsterdam nog te overtreffen. Meer dan zestienhonderd leden van de wereldbond waren naar de Franse hoofdstad gekomen. Als je daarbij nog in ogenschouw neemt, dat omstreeks dezelfde tijd de neutrale Esperantisten te Bourneouth congresseerden eveneens met plus minus zestienhonderd deelnemers, dan zul je de juistheid van onze leuze „Esperanto wint veld“ erkennen. Bij dat congres te Parijs wilden wij nog even stilstaan. Eén en twintig landen waren vertegenwoordigd. Wij, Nederlanders, met 400 man zeker niet het minst. Voorts waren er: België, IJslanders, Denen, Zweden enz. Met velen van deze mensen hebben wij gesproken, wij hebben elkaar verteld van ons leven en zorgen, en wij hebben elkaar beloofd het contact schriftelijk te zullen voortzetten. Er waren gemeenschappelijke zittingen waar organisatorische punten op vlotte wijze werden afgehandeld, er waren afzonderlijke bijeenkomsten voor onderwijzers, voor grafische werknemers, voor spoorwegpersoneel, en andere vakgenoten.

De Parijse Esperantisten hadden tal van excursies voor hun buitenlandse gasten georganiseerd. Aldus hebben wij in korte tijd de Franse hoofdstad leren kennen. Zij toonden ons niet alleen de pracht en praal van het Louvre, het Palais-Royal en vele andere bezienswaardigheden, doch zij namen ons ook mee naar de armoevrijen van de stad. Bovendien hadden velen van ons gelegenheid eens een uurtje in het gezin van een Parijse arbeider te vertoeven. Welk een schat van indrukken hebben wij aldus kunnen opdoen!

1947: Congres van de arbeiders-Esperantisten in Denemarken te Aarhus.

1948: Te Amsterdam.

1949: Te Parijs.

1950: Turijn, Italië!

Esperanto wordt thans overal in de wereld gebruikt. Waarop wacht men eigenlijk nog? Totdat het op de school wordt ingevoerd? Maar moet de jeugd dan in de toekomst het voorbeeld geven aan de ouderen of behoort het precies andersom te zijn? Laten wij er allen een begin mee maken. Ouderen en jongeren, leert Esperanto! H. Sch.

Het volgend nummer van LE komt 15 October a.s. uit. Copy dient uiterlijk 1 October a.s. in ons bezit te zijn.

Mijn ervaringen met het Engels

door J. G. Suurhoff

Toen in de jaren na de eerste wereldoorlog voor vele, vele arbeidersgezinnen wat ruimer levensomstandigheden ontstonden, werd voor de arbeiders het ideaal: mijn jongen gaat niet naar de fabriek, niet naar zee, niet naar de werkplaats, hij gaat naar kantoor. In arbeiderskringen sprak men in die dagen niet van kantoorbediende, maar van kantoorheer! Het beroep met het aldoos was in hoog aanzien. Elke jongen, elk meisje uit een arbeidersgezin, waar een kop op zat, ging naar een ULO- of MULO-school, velen zelfs naar de 3-jarige HBS. En dat niet betalen kon, liet zijn zoonlijke loopjongen worden op een kantoor en stuurde hem 's avonds naar een van de vele instituten. Natuurlijk moest de stakker daar dan „de moderne talen“ leren. Later is in het kantoorbediendenberoep hevige de klad gekomen. Er waren veel te veel kantoorbedienden en dat maakte — al wil ik niet in onoverzichtelijke vergelijkingen vervallen — ook voor hen de spooeling erg dun. Zo dum, dat de kantoorbediendenorganisaties jarenlang de ouders gewarschuwd hebben, hun kind geen kantoorbediende te laten worden. Ik geloof, dat men zich tegenwoordig niet meer zo erg vergaapt aan de schone schijf van het witte boordje en de verzorgde nagels en heel goed beseft, dat de overgrote meerderheid der kantoorlieden zijn schrale boterham verdienen moet met vrij taale en ook nog al ongezonde administratieve arbeid, waar „de moderne talen“ niet of maar een enkele keer aan te pas komen.

Over die moderne talen wou ik het nu verder met u hebben. Ook al is het kantoorbediendenberoep thans minder in trek, dit heeft de neiging om „moderne talen“ te gaan leren nauwelijks verminderd. Het staat zo goed, het behoort min of meer tot de goede toon om „zijn talen te spreken“. Je kunt het zo 'n end schoppen in de wereld, als je je talen maar kent.

Nu wil ik van de talenstudie op zichzelf geen kwaad woord zeggen. Het heeft Nederland in het verleden geen windeieren gelegd, dat er heel wat Nederlanders waren, die een behoorlijke Franse, Duitse of Engelse zakenbrief schrijven konden, die buitenlandse kranten en vaktijdschriften lezen konden.

De kennis van één of meer vreemde talen kan ook onze geestelijke horizon uitbreiden. Wie, in de oorspronkelijke taal kennis kan nemen van wat een ander volk schrijft en denkt en doet, verrijkt zijn eigen geest. Veel meer, dan wanneer men de geestesproducten van andere volkeren in vertaalde vorm onder de ogen krijgt. Daarom, nog eens: van talenstudie geen kwaad woord.

Maar laten we eerlijk zijn. Hoeveel van de honderdduizenden, die jaarlijks ULO- en MULO-scholen, 3-jarige HBS-en en vooral de talloze instituten voor avondonderwijs bevolken en daar op „de moderne talen“ zitten te blokken, brengen het ooit tot het zelfstandig schrijven van ook maar één zakenbrief in een vreemde taal? Of zelfs maar tot steno-typiste in één of meer vreemde talen. Wie de kantoorwereld kent, weet, dat slechts een kleine minderheid het geluk heeft op een kantoor en in een baan die terecht te komen, waarin men iets met zijn vreemde talen beginnen kan. En meestal dat nog maar met één van de geleerde talen.

En wat dan nog? Men heeft er op school of bij de avondlessen wat grammatica en verder vooral veel „handelsuitdrukkingen“ ingestampt. Men heeft uit ten treure de ontvangst bevestigd en over de kwaliteit gecreundeerd en monstert gezonden en offerter gemaakt en remises overgemaakt. Maar oh woe, als men eens een Franse of Engelse kraant in handen krijgt en verplicht is, die te lezen. Dan komt men met zijn cliché-uitdrukkingen, ontleend aan de handelscorrespondentie-lessen, niet ver. Ik spreek uit eigen ervaring. En ik bez er van overtuigd, dat een zeer hoog percentage van hen, die in hun jonge jaren „vreemde talen“ gestudeerd hebben, zelfs als zij één of meer vreemde talen wel eens in hun werk moeten gebruiken, daaraan voor hun eigen geestelijke ontplooiing niets hebben. Voor velen van hen is de talenstudie niet anders geweest dan tijd- en geldverkwisting. Zij hadden hun tijd en hun geld veel beter kunnen gebruiken, als zij hadden kunnen volstaan met het aanleren van één internationale hulpspraak om die bij hun werk te gebruiken.

Er zit aan dat talenprobleem ook nog een andere kant, die sterker op de voorgrond treedt, naarmate Nederland steeds meer in de samenwerking, die thans in Europa groeide is, wordt betrokken. Daar is de Organisatie der Verenigde Naties, met al haar vertakkingen van Unesco en Unac en weat ik wat nog meer.

En zo zijn er nog tal van organisaties en instellingen op internationaal gebied, die een groeiend aantal mensen vragen, die aan besprekingen met vertegenwoordigers uit andere landen kunnen deelnemen. Ook — en daar komt het bij dit onderwerp op aan — personen buiten de selecte kring van hen, die een zodanige opleiding gehad hebben, dat zij zich inderdaad ook in een taal, die niet de hunne is kunnen uiten.

Ik heb zelf na de oorlog de gelegenheid gehad aan een aantal van zulke bijeenkomsten deel te nemen. En wat is nu de ervaring daar? Meestal zijn er twee of drie officiële talen. Dat wil zeggen, dat redevoering, die in openbare en pleniere zittingen worden afgesproken in deze talen worden vertaald. Natuurlijk speelt Engels daarbij de hoofdrol. Enerzijds omdat in zoveel landen de mensen Engels als moedertaal hebben, anderzijds omdat ook vele anderen het Engels min of meer beheersen. De mensen, die naar zulke internationale bijeenkomsten gaan, zien meestal wel kans om met of zonder hulp, een dragelijke redevoering in het Engels op schrift te stellen en uit te spreken. Maar voor het eigenlijke werk, dat geschieden moet heeft dat niet zoveel te betekenen. Het eigenlijke werk geschiedt in commissies en in onderlinge besprekingen. En dan komen de moeilijkheden. Om te beginnen spreekt — het bleek mij bij herhaling — bijvoorbeeld een Australiër het Engels heel anders uit dan een Canadees. Ook, wanneer je een Engelsman woordelijk kunt volgen, dan heb je dagen nodig voordat je een Australiër kunt verstaan. Met een Amerikaan is dat, zij het in mindere mate ook het geval. Voor alle Engels sprekende volken buiten Engeland, is het Engels ook een levende taal, die verandert, die zich verorint, ja, die een eigen leven gaat leiden. Vandaar die grote verschillen. Ik heb het eens mee gemaakt, in een commissie, die een onderwerp uit de grafische industrie besprak, dat Engelsen en Amerikanen drie kwartier aan het bekvechten waren over een bepaald woord. Tot ten slotte één van de vertalers — een kei in zijn vak — uit de doeken deed, dat Engelsen en Amerikanen wel hetzelfde woord gebruikten, doch dat daar in Engeland iets anders mee aangeduid werd dan in Amerika. Toch liggen hier de grootste moeilijkheden niet.

Voor ieder, die Engels — of een andere taal — als vreemde taal heeft aangeleerd, is de grote moeilijkheid, dat men zich in een debat, vooral als dat wat ingewikkeld of wat verhit is, zo moeilijk kan laten gelden. En daar gaat het toch om bij dit werk. Het is heel wat anders, of men een van tevoren geprepareerde redevoering feilloos kan uitspreken, dan in een in gang zijnde debat ingrijpen moet. Men heeft dan geen tijd, van tevoren eens te overwegen, wat en hoe men het zeggen zal. Men kan dan niet met zorg zijn woorden kiezen en desnoeds nog eens even naslaan of navragen, of men wel de juiste uitdrukking te pakken heeft. Als je in een debat op het beslissende moment, een paar maal naar een woord staat te zoeken, is het effect van je speech al voor de helft verloren. Ik heb bij herhaling gezien — en ik ben er niks te groots voor om te bekennen, dat het mezelf ook overkomt — dat iemand, die toch behoorlijk Engels sprak en het perfect verstand, op het beslissende moment niet zo gauw de juiste woorden bij de hand had, ja aarzelde om het woord te vragen. Begrijpt goed, dat het er niet om gaat, in zo'n internationale discussie op een geschikt moment ook eens een duit in het zakje te doen. Dat lukt vaak nog wel. Maar als men zich werkelijk wil doen gelden, als men een standpunt wil doorvechten tot het bittere einde en ook als naar bevredigende oplossingen en compromissen gezocht moet worden en het aankomt op één zin, op één woord soms, dan moet men heel wat meer kunnen, dan zo eens een duit in het zakje gooien.

Zie de degenen, die het ten slotte lukt die hells te bereiken, voelen zich toch altijd gered in hun optreden, als zij het in een vreemde taal moeten doen. En zo hebben dus degenen, die het Engels als moedertaal spreken, altijd een voorsprong op alle anderen, zelfs op hen, die het Engels als aangeleerde taal zeer behoorlijk spreken. En dit is geen voorsprong, die voortvloeit uit groter bekwaamheid, uit groter kennis van zaken, uit beter inzicht. En daarom is het een overvloedige, een ongemotiveerde voorsprong. Wat is hier tegen te doen? Ik zou zeggen: er moet een internationale taal komen, die ieder volstrekt gelijke kansen biedt. Men begrijpt, waar ik heen wil. Toch — zo vlot, als ik tot dusver mijn conclusies heb getrokken — kan ik deze laatste conclusie niet trekken. Want ik moet bekennen, dat ik zelf na de opgedane ervaringen, nog niet de tijd heb kunnen vinden, Esperanto te leren. Maar alles, wat ik tot dusver van Esperanto heb gezien en gehoord, doet mij geloven, dat in het aanleren van deze internationale taal een oplossing te vinden zou zijn. Ik zeg dus niet: leert geen vreemde talen meer. Ik zeg wel, dat voor zeer velen, die tot dusver iets van één of meer vreemde talen leerden, de moeite en het geld, daaraan besteed, weggegooid zijn, indien men de studie niet voortzet totdat men ook werkelijk boeken en tijdschriften in die taal lezen kan. Doet men dat, dan is talenkennis een verrijking van het leven, een verrijking van de geest. Maar daarnaast blijft naar mijn mening het aanleren van een internationale taal — het Esperanto — nodig en buitengewoon nuttig, juist voor de inwoners van een klein en internationaal georiënteerd land als Nederland.

Wat zullen wij doen?

We leven weer in September. Velen genoten van hun vakantie aan het strand en in de bossen. Nu gaan we de winter tegemoet. Wat kunnen we doen om nog meer te genieten van onze vakanties in de eerstkomende jaren?

Honderden van ons bezochten de Esperanto-congressen in Frankrijk, Engeland, Denemarken en andere landen. Het vorige jaar was er een congres te Amsterdam van de Wereldbond van Arbeiders-Esperantisten waar meer dan 1200 mensen uit verschillende landen bijeen kwamen. Voor velen was het een openbaring om met buitenlanders in één taal te kunnen converseren.

Wij, die Esperanto reeds jaren kennen, willen ieder opwekken onze wereldtaal te leren. Esperanto is over de gehele wereld verbreid! Wie deze taal heeft geleerd kan zich beschouwen als een lid van het Esperanto-volk der wereld, hetwelk één taal spreekt en elkaar begrijpt alsof het zijn moedertaal gebruikt.

Daarom, vrienden, leert Esperanto en ge zult ervaren, dat uw leven rijker is geworden.

G. WOUD.

Zuid-Holland

BEZOUK Het cursusgeld is niet anders gelijk. Het wordt vastgesteld naar plaatselijke omstandigheden.

DORDRECHT. Secr. J. Hoogerwerf, I. Israëlsstraat 102. Aanvang Nieuwe cursus begin October. Verdere inlichtingen bij de secretaris.

GORINCHEM. Secr. C. P. Havenstroom, W. de Vries Robbéweg 73. Opgeven voor cursus aan dit adres.

GOUDA. Secr. J. Z. Hordijk, Bosweg 49. De secretaris verschaft alle inlichtingen over cursus enz.

DEN HAAG. Secr. P. Schwartz, Lenteweg 4. Bezocht de feestelijke propagandavergadering met gevarieerd programma op Woensdag 21 September a.s. in zaal I van het Volkshuisgebouw, Prinsengracht 73. Toegangsprijs f. 0.25. Deelnemers voor cursussen kunnen zich opgeven bij de secretaris.

LEIDEN. Secr. J. G. L. Tervoorren, Hansensstraat 89. Voor begin cursus opgeven bij de secretaris.

MAASSLUIS. Secr. J. Visser, Piersonstr. 54. Meldt u aan bij de secretaris of bij K. van der Hoek, Van der Horststraat 7.

OOSTVOORNE. Secr. A. A. v. d. Knaap, Middellandsweg 11. Aan dit adres voor inlichtingen.

ROTTERDAM I. Secr. B. Wels, Ja Wandel noordwaarsstraat 33. Crooswijk en Xralingen (Rotterdam). Aanvang cursus Woensdag 12

October, Ruythoffaan 53. Meldt u bij de secretaris.

ROTTERDAM II. Secr. M. A. Mes-Goozen, Hagedeser 28. Zuid. Voor een Esperantocursus kunt u zich opgeven bij de secretaresse en bij C. van Essen, Floretstraat 10 en J. J. Antis, Borselaarstraat 50.

ROTTERDAM III. Secr. J. V. Dupain, Ruwardstraat 54 B. West.

ROTTERDAM IV. Secr. C. van Alphen, Zaagmolenstraat 17a. Voor cursussen aanmelden bij dit adres.

ROTTERDAM V. Secr. L. Peldrim, Groningerstraat 34a. Meldt u aan voor het volgen van een Esperantocursus. Kosten f. 7.50. Ventueel in termijnen te voldoen.

ROTTERDAM VI. Secr. I. C. v. d. Hoek, Moerkerkestraat 131 B. Inlichtingen aan dit adres en bij S. Stierman, Boerboensveld 2 A en J. Suvaal, Tapuitstraat 23 c.

ROTTERDAM VII. Secr. C. J. van Dijk, Inzulindestraat 105 A. Vraag inlichtingen.

SCHIEDAM. Secr. H. Letsch, Lekstraat 100. Bezocht de openbare les op 21 September 's avonds 8 uur in De Amstelboren, Bronev. Muziek, declamatie en tentoonstelling.

SLIEDRECHT. Secr. W. t. Jong, Noordersstraat 15. Waar men zich voor een cursus kan opgeven.

VLAARDINGEN. Secr. G. v. d. Burg, Wageningenstraat 84. Bezocht onze openbare vergadering met tentoonstelling op 26 September in Volkshuisgebouw. Aanvang 20 uur. Toegang vrij. Inlichtingen bij de secretaris.

„Cum laude“

Buitenstanders nemen vaak een sceptisch standpunt in tegenover de bruikbaarheid van het Esperanto. De oorzaak hiervan is onbekendheid met deze taal. Het verhoogt ons daarom weer eens een bijzondere proefneming uit de laatste tijd in het licht te kunnen stellen, waardoor de praktische mogelijkheden van het Esperanto duidelijk worden.

De Zweedse Esperantoverenigingen organiseerden onder leiding van het Instituut voor Arbeidersontwikkeling en met financiële steun van een vijftigtal bevriende instellingen als vakbonden e.d. een internationale cursus in de Volkshogeschool van Viskadalen. Deze cursus werd gehouden van 25 Juni tot 10 Juli j.l.

Als men weet, dat reis en verblijf in Zweden voor de buitenlandse deelnemers geheel gratis waren en als men dan bovendien het uitgebreide program beschouwt, hetwelk de deelnemers te verwerken kregen, beseft men welk een prachtig stuk arbeid onze Zweedse vrienden met het organiseren van deze cursus hebben verricht. De cursisten bestudeerden Zwedens sociale structuur en politieke verhoudingen, zij woonden lezingen bij over opvoeding en onderwijs, over de coöperatie, monumentenzorg, kunst, literatuur en muziek. Ook gingen de deelnemers op excursie naar fabrieken en werkplaatsen, bezochten zij bioscopen en feestavonden. Ongeveer dertig buitenlanders uit acht verschillende landen namen aan de cursus deel. Iedere dag hielden Zweedse deskundigen inleidingen in het Esperanto over een of ander onderwerp. Daarna volgde dan discussies met vergelijkingen met toestanden in het buitenland. Het is duidelijk, dat deze cursus buitengewoon leerzaam was. Hoeveel nieuwe indrukken deden wij op van Zweden, hoeveel oude, valse voorstellingen, moesten wij herzien of geheel verwerpen. De lezingen gaven ons inzicht in de sociale en economische verhoudingen in Zweden en iedere deelnemer is nu in staat de toestanden in Zweden met die in zijn eigen land te vergelijken.

Alle buitenlanders zullen moeten erkennen, dat Zweden welvarend en rijk is en hierin de meeste andere landen overtreft. In Zweden werkt het gehele volk harmonieus samen. Dit heeft, zoals vanzelf spreekt, een gunstige uitwerking op de politieke en maatschappelijke verhoudingen. Bovendien is Zweden van nature rijk aan hout, erts en steenkool. Het lijkt wel of mens en natuur aldaar bij intieme afspraak elkaar al het nodige verschaffen en alsof dat nog niet voldoende is, bleef het land al sinds een eeuw voor een oorlog bespaard. En uit dit samengaan van gunstige factoren ontstond de moderne democratische staat, die wij — dank zij Esperanto — ondanks een betrekkelijk kort verblijf voldoende konden bestuderen. Met talrijke ervaringen verrijkt keerden de deelnemers naar hun respectieve landen terug, bewarend de aangenaamste herinneringen en een gevoel van dank jegens allen, die hen tot deelneming aan de cursus in staat hadden gesteld. Hopelijk vindt dit Zweedse voorbeeld navolging in ons land.

Het nut van de cursus te Viskadalen moge nog uit het volgende blijken. Twee Nederlandse studenten, die aan de cursus hadden deelgenomen, moesten aan hun universiteit een examen afleggen over sociale politiek in Nederland en het buitenland. Tevoren hadden zij het in Zweden ontvangen Esperanto-materiaal nog eens grondig bestudeerd. En wat bleek nu bij het examen? Wel, dat deze beide studenten hun collega's ver vooruit waren. Beiden slaagden „cum laude“. Goede wijn behoeft geen krans. Het Esperanto propageert zichzelf. Wanneer organiseert Nederland zijn „Viskadalen“?

Tilburg.

WIM DERKS.

Noord-Holland

Het cursusgeld is niet overal gelijk. Het wordt vastgesteld naar plaatselijke omstandigheden.

AALSMEER. Secr. H. A. Hoogervorst, Seringenstraat 6. Stelt u belang in Esperanto? Meldt u dan aan dit adres!

ALKMAAR. Secr. J. Frielink, Rembrandtstraat 17. Esperantocursus: duur p.m. 28 weken - Kisten f 10.-, leerboek f 1.25. Aanmelden en inlichtingen bij de secretaris en bij C. Koster, Reekerstraat 15, E. Schinkel, C. W. Bruinvisstraat 18 en J. Slikker, Paardenmarkt 3.

AMSTERDAM I. Secr. W. Dekker, Pieter B. straat 12, Zuid. Onze afdeling organiseert een tentoonstelling van Esperanto-boeken, -kranten, -poststukken enz., te houden op Maandagavond 19 en 26 September te 8 uur in gebouw Govert Flinkstraat 64. Tevens zal er in de tentoonstellingszaal een openbare les gegeven worden. Toegang vrij!

AMSTERDAM II. Inlichtingen en opgeven voor cursus bij de secretaris J. Lamfers, Tuinbouwstraat 140 h, Oost.

AMSTERDAM III. Voor inlichtingen omtrent cursus enz. wende men zich tot de secretaresse J. Rentink, Lampongstraat 23 winkel, Oost.

AMSTERDAM IV. Secr. H. Hogen, Madurastraat 71, Oost. Esperantocursus voor spoorwegpersoneel. Voor het in Amsterdam wonende spoorwegpersoneel, alsmede voor hun inwonende gezinsleden is er gelegenheid een Esperantocursus te volgen op Woensdagavond en Zondagmorgen in een lokaal van het Centraal Station. De cursus vangt half October aan en duurt ongeveer een half jaar. Lesgeld f 7.50 p.p., inclusief leermiddelen. Men geve zich zo spoedig mogelijk op, liefst schriftelijk, bij de secretaris.

AMSTERDAM V. Secr. W. Jofriet, Orteliuskade 662, West. Wist u, dat ook in West een grote Esperantogroep bestaat, en dat ook deze groep cursussen organiseert, die u tegen een redelijke prijs kunt volgen? Bezoekt dan onze proefles op Donderdag 29 September te 8 uur 's avonds in gebouw „De Zuidpool”, zaal A, Vasco da Gamastraat, of meldt u rechtstreeks voor een cursus bij de secretaris.

AMSTERDAM VI. Secr. J. B. Hemink-Wigman, Van Genstraat 31, West. Voor inlichtingen omtrent Esperantocursussen wende men zich tot de secretaresse of tot L. J. Spaarenberg, Lanseloetstraat 27 en J. H. Pastor, Molenwerf 86, Sloterdijk.

AMSTERDAM VII. Secr. J. Breyaen, Heliotropstraat 26, Noord. Ook in Noord worden Esperantocursussen gehouden. Inlichtingen bij de secretaris.

AMSTERDAM VIII. Secr. C. de Jong, 10 van Lennepstraat 3192, Zaterdag 17 Sept. 8 uur in gebouw „De Rietwijker”, 3e Schinkelstraat 9 een Hollandse bonte avond, waarin een openbare les is verwerkt. Toegang vrij!

AMSTERDAM IX. Secr. R. H. Kraefft, Westwouderstraat 17, Noord. Voor cursussen in Nieuwendam geve men zich op bij de secretaris.

AMSTERDAM X. Secr. J. W. Vogel, G. van Ledenberghstraat 37, West. Aanmelden voor begin cursus Esperanto in het Staatsliedenkwartier, de Spaarndammerbuurt en Jordaan bij de secretaris.

AMSTERDAM XI. Secr. J. W. Exman, Kraijenhofstraat 88, Centrum. Een Bezoek aan onze tentoonstelling, die gehouden wordt van 17 tot 27 September in de horlogewinkel van Ammerdorfer, Oostenburgergracht, zal u van het nut van Esperanto overtuigen. Daar kunnen bewoners van Eilanden en Dapperbuurt zich tevens voor een cursus opgeven. Nadere inlichtingen bij de secretaris.

AMSTERDAM XII. Secr. B. A. Dreesman, Komensingel 537. Inlichtingen bij de secretaris.

ANDIJK. Secr. K. Singer, Kleingouw 113 West. Belangstellenden wenden zich tot de secretaris!

ASSEDELFT. Secr. C. van 't Veer, Genieweg 24. Wenst u een Esperantocursus te volgen? Geeft u dan op bij de secretaris.

BEVERWIJK. Secr. A. van Wijngaarden Dekkerstraat 3. Bezoekt onze tentoonstelling in 't Statenhuus, Zeestraat, Op Zaterdag en Zondag 1 en 2 October. Toegang vrij! Voor inlichtingen in Beverwijk: Berkenlaan 19; Wijk aan Zee: Verl. Voorstraat 42; in Velsen Noord: Baeckelandlaan 28.

BREEZAND. Secr. P. J. Pranger-Krispijn Schorweg 103, die alle gewenste inlichtingen verschaft.

BUSSUM. Secr. A. van Dieren, Iristraat 16. Aan dit adres voor inlichtingen betreffende cursus voor beginners.

HAARLEM. Secr. J. Schouten, Nentunusstraat 39. Esperantocursus in Harlem door de samenwerkende Esperantoverenigingen. Volksuniversiteit en Instituut voor Arbeiders-ontwikkeling. De cursus vangt begin October aan. Aanmelden: Stadsbibliotheek.

HALFWEG. Secr. D. van Rijn, Spaarwouderweg 843. Voor cursussen opgeven bij de secretaris.

HELOO. Secr. D. Bosklopper, p.a. Radsma Jan van Scorselkade 33, Alkmaar. Leert Esperanto ook in Heloo! Inlichtingen bij Chr. v. d. Graaf, Westerweg 175a; C. Zwart, Hogeweg 4; G. C. Wieringa, Willibrordusweg 12; H. Heinis, Holleweg 99, allen te Heloo.

In zeilbootje over de Oceaan

Een paar weken geleden, om precies te zijn 19 Aug. j.l., brachten de kranten een sensatie: twee Amerikaanse jonge mannen zijn de Oceaan overgestoken in een zelf gebouwde boot. 43 dagen deden zij daarover. Het waren Stanley en Colin Smith. In mijn krant was aan dit feit een behoorlijke plaats ingeruimd. Waarom ook niet. Hier bleek weer eens, dat er nog mensen met durf zijn.

Hun boot was „Nova Espero” genaamd, hetgeen hen die Esperanto kennen deed vermoeden, dat deze beide broers onze internationale taal kenden en daarin evenveel vertrouwen hadden als in hun boot. Nova Espero - nieuwe hoop!

De krant van mijn buurman echter gaf een beter beeld van de ontvangst die hun in Engeland te beurt viel, met de enkele mededeling „Daar wachtte een enthousiaste menigte de beide Esperantisten op...”

Mij dunkt, dat de beide broers op het vermelden van hun Esperantist zijn wel zo veel prijs stelden, dat dit uitdrukkelijk in de Engelse pers, bij het relaas van hun tocht, waarvoor zoveel volharding nodig was, werd vermeld. Die krant van mij heeft blijkbaar niet begrepen, dat wat deze beide Amerikanen aan volharding wisten op te brengen, om te bewijzen dat hun eigen-gemaakte boot het kon bestaan om de elementen te trotseren en de overwinning te behalen, hen er ook toe heeft gebracht om Esperanto te leren en deze wereldtaal op even moedige wijze onder de aandacht te brengen. Want ook als Esperantist trotseren zij, als wij, de publieke opinie van „dat is toch niet te verwezenlijken”, hebben zij de moed te volharden en noemden daarom hun boot „Nova Espero”.

Maar de simpele vermelding bewijst nog meer: n.l. dat men overal mensen ontmoet, ook in Amerika, die Esperanto kennen, al valt het gewoonlijk niet zo uitdrukkelijk op. H.W.A.

HET GROTE AVONTUUR IS BIJNA TEN EINDE. — Na 43 dagen over de Atlantische Oceaan te hebben gezwakt zeilen de broers, Stanley en Colin Smith, met hun bootje de „Nova Espero” de haven van Dartmouth binnen (boven). Daar wachtte een enthousiaste menigte de beide Esperantisten op en onder het gefluit van scheepssirenes werden zij op de schouders van bewonderaars aan land gedragen. Cliché's „Het Parool”.

ILVERSUM. Secr. J. J. van Meningen, Rigelstraat 116. Denk! aan de Esperanto-cursus in Ilversum. Aan de secretaris opgeven!

HOORN. Secr. C. Mus, Noorderstraat 26. Belangstellenden melden zich bij de secretaris.

KOOG AAN DE ZAAN. Secr. D. Schoen, Rozendijk 13. Meldt u aan voor een Esperantocursus in Koog-Zaandijk bij de secretaris en bij F. P. Jansen, Esdoornstraat 15, Zaandijk.

LAREN-BLARICUM. Secr. J. N. Reket, Klooster 26. Laren, die u graag noteert voor de nieuwe cursus.

NIEUWE NIEDORP. Secr. A. de Jong-Postoom, Dorpsstraat B 14a, die u de nodige inlichtingen verschaft.

SCHAGEN. Secr. J. Jonker, B 29, St. Maarten. Voor Schagen en omstreken wende men zich tot de secretaris.

JITGEEST. Secr. W. Ooms-Jongama, Mid-delweg 106. Voor cursus opgeven bij de secretaresse.

WEESP. Voor inlichtingen en aanmeldingen betreffende in October beginnende cursus: J. van de Rhee, Utrechtseweg 22.

WESTZAAN. Secr. P. J. van Leeuwen, Kerkbuurt 30, bij wie men zich voor een cursus kan opgeven.

WORMER. Secr. Fr. Langsberg, Zandweg 82. Alle inlichtingen over Esperanto en cursussen bij de secretaris.

WORMERVEER. Secr. H. Woudt-Vijver, Riouwsstraat 61. Aan dit adres opgeven voor deelnemen aan Esperantocursus.

WIJDENES. Secr. S. J. Knip, Dijk C 8. Voor inlichtingen in Wijdenes bij de secretaris: bij J. Miedema, B 82 en P. Spaan, B 179; in Oosterhoek bij P. Roos, D. 100; in Schellinkhoop bij Gré Dragtama, no 53.

IJMUIDEN. Secr. M. v. d. Starre, Spieghellaan 15, Driehuis, port IJmuiden. De nieuwe cursus vangt aan begin October. Lesgeld f 10.-, leerboek inbegrepen. Aanmelden voor Driehuis: Spieghellaan 15; voor IJmuiden: D. Hartoghdwarsstraat 9; voor IJmuiden Oost: Eikenstraat 45.

ZAANDAM. Secr. P. van Meersdorp, Govert Flinkstraat 41. Buurtbewoners van Zaandam-Zuid, bezoekt de openbare Esperantoles op Maandag 3 October van 8 tot 9 uur in de zaal Kok, einde Bleekerstraat. Voor de jeugd tot en met 16 jaar van 7 tot 8 uur. Idem op Vrijdagavond 7 October in de school Stationsstraat. Vraagt inlichtingen en overtuigt u op de onder-ons-avond op Maandag 19 September te 8 uur in de Karseboom.

DELFT. Secr. W. de Rop, Van der Heimstraat 59. Voor inlichtingen omtrent cursus enz. aan dit adres.

Drente

Het cursusgeld is niet overal gelijk. Het wordt vastgesteld naar plaatselijke omstandigheden.

EMMER-COMPASCUUM. Secr. J. Kuitert-van, Odoornweg 25, Emmen, bij wie men zich voor een cursus kan aanmelden.

STADSKANAAL. Secr. D. de Raaf, Kijl 7, 2e E-lorgrond. Voor de nieuwe Esperantocursus hier aanmelden.

Gelderland

Het cursusgeld is niet overal gelijk. Het wordt vastgesteld naar plaatselijke omstandigheden.

APELDOORN. Secr. J. v. d. Hoorn-Schiphorst, Bloemheuvelaan 46. Bezoekt allen onze propagandabijeenkomst op Zaterdag 17 September, 's avonds 8 uur in „Kunst en Genot”, Kanaalstraat, waar k-de Van Haren, voorzitter van het hoofdbestuur, zal spreken. Verder muziek, zang en toneel.

ARNHEM. Secr. P. Rosseel, Sloopdorpnaan 31. Bezoekt onze tentoonstelling op Zaterdag 24 September, 's middags tusschen 15 en 18 uur in de bovenzaal van het gebouw Volksuniversiteit in de Rijnstraat.

BENNEKOM. Secr. B. F. Schuur, Selterskampweg 49. Voor een cursus hier opgeven.

LOCHEM. Secr. D. J. Oudenampsen, Bergweg 14. Voor deelname aan cursus inlichtingen bij de secretaris.

WINTERSWIJK. Secr. E. ten Pas-Berckenkamp, Stationsstraat 25, verschaft u inlichtingen over Esperanto en cursussen.

ZUTPHEN. Secr. J. Peters, Marsweg 145. De begincursus vangt aan in de eerste week van October Zij, die aan deze cursus wensen deel te nemen, geven zich voor 1 October op bij de secretaris en bij H. W. Altema, Hellenraaipein 9 en H. C. Haasloop-Werner, Rijksweg E 412, Eelde.

Het district Gelderland van de Bond F.I.E., secr. Buijsstraat 30, Arnhem, verleent medewerking bij de propaganda in die plaatsen waar geen afdeling van de Bond is gevestigd.

Stuntelig

Een vette kop „Veel talen, veel nationaliteiten, maar één en hetzelfde doel”, las ik in mijn krant toen de F.I.E.L. de internationale federatie van dagbladirecteuren congresseerde. Ze kwamen van over de grens uit dertien landen, maar zelfs in de congreszaal vormden deze directeuren nog een wereld in 't klein, met grenzen. De tafeltjes waren speelgoed-landen, de naam van het land en het vlaggetje lieten zien waar de Fransen, de Finnen, de Amerikanen, de Italianen enz. hun domein in de zaal hadden. Een uitgebreid systeem van koptelefoons, laren we, maakte het de veertig afgevaardigden mogelijk de toespraken in de oorspronkelijke taal of in de gelijktijdige Franse, Engelse of Zweedse vertaling te beluisteren.

Maar als Italiaan, als je Frans kent, wat die Fin mischien in 't Engels zegt. Wat zijn we toch knap! Maar die brutale kop dan: véél talen, één doel? Zoiets als: Jullie taalarmoedjes met je ene taal Esperanto, kijkt eens naar ons hoe prachtig het gaat met drie vertalingen. Ja, waarachtig, voor je stand kan het al niet met minder. Het is ook wat armoedig als directeuren te congresseren in maar één taal. Net of je geen andere talen kent. Wie ze bedotten willen, die heren, ons niet. Die hele uitstalling is klatergoud, waarmee ze hun onmacht, om elkaar in al die talen te verstaan, bedekken. Dat kostbare gedoe met koptelefoons, waarmee men de bemiddeling van tolken camoufleert, levert evenwel het schoonste bewijs, hoe men de goegemeente wat wijs maakt met de bewering, dat je met Engels overal terecht kan. Zelfs voor dit kleine congres van

toch heus geen gewone arbeiders, heeft men bijkaar geen 40 mensen uit 13 landen bijeen weten te brengen, die allen het Engels machtig zijn. U moet ze zien lopen die paar dozijn heren, van elkaar uitwissend welke taal ze min of meer spreken en dan te denken aan onze congressen waarin honderden niet weten met welke nationaliteit zij te doen hebben en elkaar in één voor allen bekende taal aanspreken, het Esperanto. Ach, laten we onze ergernis varen om die stunteligheden met koptelefoonspelletjes en nationaliteiten aan bevestigde tafeltjes van waanwijze heren, die één doel hebben, maar daar alleen weet van hebben bij de gratie van tolken en mischien van de Amsterdamse politie-agenten die, ook alweer volgens „mijn krant, zo maar — hoe bestaat het — drie vreemde talen uit hun mouw schudden. Lachen wij maar eens hartelijk om zulk een onzin. Want wie het laatst lacht, lacht het best.

Utrecht

Het cursusgeld is niet overal gelijk. Het wordt vastgesteld naar plaatselijke omstandigheden. AMERSFOORT. Secr. P. Poort-Procops, Vermeerstraat 16. Natuurlijk ook in Amersfoort een Esperantocursus! Meldt u aan bij het secretariaat! UTRECHT. Secr. P. Havers, Bollenhofsestraat 72. Voor een beginnend cursus aanmelden bij de secretaris. ZEIST. Secr. J. Koster, Burg. Patijnlaan 158. Aan dit adres alle inlichtingen over Esperanto en cursus. ZUILEN. Secr. J. C. Meijoor, Bern de Waalstraat 13. Draait niet langer, maar meldt u direct voor de wintercursus aan bovengenoemd adres.

Groningen

Het cursusgeld is niet overal gelijk. Het wordt vastgesteld naar plaatselijke omstandigheden. GRONINGEN. Secr. F. G. ter Steeg, Prinsstraat 28. Bezoekt de propagandavergadering in gebouw Tobius, Lutkenieuwstraat, op zaterdag 24 September a.s. Muziek, declamatie. Spreker: C. W. van Altena. Aankomst 8 uur. Vrij entree! WINSCHOTEN. Secr. P. H. Strijker, Dwingeloo 57. Esperantocursus voor beginners op vrijdag 7 October, 's avonds 8 uur. Inlichtingen bij de secretaris. Cursusgeld f 10.—, met inbegrip van leerboek.

Friesland

Het cursusgeld is niet overal gelijk. Het wordt vastgesteld naar plaatselijke omstandigheden. LEEUWARDEN. Secr. C. C. M. Rijpsma, Timmermans, Vertolkstraat 10. Ook in Leeuwarden wordt een Esperantocursus gehouden. Aankomst begin October. Cursusgeld, met inbegrip van leerboek f 7.50 voor volwassenen, f 5.— voor deelnemers beneden 18 jaar. Aanmelden bij mej. T. Brinkman, Poppeweg 20; M. Mentjox, Simon de Vliegerstraat 98 (Zuid) en bij het secretariaat.

Overijssel

Het cursusgeld is niet overal gelijk. Het wordt vastgesteld naar plaatselijke omstandigheden. DEVENTER. Secr. H. Timmer, Van Mauwijkstraat 6. Begin October cursus voor beginners; duur 26 weken; kosten f 7.95, in termijnen betaalbaar. Inlichtingen bij de secretaris. ENSCHEDÉ. Secr. A. Bannink, Renhaanstraat 32. Esperantocursus in Enschede; aanmelden bij de secretaris in Praangerstr. 35. HENGÉLO. Secr. J. G. Kuster, Anthoniusstraat 24. Geeft u hier op voor de nieuwe Esperantocursus! ZWOLLE. Secr. A. J. de Weerd, Ademoonstraat 34. Nieuwe beginnendcursus in October. Kosten f 10.— (incl. leerboek). Inlichtingen: Heerenweg 34, Schuttevaerkade 6, Praubstraat 19, en aan het secretariaat.

Limburg

Het cursusgeld is niet overal gelijk. Het wordt vastgesteld naar plaatselijke omstandigheden. GELEEN. Secr. A. Mulder-Gordt, Surinamestraat 3. Voor deelnemen aan een cursus opgeven aan dit adres. HEERLEN. Secr. J. Sterken, Vorstenstr. 60. Meldt u aan voor onze nieuwe cursus bij J. Th. Patalon, Jan Steenstraat 18; A. W. v. d. Weerd, Heemkerkstraat 80 of bij de secretaris. HEERLEHEIDE. Secr. J. Bron, Heerweg 227. Deelnemers voor een cursus hier aanmelden! MAASTRICHT. Secr. C. Ortmans, Glacieweg 6, die u graag voor een beginnendcursus in 't schrift. TREEBEEK. Secr. H. Bosch, Treebeekstraat 152. Toneel- en propaganda-avond op Zaterdag 1 October in de grote zaal van het Jeugdhuus, Maanstraat, Treebeek. Aankomst 7.30 uur. Toegang vrij. Komt allen! WAUBACH. Secr. H. Hartman, Maastrichterlaan 39. Ook in Waubach komt een Esperantocursus. Aanmelden bij de secretaris.

Vlaanderen

Het cursusgeld is niet overal gelijk. Het wordt vastgesteld naar plaatselijke omstandigheden. ANTWERPEN. Secr. Fr. de Big, Geelhandelaarsplaats 19. Voor cursus opgeven aan dit adres. ANTWERPEN-DEURNE. Secr. Jps. Bonte, De Franqueslei 8, Deurne. Lokaal te Hertog, Herentalsdijk 251. Op Vrijdag 7 October om 8 uur begint onze nieuwe Esperantocursus. Op Zaterdag 30 September om 8 uur maken wij kennis op ons gezellig samenzijn. Iedereen welkom! GENT. Secr. J. Tgeuw-Van Hoecke, Brandstraat 64. Voor inlichtingen over Esperanto en cursussen aan dit adres. MERKSEM. Secr. J. v. d. Bergh, Salvialei 200, Schoten. Voor Merksem, Schoten en omgeving krijgt u hier inlichtingen over Esperanto. OOSTENDE. Secr. G. Goeghebeur, Plantenstraat 23. Onze Esperanto-wintercursus zal zoals verleden jaar beginnen in October. De juiste datum zal bekend gemaakt worden in het plaatselijk weekblad Voor Allen. Evenals verleden jaar zal deze cursus ingezet worden met een prachtig propagandablad. WILLEBROEK. Secr. C. Daelemans, Appel-donkweg 37. De afdeling organiseert begin October een Esperantocursus. De juiste datum en plaats zullen in ons gewestelijk blad eeriang bekend worden gemaakt. Inschrijving van heden af bij de secretaris.

Zeeland

Het cursusgeld is niet overal gelijk. Het wordt vastgesteld naar plaatselijke omstandigheden. MIDDELBURG. Inlichtingen over Esperanto en de aanstaande cursus bij A. Passenier, Achtersingel 57 en N. J. Holster, Baarsjesdijk 22. Cursusgeld (met inbegrip van leer-middelen), f 5.—. TERNEUZEN. Secr. A. du Bois-De Laauw, Molendreef, Hoek. Voor Esperantocursus aan dit adres aanmelden.

Waarom geen Engels?

Iedereen is het er tegenwoordig wel over eens, dat een „wereldtaal” vele moeilijkheden in het internationale leven uit de weg zou helpen. In ons land is men geneigd daarvoor het Engels te kiezen. Omdat het al zowat een wereldtaal is, hoort men dan! Laten we ons gelukkig prijzen, dat het in werkelijkheid niet zo is. We hebben niets tegen de Engelsen en Amerikanen, maar voor een overwegende invloed van die zijde, welke door het uitsluitend gebruik van hun landstaal mogelijk zou zijn op het economische, politieke en culturele leven der andere volken, behoeft men nu niet zo erg enthousiast te zijn. En daar zou het heengaan! Leest u maar eens wat „De Groene”, het bekende weekblad, in zijn verslag van het „Parlement van Straatsburg” opmerkt. U weet wel, daar waren in Augustus een goede honderd vertegenwoordigers van een twaalfal landen bijeen, vormende de Europese Raad. Daar waren geen kwajongens, maar staatslieden en ministers. Spaak was voorzitter en Churchill trok natuurlijk mee aan de touwtjes. Uit het lezenswaardige verslag noteren we, dat de Britten zich daar nogal ge-weerd hebben. Hun goed recht, zult ge zeggen. Dat zullen de anderen op hun beurt ook wel doen. Natuurlijk, dat recht zal hun zeker niet onthouden worden, maar..... de Britten „hebben het voordeel een der twee hoofdtaalen als hun moedertaal te beheersen: de meeste andere gedelegeerden moeten zich dus uitdrukken in een vreemde taal en dat remde hen om in het snel springende debat in te grijpen” is zo maar een zinnetje, dat we uit het verslag oppikken. O, zo. Als dit een journalist constateert in een zo uiterst belangrijke bijeenkomst van, we zeiden het reeds, heus geen kwajongens, dan is toch wel duidelijk, hoe de van nature Engels spreken in het voordeel zijn. „De twee en meer talen die hier worden gesproken, maken het debat niet eenvoudiger” is ook een opmerking welke al verscheidene jaren in derges-verslagen wordt gehoord. Gezien wat we hiervoor cursiveerden, zal het wel geen betoog behoeven, waarom men er toch nooit toe overgaat het Engels als internationale voertaal voor te stellen. Waarin voor ieder een reden moge liggen om zijn steun aan het Esperanto te geven, dat niemands en dus ieders taal is. Daarin behoeft men geen overwicht van andere naties te vrezen en het zou een eind maken aan prestige-overwegingen. H.W.A.

Schriftelijke cursus

Gaarne vragen wij een ogenblik Uw aandacht voor onze schriftelijke Esperanto-cursus. U staat immers sympathiek tegenover onze mooie taal, maar tot heden kon u er nog niet toe besluiten, Esperanto te gaan leren. Welnu, behalve de mondelinge cursussen, die in dit blad worden aangekondigd, is er voor hen, die b.v. door werkzaamheden, avondschool of anderszins geen mondelinge cursus kunnen volgen, gelegenheid aan een schriftelijke cursus deel te nemen. De daarvan door u te maken taken worden door bekwaame correctors gezien en toegelicht. De schriftelijke cursus vangt in October aan, duur 30 weken, prijs f 13.50. Het cursusgeld kan desgewenst in termijnen worden voldaan. En dan is er nog de mogelijkheid voor zelfstudie. U kunt namelijk de gehele schriftelijke cursus met duidelijke verklaringen ineens toegezonden krijgen voor 't zeer lage bedrag van f 4.50, echter zonder correctie. Dan kunt u geheel zelfstandig, zonder hulp, onze taal leren! Vraagt u eens nadere inlichtingen bij de Onderwijsdienst FLE, correspondentie-adres: Roelantstr. 4, Amsterdam-West. Gevoorderden kunnen aan een schriftelijke A- of B-cursus deelnemen. A-cursus, duur 8 maanden, prijs f 9.—. B-cursus, duur 12 maanden, prijs f 12.—. Cursusgelden kunnen in termijnen worden voldaan. Ook voor deze cursussen hebben uiterst bekwaame correctors reeds hun medewerking toegezegd. Voor nadere inlichtingen wende men zich tot Onderwijsdienst FLE, Roelantstraat 4, Amsterdam-W.

Raad van Europa

„Een commissie van het „Royal Institute of International Affairs” in Londen heeft gezocht naar de moeilijkheden der Europese samenwerking. Zij heeft haar bevindingen vastgelegd in het boekje „Western European Union.” Hierin constateert zij onder meer, dat taalverschillen en cultuurverschillen reusachtige hindernissen vormen op de weg naar Europese eenheid.” Aldus een bericht in „De Volkskrant”

Onze Bert is blij, want hij kreeg een broertje. Wij noemen hem HENK J. G. v. Hulst-v. Maadam H. v. Hulst Bert Haarlem, 18 Augustus 1949 Oranjestraat 16

Voor de a.s. cursussen

Table with 2 columns: Item name and price. Items include La Komencanto (f 1.25), Facile lerni Esperanton (f 1.10), Zakwoordenboekje (f 0.50), Schidlofs zakwoordenboekje (f 2.25), Examen doen (f 1.00), Gvidilo met suplemento (f 0.95), Leidraad (f 0.45).

LIBROSERVO FLE -- ROELANTSTRAAT 4 -- AMSTERDAM-WEST

Ondergetekende geeft zich hiermede op voor het volgen van een Esperanto-cursus/verzoekt om nadere inlichtingen.

Naam _____ Adres _____

Plaats voor afdelingsstempel Ondertekening:

ESPERANTO VERENIGING

„FRATECO” Sekcio BEVERWIJK de FLE

In plaatsen waar geen afdeling is gevestigd, sture men dit formulier naar het bondssecretariaat van FLE, Roelantstraat 4, Amsterdam-West.

ESPERANTO

ESPERANTO
HET LATIJN
DER DEMOCRATIE

9-1950

Administratie en Secretariaat van de Bond
van Arbeiders-Esperantisten: Roelantstr. 4,
A'dam-W. Postgiro Amsterdam 331133.

wint veld

UITGAVE VAN DE BOND VAN ARBEIDERS-ESPERANTISTEN IN HET GEBIED VAN DE NEDERLANDSE TAAL

Geestelijke herbewapening

Er wordt in onze tijd zeer veel gesproken en geschreven over vrede. Dit is niet verwonderlijk. De tweede wereldoorlog met al zijn verschrikkingen ligt nog vers in het geheugen en de mensheid wil niets liever dan voor eeuwig bewaard te blijven voor de ellende van een derde wereldcatastrofe.

Ook in de arbeidersbeweging is men er diep van overtuigd, dat een nieuwe wereldoorlog een onherstelbare schade aan geestelijke waarden en materiële goederen — de basis van de welvaart — zou teweeg brengen. Terecht stelt de arbeidersbeweging zich dan ook teweeg tegen de machten, die wederom bezig zijn een wereldramp te veroorzaken. De arbeiders-Esperantobeweging stelt er, als deel van de arbeidersbeweging in het algemeen, een eer in haar bijdrage aan het offensief tegen de oorlogskrachten te kunnen leveren. Voor haar is dit trouwens niets nieuws. Van haar ontstaan af heeft zij een der belangrijkste oorzaken van de slechte verstandhouding tussen de volken in het licht gesteld; namelijk, dat de mensen uit verschillende landen elkaar niet kunnen begrijpen. En wat van grote betekenis is: de arbeiders-Esperantobeweging wijst tegelijkertijd de weg, waardoor de volken elkaar wel zullen kunnen verstaan.

Het zou kortzichtig zijn te ontkennen, dat ook vele andere bewegingen, die de mensheid willen dienen, met de beste bedoelingen bezielt zijn. Hierbij moge worden gedacht aan het streven naar een Verenigd Europa — waaronder wij niet alleen West-Europa verstaan — een federatieve wereld — waarbij wij geen werelddeel uitgesloten willen zien. Onze arbeiders-Esperantistenbeweging meent echter deze goedwillende krachten voor ogen te moeten houden, dat zij bezig zijn het dak te bouwen van een huis, waarvan de fundering nog gelegd moet worden. Deze fundering is de eenvoudige internationale taal Esperanto. De arbeider, die Esperanto heeft geleerd, kan zich rechtstreeks in verbinding stellen met zijn buitenlandse kameraden. Hij is onafhankelijk van hetgeen de machthebbers, die met hun voorlichting helaas vaak zeer duistere bedoelingen hebben, hem gelieven wijs te maken over gebeurtenissen, over het leven van de volken in andere landen. Hij kan zichzelf een vrij oordeel vormen, internationale Esperanto-congressen bezoeken en daar van gedachten wisselen met buitenlandse vrienden.

Het is begrijpelijk, dat de dictatuurstaten in dit verkeer tussen hun burgers en die uit het buitenland een gevaar zien. Zij kunnen het niet verdragen, dat op de officiële leugens het licht der waarheid van de „man of the street" valt. Voor deze dictatuurstaten zijn er dan ook maar twee mogelijkheden: of zij vernietigen de Esperantobeweging, zoals in het Duitsland van Hitler is geschied, of zij misbruiken het Esperanto voor hun eigen doeleinden, zoals Mussolini het in Italië heeft gedaan.

Maar even begrijpelijk als de houding van de dictatuurstaten tegenover het Esperanto is, even onbegrijpelijk is het, dat de landen, waar vrijheid van meningsuiting tot het hoog-

ste goed wordt gerekend, niet met kracht onze eenvoudige internationale taal propageren, onze beweging subsidiëren, het Esperanto op school laten onderwijzen. De oorzaak van dit alles zal voor een deel gezocht moeten worden bij de leiding der volken, die nog zweert bij het conservatieve idee van het Engels, Frans, Duits of Spaans of welke andere taal dan ook als internationale taal. Voor een ander deel zullen wij de oorzaak moeten zoeken bij de volken zelf, die wel bereid zijn hun klaagliederen aan te heffen als het hun slecht gaat, maar niet thuis geven als hun verzoekt wordt om zelf ook iets te doen om een betere wereld te bouwen.

Wie van mening zou zijn, dat de arbeiders-Esperantobeweging in de aanvaarding van het Esperanto als internationale taal de oplossing van alle problemen ziet, vergist zich schromelijk. Wij zijn er ons terdege bewust van, dat ook indien het Esperanto in het gehele internationale verkeer tussen de volken zal zijn aanvaard — hetgeen naar onze overtuiging eens

komen zal! — er nog vele moeilijkheden zullen overblijven. Daarnaast beseffen wij echter ook, dat met de algemene aanvaarding van het Esperanto een der sterkste barricaden, die de toenadering tussen de volken in de weg staat, omver geworpen zal zijn. „Geestelijke herbewapening", het is deze leuze, die kort voor de tweede wereldoorlog zeer veel weerklank in ons land heeft gevonden. Nu de gehele wereld zich inspannt om een derde wereldoorlog te voorkomen — zij het dan met middelen die meermalen gelijken op het bestrijden van een sprinkhanenplaag met sprinkhanen — willen wij deze leuze „geestelijke herbewapening" opnieuw laten horen.

Wie aan deze herbewapening wil meewerken, zal zich niet achter een ander kunnen verschuilen en die ander voor hem de kastanjes uit het vuur laten halen. Onze Bond van Arbeiders-Esperantisten doet een rechtstreeks beroep op een ieder persoonlijk. Wij wekken elke arbeider en arbeiderster op om in de komende winter Esperanto te leren. Wij doen dit

o.a. door middel van dit blad waarin de belangstellende lezer vele adressen vindt, waar hij nadere inlichtingen kan verkrijgen.

Nog onlangs schreef de hoofdredacteur van „Het Vrije Volk": „Het proces der eenwording van Europa is een proces dat tijd vraagt. Het denkbeeld van het ene, ondeelbare Europa, moet bij de publieke opinie nog veel meer vaste voet krijgen dan nu het geval is." Deze eenwording van Europa en ten slotte van de gehele wereld zal evenwel slechts schijn zijn, indien er geen overeenstemming is bereikt over de aanvaarding van één internationale taal, van het Esperanto. Sterker: wij achten de kennis van het Esperanto een voorwaarde om tot de gewenste eenwording te geraken.

Internationale verbondenheid is immer een doelstelling van de arbeidersbeweging geweest. Deze te verwezenlijken is in onze tijd wellicht noodzakelijker dan ooit.

Inplaats van ons door de dreigende internationale toestand uit het veld te laten slaan, zullen wij ons geestelijk moeten herbewapenen. Werk met mede aan het verkrijgen van beter begrip tussen de volken. Leert de internationale taal Esperanto! H. Sch.

Esperanto en de sport

Vindt ge het, lezer, op zijn zachtst uitgedrukt, niet idioot, dat onze voetballers en atleten, als ze naar het buitenland gaan, niet eens behoorlijk kunnen praten met de mensen, waar tegen ze spelen?

„Och, ze kennen toch Engels", beweert u.

Mag ik het u even voorrekenen?

Van de 100.000 kinderen, die ieder jaar de lagere school verlaten, gaan er 5000 naar een H.B.S. of gymnasium. 19.000 gaan naar een U.L.O. In ronde getallen blijven er dus 75.000 leerlingen over, die geen algemeen vormend onderwijs ontvangen, waaruit volgt, dat 3 van de 4 kinderen geen talen en dus ook geen Engels studeren en uw bewering: „Ze kennen toch Engels", is dus op zijn minst genomen een beetje overdreven. We nemen u dat niet kwalijk, maar — al zouden ze Engels kennen, dan zijn we er nog niet, want onze jongens voetballen en sporten niet alleen tegen Engelsen. Hoe staan ze er voor, als ze gaan naar Denemarken, Zweden, Noorwegen, Finland, Frankrijk, Italië, Spanje of Tsjecho-Slowakije? U neemt toch niet aan, dat in die landen ook drie van de vier mensen Engels spreken? Voor ons land, dat midden tussen Frankrijk, Duitsland en Engeland in ligt en met alle drie drukke handelsrelaties onderhoudt, is het logisch, dat we moderne talen onderwijzen, maar — dacht u dat andere landen, verder van Engeland gelegen, die taal ook leren? Nee, wij zijn op talengebied een uitzondering, moeten dat wel zijn.

Maar dat neemt niet weg, dat onze sportmensen, meest gewone jongens uit het volk, als regel niet met de buitenlanders kunnen spreken. Niet tot bevordering van de sport, niet tot bevordering van het internationale karakter van de sport, want, als er één zaak internationaal is, dan is het zeker wel de sport. En hoort bij die sport dan niet een internationale taal? Een taal, op school geleerd, die betrekkelijk eenvoudig is, veel eenvoudiger dan Engels en waarmee men in de hele wereld terecht kan? Een taal, die al meer dan zestig jaar lang haar bruikbaarheid heeft bewezen!

Lezer! Wij, Esperantisten, verbazen ons vaak over de kortzichtigheid van grote organisaties, die midden in het leven staan en zo vaak de eenvoudige dingen niet zien. En we vragen ons af, hoe het mogelijk is, dat bijv. de Nederlandse Voetbalbond en het Nederlands Olympisch Comité niet vierkant achter ons staan.

Niet in de eerste plaats om de tegenwoordige sportslieden Esperanto te laten studeren, maar wel, om te zorgen, dat Esperanto als verplicht leervak op de lagere en alle soorten van voortgezette scholen wordt ingevoerd om daardoor over enige jaren zover te zijn, dat bij internationale sportgebeurtenissen geen doofstommen meer spelen, maar mensen, die met elkaar kunnen spreken zoals u en ik, waar ter wereld ze ook zijn. Eerst dan is de sport waarlijk internationaal! Wie van onze sportvrienden zet daar de schouders eens onder?

Haarlem. H. H. SUURMANS.

U.N.O.

Kort geleden is aan de UNO, de organisatie der verenigde volken, een verzoekschrift aangeboden ten gunste van Esperanto. Velevooraanstaande personen en belangrijke organisaties hadden dit petitionnement ondertekend. Onder meer de minister-president van Frankrijk, Nederland, Polen, Tsjecho-Slowakije, Oostenrijk, West-Duitsland, Oost-Duitsland en Hongarije. Voorts mannen van de wetenschap en schrijvers als de Fransman Elie Joseph Cartan en de Engelsman Laurence Housman; kerkelijke hoogwaardigheidsbekleders als Joseph Beran, de aartsbisschop van Praag; onderwijzersbonden in Noorwegen, China, Japan en Polen; de arbeiders-vakcentrales in Nederland, Finland, Italië, Zweden, enz., enz.

Uit het verzoekschrift blijkt, dat miljoenen mensen in de gehele wereld het Esperanto als internationale taal wensen.

In de verklaring, die ondertekend moest worden, stond o.a. het volgende te lezen: „Met het oog op de grote verbreding van het Esperanto, de enige internationale taal die als zodanig behoorlijk is geslaagd, vertrouw ik, dat de UNO alle mogelijke medewerking zal willen verlenen om het gebruik van deze internationale taal te bevorderen; bijv. door het onderwijzen van Esperanto op de school, het gebruiken van Esperanto in het verkeer, de internationale handel en in correspondentie".

Ook hier geldt: Niet praten, maar doen! Begint bij uzelf. Vraagt eens inlichtingen over een Esperanto-cursus bij de Bond van Arbeiders-Esperantisten FLE, Roelantstraat 4, Amsterdam-West of bij een onzer plaatselijke afdelingen.

LEEUWARDEN

Geeft u op voor de halfjaarlijkse Esperantocursus, die begin October aanvangt. Totale kosten met inbegrip van leerboek f 7.50. Aanmelding: Van Loonstraat 101b, Slarkstraat 15, Marnixstraat 102 en Vervolkstraat 10 (secretariaat).

HAARLEM

Bezoekt onze tentoonstelling, 9-12 September, in gebouw „Theosofia", Nassaulaan 8. Aanmelden voor onze cursussen aldaar, alsmede bij onze secretaris: D. Verboom, Gijbstr. van Aemstelstraat 27, Haarlem.

Dat is: DE DAAD

Onlangs waren jongeren uit de gehele wereld te Stockholm bijeen in het kamp van de Internationale Unie van Socialistische Jeugd. Daar werd, als te doen gebruikelijk, een resolutie aangenomen, waarin uitdrukking wordt gegeven aan wensen, welke uiteraard van jonge socialististen mogen worden verwacht. Oorlog en vrede komen daarin, natuurlijk in deze tijd, op de voorgrond.

En dus spreekt men zich uit voor vreedzame samenwerking tussen alle volkeren, niet gehinderd door rassenkwesties, godsdiensttwisten, politieke verscheidenheid of klassetegenstellingen. Samenwerking kan alleen vrucht dragen als er onderling vertrouwen bestaat. Dit vertrouwen, zegt men, kan niet ontstaan in een wereld, waarin sommige volkeren alles doen om hun grenzen voor anderen ondoordringbaar te maken en zich tot de tanden te wapenen.

Een algemene ontwapening kan echter alleen worden bereikt, als alle landen hun grenzen open stellen voor een internationaal ontwapeningstoezicht en wanneer ook aan de uitwisseling van gedachten door de pers en door het reisverkeer niets meer in de weg staat. Zonder vrijheid is geen duurzame vrede mogelijk, aldus het manifest, dat zich tot de Russen en speciaal de Russische jeugd als volgt richt:

Open de grenzen. Laat ons tot de Russische jeugd spreken, zodat wij de jonge Russen kunnen laten inzien, dat zij van ons geen agressie te vrezen hebben.

Welke regels in „Vrij Nederland” gecursiveerd waren.

Maar wij, die niet minder socialistisch denken en proberen er naar te handelen, vragen ons toch in gemoede af, waarom komt deze socialistische jeugd nu eens niet tot een daad? Het is zo gemakkelijk te constateren wat niet deugt, het op schrift stellen en dan als een oproep tot de jeugd te richten. Het papier is immers geldig.

Doch stel eens, dat men nu eens de grenzen ging openstellen? Als dan eens een vreedzame samenwerking mogelijk ware? Als nu eens niet meer de grenzen voor anderen ondoordringbaar zullen zijn? Als aan de uitwisseling van gedachten door de pers en het reisverkeer nu eens niets meer in de weg zou staan? Ach, en als dan ook nog eens de Russen hun grenzen gaan openstellen...?

Laat ons tot de Russische jeugd spreken! Kom, het waren toch geen kinderen die in Stockholm bijeen kwamen, geen nalevingen, het is toch alles grote-mannen-taal wat we in het manifest lezen!

Ja en dan was er nog een lijst met besluiten, waaronder er een dat spreekt van contact met alle andere internationale jeugdorganisaties, om te komen tot een gesprekscentrum voor de jonge generatie van de gehele wereld, waar men „onder ons” is.

Een prachtig besluit. Doch we vrezen, dat het alles maar weer woorden zijn, woorden, terwijl we zo graag daden zouden zien. Een werkelijk gesprekscentrum, waarin de een de ander vanzelfsprekend (ontleed dit woord eens!) zou verstaan en dadelijk zelf op kan reageren — dat is een daad.

Met Russen spreken — welk een arrogantie — als we niet al lang wisten hoe gemakkelijk dat in de mond ligt. Hoewel, van de jeugd, die in Stockholm bijeen was, mag men toch verwachten, dat die wel de draagwijdte van haar woorden kende. Hoewel daar echter kenden Russisch? Of wou men dat in een andere taal doen? Er een onder-onsje van maken van wat men tegenwoordig te gemakkelijk intellectueel noemt, waarvan een handvol een enkele vreemde taal min of meer beheerst? En zo niet, wil men weer de oude weg van tolken en vertalingen gaan, die de jeugd zeker niet slert? En dat dan uitwisseling van gedachten noemen? Ook deze jeugd staart zich blind op landsgrenzen en kan het zelfs niet eens zover brengen in haar manifest, als tegenwoordig door ouderen steeds meer wordt erkend, dat een der voornaamste obstakels voor vreedzame samenwerking de taalhindernissen zijn. De landsgrenzen zijn niet overal meer ondoordringbaar — maar zijn we die over, wat dan? De eerste de beste die we tegen komen, kan ons niet verstaan en zo hele bevolkingsgroepen niet. Dat is de werkelijkheid! We geven geen cent voor de weinigen die wel de taal van een enkel bepaald land kennen en daar terecht kunnen, maar toch in andere oorden met de mond vol tanden staan. Een socialistische jeugd moet toch weten en er rekening mee houden, dat de massa der arbeidersjeugd geen

vreemde talen op school leert en in de meeste en vooral grote landen, bijna niemand een andere dan zijn landstaal kent. Van een frisse jeugd verwachten we durf om wat aan te pakken. Geen woorden, maar daden. Van de Internationale Unie van Socialistische Jeugd, die eisen durft stellen aan de gemeenschap, verwachten wij een voorbeeld, n.l. een eis aan zichzelf te stellen: de eis, dat ieder ander verstaan zal! De eis, dat alle aangesloten leden één, voor allen dezelfde, vreemde taal kennen behalve hun landstaal. Dat deze taal Esperanto zij, omdat Esperanto als internationale taal reeds sinds meer dan 80 jaar in de praktijk naar grote waarde heeft bewezen: in mündel- en schriftelijk verkeer, in vele tientallen congressen met tienduizenden deelnemers uit alle landen der wereld en in conferenties en bijeenkomsten, in geschriften van velerlei aard en periodes, welke in alle windstreken verschijnen en door ieder tar wereld kan worden gelezen. Niet anders dan Esperanto kan de keuze zijn, omdat deze taal een neutrale taal is, waarin niemand, als in een nationale taal, overwicht heeft, en voor mensen van iedere nationaliteit de gemakkelijkst te leren taal is. De jeugd van nu behoeft niet eens meer pionier te zijn voor de verbreiding van Esperanto. Want Esperanto hebben honderdduizenden sinds 1887 vrijwillig geleerd, uit idealistische en praktische overwegingen en heden zijn ze bij tienduizenden te tellen, die Esperanto als internationale taal gebruiken,

daarin boeken lezen en in het buitenland — het hindert voor hen niet waar ter wereld — verschenen periodieken, en nog weer dit jaar een van de beide internationale Esperanto-congressen in Parijs en Turijn hebben bezocht. In Italië was dat van de Wereldbond van Arbeiders. Esp. Daar waren 500 mensen uit 12 landen, die U jongeren ten voorbeeld, een hele week lang in vergaderingen en bijeenkomsten, excursies en bezoeken, ja in huiselijk verkeer, in een voor de meesten door de afstand heel vreemd land, niet anders dan Esperanto spraken.

De jeugd van heden kan het niet helpen, dat zij de pionierstijd der Esperantisten niet beleefde, maar laat ze dan nu niet achterblijven bij de ouderen die geheel vrijwillig, toen zij niet eens meer jong waren, zich Esperanto hebben eigen gemaakt en nu het genot smaken van zich zonder tolken aan elkaar verstaanbaar te maken en briefwisseling te onderhouden met mensen van overal.

Zij hebben niet enkel geconstateerd, dat er vreedzame samenwerking nodig is, dat de grenzen niet ondoordringbaar hoeven te zijn en aan uitwisseling van gedachten en reisverkeer niets in de weg hoeft te staan, maar zij hebben begrepen, dat latenteren daarover niet helpt, dat er enkel maar nodig was de Daad: heden te besluiten Esperanto te leren en daarvoor is in elk land gelegenheid te over, om daarmee binnen wel zeer korte tijd, alle obstakels omver te werpen. Hun voorbeeld strekke de jeugd tot deugd! Moge de „Dag van de rode jeugd”, die deze herfst gehouden wordt en waarvoor het manifest van de socialistische jeugd is bestemd, in dit teken staan!

Amsterdam. H. W. ALINGS.

ZUID-HOLLAND

DELFT. Inlichtingen over Esperantocursussen worden gaarne verstrekt door: H. Kardolus, Voorstraat 96; W. de Kooter, Bosschastraat 39; H. van Meenen, Asvest 4; T. Oetevanger, Hoerenpad 31; W. de Roo, v. d. Heimsstraat 59.

DORDECHT. Secr. J. Hoogerwerf, J. Israëlsstraat 109. Inlichtingen bij de secretaresse.

GORINCHEM. Secr. C. P. Havenstroom, W. de Vries Robbéweg 73. Opgeven voor cursus aan dit adres.

GOUDA. In October begint onze Esperanto-cursus. Inlichtingen en aanmeldingen bij: F. Boshamer, Walvisstraat 22; N. Kamerlings-Spae, Achter de Vismarkt 60; T. Ross, Tollenstraat 49; A. de Smid, Karnemelkloot 19; A. Winkel, B. Martensingel 40.

DEN HAAG. Secr. A. M. D. Korff, Vestaweg 39. Voor inlichtingen over cursussen enz. kunt u hier terecht.

LEIDEN. Inlichtingen over onze cursussen zijn verkrijgbaar bij: J. Tervooren, Hansenstraat 68; S. Serdijn, Herensteeg 21; G. de Boer, Evertsenstraat 26; T. Montanus, Sumatrastraat 21; J. Florison, Meidoornstraat 1.

MAASSLUIJ. Secr. J. Visser, Piersonstr. 54. Meldt u aan bij de secretaris.

OOSTVOORNE. Secr. A. A. v. d. Knaap, Middellandweg 11. Aan dit adres voor inlichtingen.

ROTTERDAM I. Secr. B. Wels, 1e Wandeloorddwaarsstraat 33, Crooswijk en Kralingen (Rotterdam). Meldt u bij de secretaris.

ROTTERDAM II. Secr. Lange Geer 28. Onze cursussen voor beginners zullen worden gehouden in het zaaltje Streijensstraat 65 en wel op Maandag- en Donderdagavond om 8 uur, te beginnen 9 en 12 October.

Op Donderdag 5 October is er een grote propagandabijeenkomst in de aula van de HBS, Afrikaanderplein, 's avonds te 8 uur, waar o.a. zal worden opgevoerd de komische klucht „Vader kent z'n Frans” en het zangspel „La mondvojağantoj” (De wereldreizigers). Voorziet u tijdig van een plaatsbewijs!

ROTTERDAM III. Secr. J. V. Dupain, Ruwaardstraat 54 B, West. Geeft u op voor een cursus!

ROTTERDAM IV. Secr. C. van Alphen, Zaagmolenstraat 17a. Voor cursussen aanmelden bij dit adres.

ROTTERDAM V. Secr. L. Pelgrim, Groningerstraat 34a. Meldt u aan voor het volgen van een Esperantocursus.

ROTTERDAM VI. Secr. L. C. v. d. Hoek, Moerkerkestraat 131 B. Inlichtingen aan dit adres.

ROTTERDAM VII. Secr. C. J. van Dijk, Insulindestraat 105 A. Vraagt inlichtingen.

SCHIEDAM. Secr. H. Letsch, Lekstraat 100b. Alle gewenste inlichtingen verkrijgbaar bij de secretaris, alsmede bij M. de Vries, Poortugaalschestraat 21b; J. C. van Batenburg, Ampèrestraat 24a; J. A. M. Knaapen, St. Liduinastraat 3; H. C. Meier, Fr. Halsplein 22b.

SLIEDRECHT. Secr. W. 't Jong, Noorderstraat 15, waar men zich voor een cursus kan opgeven.

VLAARDINGEN. Secr. H. Kervers, Chrysantheemstraat 6. Op 25 Sept. a.s. propaganda-avond in het „Volksgebouw”, Schiedamsedijk. Aanvang 8 uur. Voor de pauze spreker G. Kalkman. Na de pauze korte profielen. In de pauze en na afloop gelegenheid tot bezichtiging Esperanto-tenoonstelling en aanmelden voor de in October a.s. te beginnen nieuwe cursus. Vlaardingers, leert Esperanto!

Zeeland

MIDDELBURG. Inlichtingen over Esperanto en de aanstaande cursus bij mev. M. P. Weber-Van Wezel, Noordweg 52.

TERNEUZEN. Inlichtingen en aanmeldingen voor de nieuwe cursus bij J. Blik-But, Grenierlaan 34 en A. de Zeeuw, Van Steenbergelaan 46.

Vlaanderen

ANTWERPEN. Secr. Fr. de Bie, Geelhantplaats 19. Voor cursus opgeven aan dit adres.

ANTWERPEN-DEURNE. Secr. Jos. Bonte, De Franquesle 8, Deurne. Neemt deel aan onze Esperanto-cursus!

GENT. Secr. J. Teeuw-Van Hoecke, Brandstraat 64. Voor inlichtingen over Esperanto en cursussen aan dit adres.

MERKSEM. Secr. J. v. d. Bergh, Schiavalle 200, Schoten. Voor Merksem, Schoten en omgeving krijgt u hier inlichtingen over Esperanto.

OOSTENDE. Secr. G. Goegebuur, Plantenswaat 23. Inlichtingen aan dit adres.

WILLEBROEK. Secr. C. Daelemans, Appeldoekweg 37. Leert Esperanto! Ook onze afdeling organiseert een cursus. Vraagt inlichtingen aan de secretaris.

DRUKKERIJ DICO

Uw drukker

omdat ze tot de best geoutilleerde drukkerijen behoort

geeft advies

hoe Uw reclame-campagne op te zetten

ontwerpt

Uw reclame-folders

verzorgt dus Uw drukwerk van a tot z

Drukkerij Dico, Lutmastraat 167, Amsterdam-Z., Telefoon 28876-26755

Jeugd vooraan!

Het lijkt wel of de mensheid de laatste tijd bezig is om in steeds sneller tempo haar ondergang tegemoet te gaan. Zij stort zich van het ene ongeluk in het andere, zonder te beseffen, waar zij terecht zal komen. En als wij jongeren dit ontzettende feit vaststellen, dan moet het ons wel bang om het hart worden, want het gaat immers juist om ons, die nog een heel leven voor de boeg hebben. Ik weet, dat vele jongeren zich verbitterd afvragen, of dit de erfenis is, die de ouderen ons nalaten: een donkere, zeer donkere toekomst. Maar het constateren hiervan brengt ons geen stap verder. Er is ten slotte een natuurwet, die zegt, dat ieder wezen altijd zal trachten het leven te behouden, en hoever wij ook van de natuur mogen afstaan, aan deze wet zijn ook wij nog onderworpen. En het is deze wet, die ons zal dwingen, om strijd te voeren tegen alles, wat ons leven bedreigt.

De grootste dreiging is het voortdurend oorlogsgevaar, dat ons boven het hoofd hangt. Vreemd is het echter, als men constateert, dat eigenlijk geen enkel volk een oorlog wenst, en dat het wel een groot misverstand moet zijn, waardoor de volkeren zich met haat en vijandschap tegenover elkaar stellen, zonder te beseffen, dat zij eigenlijk staan tegenover mensen, wier wens het is in vrede te leven.

Verbroedering der volkeren, het verhaal is niet nieuw, maar wat komt er van terecht? Juist nu, nu jaarlijks vele jongeren de grens over trekken, ieder jaar meer, juist nu kan de jeugd gewonnen worden voor internationale verbroedering. Maar verbroedering komt niet tot stand als je verkeert met mensen, die je niet verstaat, of die je niet wat gebarentaal duidelijk moet maken, wat je wilt. Wat moet er terecht komen van een gesprek van man tot man, waarin je je werkelijk kunt verdiepen in problemen, die verder gaan dan goedendag en goedenavond. Hoe moet je vriendschap sluiten met mensen, die van je gescheiden zijn door een sterke, eeuwenoude hindernis, de taalmuur?

Deze taalmuur moet gesloopt worden, en de mogelijkheid is er. Bestaat er niet het Esperanto, de geniale schepping van dr L. L. Zamenhof, de taal, die ieder mens kan leren! Overal in de wereld zijn Esperantisten, die allen kunnen getuigen, dat Esperanto een machtig wapen is in de handen van hen, die metterdaad voor de vrede strijden. En in deze strijd, waarin het gaat om het zijn of niet zijn, mag de jeugd niet werkeloos toezien, maar dient zij vooraan te staan.

Sloopt de taalmuren! Dit is de eerste stap op de weg naar een duurzame vrede! Amsterdam. ROEL KRAEFFT.

Boekbespreking

Jac. Feitsma: *Van Vreemde Velden*. In het algemeen weet de Nederlander slechts weinig van de literatuur van landen, die een voor ons moeilijke taal hebben. Het aantal boeken, dat bijvoorbeeld uit het Japans of Chinees in het Nederlands is vertaald, is in verhouding tot onze vertalingen uit het Frans, Duits of Engels maar uiterst gering. En toch is enige kennis van de literatuur van die vreemde landen alleszins gewenst. Immers, ook daar leven mensen met allerlei zorgen, moeilijkheden, ook daar geschiedt onrecht, ook daar gebeuren mooie dingen. Alleen de gewoonten van de mensen in die vreemde landen en de omstandigheden waaronder zij leven, verschillen vaak van de onze.

De heer Feitsma heeft zich met zijn boekjes „Van Vreemde Velden” ten doel gesteld de lezer een kijkje „in den vreemde” te geven, waardoor een tot nu toe vrijwel onbekende literatuur geopenbaard wordt. Een lofw aardig streven!

In het eerste deeltje „Van Vreemde Velden” krijgt de lezer een indruk van de literatuur van Estland, Letland en Lithauen; in het tweede van Hongarije en Bulgarije. Het is geen droge opsomming van titels en namen van schrijvers, die de heer Feitsma ons in zijn boekjes geeft. Was dit het geval, dan zouden de werkjes bij de gemiddelde lezer zeker geen waardeering vinden. Neen, de zaak wordt ons op een wel zeer aantrekkelijke wijze voorgezet. Aan elk hoofdstukje gaat een korte biografie — naar onze smaak meermalen te kort — van de schrijver vooraf. Daarop volgt dan een stuk uit het werk van die schrijver. In de keuze uit deze schrijvers en hun werk is de samensteller van deze boekjes onzes inziens zeer gelukkig geweest. Vele verhalen, die erin voorkomen zijn werkelijk literaire juweeltjes. Wij noemen hier „De slag van Marathon” van de Hongaarse schrijver Ferenc Herczeg, „Vorst in 't voorjaar” van de Let Rudolf Blaumanis, „Koite en Hämariik” van de Estlander Friedrich Robert Fahlmann.

Dank zij dat „Van Vreemde Velden” geen dorre gegevens, maar levendige verhalen bevat, zijn deze boekjes behalve leerzaam ook buitengewoon onderhoudend. Hoe het mogelijk was deze bloemlezing van vreemde literatuur samen te stellen, vertelt de heer Feitsma ons in zijn inleiding. Het Esperanto heeft hier uitstekende diensten bewezen. Esperantisten uit Estland, Letland, Lithauen, Hongarije en Bulgarije hebben de mooiste literaire vruchten, die zij uit hun nationale talen konden plukken, in het Esperanto vertaald, waarna de heer Feitsma ze voor ons in het Nederlands heeft overgezet.

Wij zouden de samensteller van deze beide boekjes willen adviseren het hierbij niet te laten. Er zijn nog vele „vreemde velden”, die dank zij het Esperanto voor ons zouden kunnen opengaan. En wanneer er nog eens een derde deeltje van deze boekjes mag verschijnen, dan vertrouwen wij, dat de uitgeverij Born N.V. te Assen er evenveel zorg aan zal besteden als aan het eerste en tweede. Vooral het eerste ziet er, op behoorlijk papier gedrukt, uitstekend uit. Prijs f 2.50 per deel.

Onder leiding van hun onderwijzers bezocht deze zomer een groep schoolkinderen uit Birmingham ons land. Deze kinderen hadden een Esperantocursus gevolgd en waren hier de gast van Nederlandse Esperantisten. Tegenover hun Nederlandse vriendjes, die evenals zij Esperanto hadden geleerd, hebben zij tal van aardige excursies gemaakt. Natuurlijk stond er ook een bezoek aan Volendam en Marken op het programma. Een oude Marker loodste het gezelschap zijn huisje binnen en vertelde de kinderen op ZIJN Engels

wat er al zo te zien was. De Engelse kinderen luisterden, maar begrepen er niets van. Een Nederlandse Esperantist heeft het hun toen in het Esperanto uitgelegd. Dat ging uitstekend! Op de foto: De Engelse Esperantisten bij hun aankomst in Den Haag. Tussen haakjes: Het district Den Haag van de Bond van Arbeiders-Esperantisten FLE vertrekt gaarne inlichtingen over Esperanto-cursussen voor de jeugd en voor volwassenen. Hagenaars, wendt u eens tot onze districtsecretaris A. M. D. Korff, Vestaweg 39.

Van overal

Brazilië: Op het in Belo Horizonte, de hoofdstad van de staat Minas Gerais, gehouden 12de Braziliaans Esperanto-congres heeft de president van genoemde staat in een toespraak tot het congres van zijn sympathie en belangstelling voor Esperanto blijk gegeven. Regering en gemeentebestuur hebben ieder een subsidie van pl.m. f 8.000.— voor het congres beschikbaar gesteld. Door het Instituut voor Geografie en Statistiek werd een omvangrijke brochure over de congresplaats in Esperanto uitgegeven.

Bulgarije: „Balkanturist”, het officiële bureau voor Vreemdelingenverkeer, heeft enige folders met Esperanto-tekst doen verschijnen.

China: Ondanks tal van moeilijkheden is men bezig de Esperanto-beweging te reorganiseren. In Peking is de Chinese Esperanto-Bond opgericht, en wordt een nieuw Esperanto-blad „El popolo Ĉinio” uitgegeven. (Adr. 26 Kuo Hui Chieh, Peking, China).

Denemarken: De Skandinavische Airlines System, de combinatie van Deense, Noorse en Zweedse Luchtvaartmaatschappijen, heeft voor de tweede maal een fraaie reclame-folder in Esperanto doen verschijnen.

Engeland: De reizende propagandist van de Esperanto-Wereldbond UEA, prof. dr. I. Lapenna, heeft in 17 grote plaatsen lezingen gehouden, waarvoor overal veel belangstelling bestond.

De Esperanto-uitgeverij in Rickmansworth heeft een bundel novellen van de Duitse schrijver Stefan Zweig in Esperanto-vertaling gepubliceerd.

Hongarije: „Isbusz”, het Hongaarse Informatie-Bureau voor Vreemdelingenverkeer, heeft een rijk geïllustreerde, in Esperanto gestelde brochure over Hongarije verkrijgbaar gesteld.

Italië: In Turijn is het 23ste congres van de Wereldbond van Arbeiders-Esperantisten gehouden. Arbeiders uit verschillende landen hebben hier zonder hulp van tolken, vijf dagen lang over allerlei vraagstukken, hun organisatie betreffende, gediscussieerd, zonder enige moeilijkheden. (Bestuurders van vakverenigingen en politieke partijen doen dat op hun internationale bijeenkomsten anders! Maar niet beter!)

Japan: Op initiatief van dr. F. Egami, hoogleraar aan de Universiteit van Nagoya en lid van de Wetenschappelijke Raad, hebben ruim 80 geleerden een verklaring gepubliceerd, waarin zij toezeggen

hun wetenschappelijke werken in Esperanto te publiceren.

Er bestaat onder de Japanse Esperantisten grote behoefte aan contact met andere landen. De Esperanto-bladen bevatten tal van correspondentie-aanvragen van Japanners.

Nederland: De KRO brengt iedere Zaterdag 5 minuten nieuws in Esperanto. Ook de NCRV geeft regelmatig een uitzending in Esperanto. (En wanneer krijgen we weer een Esperanto-kwartiertje van de VARA?)

Lucien Laurat (Parijs), schrijver van verscheidene werken op sociaal-economisch gebied, heeft voor de afdelingen van de Bond van Arbeiders-Esperantisten lezingen gehouden in Esperanto. De Verenigingen voor Vreemdelingenverkeer in Almelo, Enschede en Groningen hebben folders met Esperanto-tekst uitgegeven.

Oostenrijk: Het tijdschrift van de „Natuurvrienden” bevat regelmatig een Esperanto-rubriek.

Prof. Hainscheg is benoemd tot lector in Esperanto aan de Universiteit te Graz. Te Innsbrück namen 30 onderwijzers deel aan het examen voor het Esperanto-diploma.

Verenigde Staten: Het tijdschrift „American Esperanto-Magazine” heeft een Esperanto-vertaling van de „Verklaring van de Rechten van de mens” gepubliceerd. Een afdruck hiervan in brochurevorm is door het UNO-secretariaat verkrijgbaar gesteld.

Zweden: De bekende Esperantist Tados Megall uit Kairo heeft op zijn propaganda-tournee door Zweden meer dan 200 lezingen gehouden over zijn vaderland: Egypte, het land van pyramides en pharaos. Er bestond grote belangstelling voor deze voordrachten. Men schat het aantal bezoekers op ongeveer 20.000; ruim 2000 Esperanto-leerboeken en 5000 woordenboekjes-met-grammatica werden verkocht. De lezingen werden gehouden in Esperanto en in het Zweeds vertaald. Meer dan 800 bladen hebben verslagen, artikelen of interviews gepubliceerd. Ook in Denemarken heeft Megall een serie lezingen gehouden, terwijl thans Nederland aan de beurt is.

Island: De Bond van Coöperaties heeft op zijn kaderschool Esperanto als leervak ingevoerd. Een vijftigtal personeelsleden gaf zich reeds voor deelneming op. In Reykjaerik vindt een Esperanto-cursus plaats voor onderwijzers der openbare scholen.

Utrecht

AMERSFOORT. Secr. P. Poort-Procés, Vermeerstraat 16. Deelnemers voor de nieuwe Esperantocursus kunnen zich voor 1 October a.s. aanmelden bij de secretarisse, alsmede bij A. Noorderwier, Linge-straat 41; H. Hazeleger, Trompstraat 85; D. Vink, Leliestraat 73 en A. v. d. Kraats, Goudsbloemstraat 24.

BAARN. Secr. Joop van Es, Nachtegaallaan 36c. Inlichtingen aldaar verkrijgbaar.

MAARSSEN. Secr. J. Baas, Emmaweg 15. Ook onze afdeling organiseert deze winter een Esperantocursus. Aanmelden bij: N. J. van Dijk, Bolensteinsstraat 13; J. Schrage, Schippersgracht 19; A. van Oostrom-Kroone, Gaslaan 7.

UTRECHT. Secr. P. Havers, Bollenhofsestraat 72. Voor een beginnend cursus aanmelden bij de secretaris.

ZEIST. Secr. J. Koster, Burg. Patijnlaan 158. Aan dit adres alle inlichtingen over Esperanto en cursus.

ZUILEN. Secr. J. C. Majoor, Bern. de Waalstraat 13. Draait niet langer, maar meldt u direct voor de wintercursus aan bovengenoemd adres.

Gelderland

APELDOORN. Secr. J. v. d. Hoorn-Schiphorst, Bloemheuvellaan 46. Volgt onze Esperanto-cursus. Aanmelden bij de secretarisse.

ARNHEM. Secr. W. Saaltink, Buysstraat 30. Wij nodigen u uit tot een bezoek aan onze tentoonstelling in de Volksuniversiteit, Rijnstraat, op Zaterdag 16 September 1950, van 3—6 uur. Inlichtingen over onze beginnend cursus (in samenwerking met het Instituut voor Arbeidersontwikkeling) bij P. van Weert, Meyrooslaan 27, A. Hengstra, Taklaan 5, of bij de afdelingssecretaris.

BENNEKOM. Secr. B. F. Schuur, Selterskampweg 49f. Voor een cursus hier opgeven.

LOCHEM. Secr. D. J. Oudenampsen, Bergweg 14. Voor deelnemen aan cursus inlichtingen bij de secretaris.

WINTERSWIJK. Secr. E. ten Pas-Berckenkamp, Stationsstraat 25, verschaft u inlichtingen over Esperanto en cursussen.

ZUTPHEN. Secr. J. Peters, Marsweg 145. Meldt u aan voor een Esperanto-cursus!

Het district Gelderland van de Bond FLE, secr. A. Reuderink, Gr. v. Frinstra-straat 27, Arnhem, verleent medewerking bij de propaganda in die plaatsen waar geen afdeling van de Bond is gevestigd.

Friesland

LEEUWARDEN. Secr. C. C. M. Rijpsstrat-Timmermans, Verstoelstraat 10. Ook in Leeuwarden wordt een Esperantocursus gehouden. Aanmelden bij de secretaris.

Groningen

GRONINGEN. Binnenkort begint de nieuwe wintercursus. Cursusgeld, met inbegrip van leermiddelen, f 10.—. Inlichtingen en aanmeldingen bij het secretariaat: Prinsstraat 28a.

WINSCHOTEN. Secr. P. H. Strijker, Dwingeloveweg 57. Geeft u op voor onze Esperantocursus voor beginners!

Drente

EMMER-COMPASCUUM. Secr. J. Kuiterman, Odoorneweg 25, Emmen, bij wie men zich voor een cursus kan aanmelden.

STADSKANAAL. Secr. D. de Raaf, Kijl 7, 2e Exloërbmond. Voor de nieuwe Esperanto-cursus hier aanmelden.

Overijssel

DEVENTER. Secr. G. J. v. d. Berg, Enk-dwardsstraat 1. Inlichtingen bij de secretaris.

ENSCHEDA. Secr. J. Schmale, v. Coeverdenstraat 38. Esperantocursus in Enschede; aanmelden bij de secretaris.

ZWOLLE. Secr. H. Maasdam, Thorbeckegracht 1. Inlichtingen aan het secretariaat.

Voor de conversatie-avonden

NI KANTU KAJ DEKLAMU
zangbundel
Prijs f 1.—

Libroservo FLE, Roelantstr. 4, Amsterdam-W.

Bezit U reeds

ZAKWOORDENBOEKJE FLE
samengesteld door H. W. Alings?
Prijs f 0.50

Bestel dit handige boekje bij
Libroservo FLE, Roelantstr. 4, Amsterdam-W.

Een goed begin is het halve werk!

Begint de nieuwe cursussen met het uitstekende leerboek van G. P. de Bruin

La Komencanto

Prijs f 1.50

(Zevende druk)

BOEKENDIENST FLE - ROELANTSTRAAT 4, AMSTERDAM-W.

Evenmin als buiten Esperanto kunnen wij zonder

VERZEKERINGEN

Vraagt vrijblijvend inlichtingen aan
D. G. GOSLINGA, Vrouwjutenstraat 11,
Utrecht. Verzekeraar van alle risico's. Over-
lijden, brand, ongevallen enz.

SEKCIJAJ SEKRETARIOJ

Ĉu vi bezonas bonan kaj malmulte-
kosten skrib- aŭ stencilmaŝinon?
Turnu vin ĉiam al
k-do W. A. VERHOOG
Nozemanstraat 27, Rotterdam-W.
Li certe povos helpi vin.

Duivelse almacht

(Uit het Esperanto)

Evenals de Esperanto- is de geheelonthoudersbeweging over de gehele wereld verbreid. Maar niet alle geheelonthouders kunnen zich in de wereld verstaanbaar maken. Als Esperantisten zouden zij dit wel kunnen. Zij zouden hun ideaal — een wereld vrij van alcohol — met nog meer kracht kunnen propagereen. Zij zouden zich persoonlijk en rechtstreeks met hun geestverwanten in andere landen in verbinding kunnen stellen. Zij zouden..... Maar genoeg. Wie er meer van weten wil vrage inlichtingen bij de Bond van Arbeiders-Esperantisten FLE of nog beter melde zich onmiddellijk aan voor een cursus.

FLE, Roelantstraat 4, A'dam-W.

Mijn naam is alcohol! Mijn rijk is de gehele aarde. Wie is mijn gelijke? Wie is sterker of machtiger dan ik? Ik ben de koning der koningen, ik ben de machthebber der machten. Mijn kracht is onuitputtelijk, mijn gezag is onbegrensd. Reeds overwon ik gehele naties en roeide ze uit. Ik verwoestte honderdmaal meer dan een oorlog, hongersnod of branden. Ik heb immers overal legioenen van volgelingen en aanbidders.

Mijn naam is alcohol. Wie is mijn gelijke, wie? Miljoenen mensen verwoestte ik reeds en deed hen ondergaan. Ik bescherm geen enkele maatschappelijke laag en niemands gezag, noch leeftijd of geslacht. Wie ik grijp, zal ik vasthouden en in de modder halen, of hij rijk is of arm.

Mijn naam is alcohol! Van de jongeling neem ik de gezondheid, van de maagd de eer, van de man de kracht en van de vrouw de schaamte. Ik maak van de mens een dief, een verrader, een meinedige, ja zelfs een moordenaar. Mijn volgelingen en aanbidders kwellen zonder medelijden hun echtgenoten en kinderen; zij heffen de hand op tegen hun ouders. Er is geen enkele goddelijke of menselijke wet die zij dagelijks niet vertrappen of verkrachten.

Ik vul niet slechts de gevangnissen, maar ook krankzinnigengestichten, ziekenhuizen en asyls.

Wat zijn alle wreedaards vergeleken met mij? Ik ben verschrikkelijker en barbaarser dan Nero, machtiger dan oorlog en pest. Ik ben als 't ware de afgod Moloch, die men gaarne eer, have, vrouw en kinderen offert, evenals lichaam en geest. In mijn rijk gaat de zon nooit onder.

Mijn macht is onbegrensd en mijn regering streng en verschrikkelijk.

Toen men mij gevonden had, veronderstelde men het levenselixer te hebben uitgevonden, doch zie ik blijk slechts een dodendrank, een groot ongeluk voor alle volkeren. Ik beloof versterking van de ziel en vreugde, doch ik veroorzaak verslapping van het bewustzijn en neerslachtigheid; ik beloof vreugde en vrolijkheid, maar inplaats daarvan breng ik ellende, gruwelen en geweld. Tijdens een cholera-epidemie bracht men mij op de

voórgond als voorbehoedmiddel, maar zelfs toen bedroog ik de hoop en de cholera slopte tientallen malen meer dronkaards op dan nuchteren. Ik steek mij in een verrukkelijk kleed, trek door de wereld onder sprekende namen en behendig weet ik de sentimenten van mijn ondergeschikten te prikkelen en te bekoren.

Zie slechts de veelkleurige affiches, op stadsmuren en in de straten, bekijk de advertenties in de dagbladen en tijdschriften, die mijn roem verkondigen — maar dit alles is enkel leugen en bedrog. Let op de goud- en zilverkleurige opschriften op flessen, zie de kostbare vloeistof in glazen, als die schuimt en schittert — maar ook dit is niet anders dan leugen en bedrog. Ik beloof het lichaam te verwarmen of af te koelen, zenuwen te prikkelen of tot kalmte te brengen, en rust en vergetelheid: ook dit is slechts leugen en bedrog. Zie! Daar ligt een mens in de goot. Zijn familie verwacht hem reeds lang. Aan zijn naasten beloof ik dadelijk na zijn werk thuis te komen, want een zijner kinderen is ziek en worstelt met de dood. Maar ik houd hem terug en fluister hem in: Ga niet naar huis, daar wacht je verdriet; ga met mij mee, om je te verzetten, drink een glaasje en je ver-

driet verdwijnt. Gehoorzaam mij, dan heb ik hem al in mijn macht. Toen hij na zijn ontwakken enkele uren later thuis kwam, vond hij zijn kind reeds dood.

Ziet gij daar de politie-agent die een misdadiger opbrengt? Hij vermoordde zijn vriend bij een fles brandewijn, omdat zij ruzie kregen bij het kaarten. Dat was ook mijn werk.

Neem eens die waggelende personen waar met hun dierlijk uiterlijk, met schuimende lippen, en met bloeddorpen ogen — allen zijn mijn slaven-dronkaards.

Tot bloedsens toe kwel ik hen en zweep ze op. Hun geprikkelde bloed jaagt als vuur door hun aderen, maar zij moeten altijd maar drinken om dit inwendige vuur, dit helse vuur te blussen.

Ik stop ze in lompen, hun kinderen doe ik verschrikkelijk lijden door honger en kou. Ik beloon hen met de eeuwige dood, maar zij houden niet op te drinken.

En wie zou er de moed hebben mijn macht te vernietigen?

Wie zou er in staat zijn mijn slaven vrij te maken? Wetenschap en ontwikkeling? Schilder de mensen in de zwartste kleuren de gevaren die hen allen bedreigen bij voortdurend drankgebruik.

Bewijs ze met duidelijke cijfers, aan de hand van ondervinding en statistiek, dat er van iedere 100 zelfmoordenaars en iedere 100 krankzinnigen

er 70 dronkaards waren; dat er van de 100 misdaden, er 75 gebeuren onder de invloed van alcohol; dat veel vroeger dan het stoffelijk leven, ik reeds het opkomen van plicht, schaamte en verantwoordelijkheidsgevoel in de kiem smoor. Wat het resultaat daarvan is? In het gunstigste geval overdenken ontrouwe dronkaards de zaak en gooien het glas voor een week, een maand, een jaar en (ook wel eens voor altijd) van zich af.

Ik leid mijn slaven naar de ondergang en verdoemens.

Ik help ze de goede voornemens en beloften te vergeten. Politie-macht en staatswetten roept men tegen mij op, alsof ik bang voor zulke paragrafen ben.

Als iemand mij raakt — zonder uitstel staan er duizenden strijders tot mijn verdediging op, in de eerste plaats herbergiers, restaurateurs en brandewijnstokers, die met hun klaagliederen de hele wereld vervullen.

Waarlijk, niemand in de wereld bezit zoveel opofferingsgezinde en trouwe vrienden als ik.

Daarom is mijn macht ontzaglijk groot, mijn regering onoverwinnelijk. Ik verwoestte reeds miljoenen mensenkinderen en ik zal er nog meer doen ondergaan. Ik ben een almachtige, de kwaadaardigste vijand van het leven, de vervaarlijkste tiran. Mijn naam is alcohol!!!

Prof. Moso,
(„American Esperanto Magazine”)

Noord-Holland

AALSMEER. Secr. H. A. Hoogervorst, Seringenstraat 6. Stelt u belang in Esperanto? Meldt u dan aan dit adres!

ALKMAAR. Deelnemers, voor de nieuwe Esperantocursus kunnen zich voor 1 October 1950 aanmelden bij: J. Frielink, Rembrandtstraat 17; J. Slikker, Paardenmarkt 3; M. A. Sterk, Zeglis 85; W. F. Hoogendijk, Pinksterbloemstraat 13; E. Schinkel, C. W. Bruinvisstraat 18.

AMSTERDAM I. Secr. H. Julsing, Van Ostadestraat 24 huis. Meldt u aan voor onze Esperantocursus!

AMSTERDAM II. Inlichtingen en opgeven voor cursus bij de secr. A. Kloek, Veeteelstraat 40 huis, Oost.

AMSTERDAM III. Voor inlichtingen omtrent cursus enz. wende men zich tot de secretaris J. Rentinck, Lampongstraat 23 winkel, Oost.

AMSTERDAM IV. Secr. H. Hoen, Madurastraat 71¹, Oost. Esperantocursus voor spoorwegpersoneel!

AMSTERDAM V. Secr. J. G. de Goede, Van Spilbergenstraat 159, West. Bezoekt onze openbare les, die Dinsdagavond 26 September a.s. wordt gehouden in gebouw „De Zuidpool”, Vasco da Gamastraat. Aanvang 8 uur. Meldt u voor een cursus bij de secretaris.

AMSTERDAM VI. Secr. J. B. Hemink-Wigman, Van Gentstraat 31¹, West. Voor inlichtingen omtrent Esperantocursussen wende men zich tot de secretaresse.

AMSTERDAM VII. Secr. J. Breyen, Sleutelbloemstraat 53¹, Noord. Ook in Noord worden Esperantocursussen gehouden. Inlichtingen bij de secretaris.

AMSTERDAM VIII. Cursussen voor de Stadion- en Zeilstraatbuurt. Aanmelden bij mej. W. van Rheenen, Olympiapweg 54¹ of C. P. Everts, Westlandgracht 211 hs.

AMSTERDAM IX. Secr. C. J. Paans, Walcherenstraat 44. Voor cursussen in Nieuwendam geve men zich op bij de secretaris.

AMSTERDAM X. Secr. J. A. v. d. Kolff, Oostzaanstraat 91. Aanmelden voor begincursus: Esperanto in het Staatsliedenkwartier, de Spaarpdammerbuurt en de Jordaan bij de secretaris.

AMSTERDAM XI. Secr. J. W. Exman, Kraaijenhoffstraat 8¹, Centrum. Wij nodigen u uit onze tentoonstelling te bezoeken. Deze wordt gehouden van 23 tot en met 30 September in de winkel Oostenburgergracht 29. U kunt zich aldaar aanmelden voor een cursus, die in October aanvangt. Prijs van de gehele cursus met inbegrip van leerboek f 3.50.

AMSTERDAM XII. Secr. B. A. Dreesman, Kometensingel 537. Inlichtingen bij de secretaris.

ANDIJK. Secr. K. Singer, Kleingouw 113, West. Belangstellenden wenden zich tot de secretaris.

BEVERWIJK. Bezoekt onze tentoonstelling op Zaterdag en Zondag, 16—17 September a.s., in 't Statenhuis, Zeestraat. Toegang vrij! Inlichtingen over het volgen van een cursus te Wijk aan Zee bij D. Koeman, Verl. Voorstraat 42; te Beverwijk bij J. Meijer, Berkenlaan 19; te Velsen-Noord bij L. van Overmeeren, Beekzanglaan 28.

BREEZAND. Secr. P. J. Pranger-Krispijn, Schorweg 103, die alle gewenste inlichtingen verschaft.

BUSSUM. Secr. A. van Dieren, Irisstraat 16. Aan dit adres voor inlichtingen over cursus voor beginners.

HAARLEM. Secr. D. Verboom, Gijlsbr. van Aemstelstraat 21. Bezoekt onze tentoonstelling, 9—12 September, in gebouw „Theosofia”, Nassaulaan 8. Aanmelden voor onze cursussen aldaar, alsmede bij onze secretaris.

HEILOO. Secr. H. Heines, Holleweg 66. Leert Esperanto ook in Heiloo!

HILVERSUM. Secr. J. J. van Meningen, Rigelstraat 116. Denkt aan de Esperantocursus in Hilversum. Aan de secretaris opgeven!

ROOG AAN DE ZAAAN. Secr. D. Schoen, Rozenstraat 13. Meldt u aan voor een Esperantocursus in Koog-Zaandijk.

LAREN-BLARICUM. Secr. J. N. Reket, Klooster 28, Laren, die u graag noteert voor de nieuwe cursus.

NIEUWE NIEDORP. Secr. A. de Jong-Peetoom, Dorpsstraat B 14a, die u de nodige inlichtingen verschaft.

SCHAGEN. Secr. J. Jonker, B 48, St. Maarten. Voor Schagen en omstreken wende men zich tot de secretaris.

UITGEEST. Secr. W. Ooms-Jongsma, Middelweg 106. Voor cursus opgeven bij de secretaresse.

WESTZAAN. Secr. P. J. van Leeuwen, Kerkbuurt 30, bij wie men zich voor een cursus kan opgeven.

WORMER. Secr. Fr. Langeberg, Zandweg 82. Alle inlichtingen over Esperanto en cursussen bij de secretaris.

WORMERVEER. Secr. H. Woudt-Vijver, Riouwstraat 6. Aan dit adres opgeven voor deelnemen aan Esperantocursus.

WIJDENES. Secr. S. J. Krip, Dijk C 8. Voor inlichtingen wende men zich tot dit adres.

IJMUIDEN. Secr. M. v. d. Starre, Spieghellaan 15, Driehuis, post IJmuiden. Inlichtingen te IJmuiden: Tasmanstraat 9; IJmuiden-Oost: Eikenstraat 45; Driehuis Spieghellaan 15; Santpoort: Hagelingerweg 61.

ZAANDAM. Secr. P. van Meerendonk, Govert Flinkstraat 41. Aan dit adres kunt u alle gewenste inlichtingen verkrijgen.

Limburg

GELEEN. Secr. A. Mulder-Gordt, Surinamestraat 3. Voor deelnemen aan een cursus opgeven aan dit adres.

HEERLEN. Secr. J. Sterken, Vorstenstraat 60. Meldt u aan voor onze nieuwe cursus.

HEERLERHEIDE. Secr. J. Bron, Heerenweg 227. Deelnemers voor een cursus hier aanmelden.

MAASTRICHT. Secr. C. Ortmans, Glacweg 6, die u graag voor een begincursus inschrijft.

TREEBEEK. Secr. H. Bosch, Treebeekstraat 152. Alle gewenste inlichtingen over cursussen enz. aan dit adres.

WAUBACH. Secr. H. Hartman, Maastrichterlaan 39. Ook in Waubach komt een Esperantocursus. Aanmelden bij de secretaris.

Ondergetekende verzoekt om nadere inlichtingen over Esperantocursussen.

Naam _____

Adres _____

Plaats voor afdelingsstempel

Ondertekening: _____

In plaatsen waar geen afdeling is gevestigd, sture men dit formulier naar het bondssecretariaat van FLE, Roelantstraat nr. 4, Amsterdam-West.

Schriftelijke cursussen

Ook ESPERANTO kunt u in een winter leren.

Kunt u geen MONDELINGE cursus volgen, vraagt dan inlichtingen omtrent onze schriftelijke lessen.

BEGINCURSUS. Duur: 30 weken. Prijs f 13,50.

A-CURSUS. Duur 8 maanden.

Prijs: Voor leden f 9,—; Voor niet-leden f 12,50.

B-CURSUS. Duur: 1 of 2 jaar. Naar keuze.

Prijs: Voor leden f 12,—; Voor niet-leden f 15,—.

Betaling kan in termijnen geschieden

Voor verdere inlichtingen wende men zich tot
INSTRUA SERVO. - ROELANTSTRAAT 4 - AMSTERDAM-(W.)

21 September 1950

Nr. 393

DIENSTGEHEIM

Onderwerp: Verslag tentoonstelling "Fratego"
- afdeling Beverwijk van de Bond
van Arbeiders-Esperantisten in het
gebied der Nederlandse taal F.L.E.
gehouden te Beverwijk op 16 en 17
September 1950 in het Statenhuus.

6.526.1
05.493

28 SEP. 1950
ACD/93769

NIET O.K.
ACD/46
DAT: 2-4-51
PAR: Rv

X | Op Zaterdag 16 en Zondag 17 September 1950 werd in
het Statenhuus aan de Zeestraat te Beverwijk, de jaar-
lijkse tentoonstelling gehouden van de afdeling Bever-
wijk van de Bond van Arbeiders-Esperantisten in het ge-
bied der Nederlandse taal F.L.E.-Amikaro, "FRATECO" ge-
naamd.

Zoals reeds meermalen gemeld is deze plaatselijke
afdeling door links-extremisten gepenetreerd.

Naar de voorzitter van de afdeling ons mededeelde, is
de afdeling Beverwijk intussen zelfs een afdeling geworden
van de "Hoogoven-Staten", het centraal orgaan van de vele
personeelsverenigingen van de K.N.H.S. te Velsen.

Hij deelde voorts mede dat men vorig jaar de Burgemees-
ter van Beverwijk had uitgenodigd om de opening te verrich-
ten, maar dat deze bericht van verhindering had gezonden,
wat hij, aldus deze voorzitter, kon doen omdat men de fout
gemaakt had hem persoonlijk uit te nodigen. Voor dit jaar
had men daarom het Gemeentebestuur voor opening van de
tentoonstelling uitgenodigd en had dit bestuur, aldus
de voorzitter, moeilijk kunnen zeggen dat het gehele Ge-
meentebestuur verhinderd was.

Hij verklaarde ons voorts dat, ondanks dat de afdeling
nu een onderafdeling van "Hoogoven-Staten" was, de afdeling
het recht had behouden:

- leden te hebben en te werven die niet behoorden
tot het personeel van de Hoogovens;
- zich in een nationale Bond te organiseren;
- zich in Districtsverband te verenigen met andere
Esperantisten-organisaties, niet zijnde personeels-
verenigingen van de Hoogovens.

X X | De afdeling was georganiseerd in de **Bond** voor Arbeiders
Esperantisten. Secretariaat: Roelantstraat 4, Amsterdam.
Penningmeester: J. Pouli.

De afdeling heeft zich voorts op 1-9-50 aangesloten
bij het District Kennemerland, een nieuw gevormd District,
daar het bestaande District Noordholland organisatorisch
te uitgebreid was.

Over de vorming van bedoeld District zonden wij U een
afzonderlijke melding onder Nr. 399, d.d. 9-9-50.

De tentoonstelling was onderverdeeld in de volgende
groepen:

- De stichter van het Esperanto, dr. Zamenhof
(Door hem en over hem geschreven werken in Esperanto)
- Hoe leer ik Esperanto?
- Esperanto bij tourisme.
- Buitenlandse correspondentie (grootste stand).
- Esperanto Wereldpers.
- Propaganda.

Tenslotte was er een afdeling waar men zich kon aanmelden als lid van "Frateco", waarvoor aanmeldingsformulieren werden verstrekt van de "F.L.E. - Amëikaro".

Aan deze afdeling kon men zich ook opgeven voor een cursus bij Frateco, voor Esperanto-onderwijs.

Bedoelde cursus kost f 7.50, met ingegrip van studiemateriaal en omvat 26 lessen. De cursus wordt gegeven elke Vrijdagavond in het komende winterseizoen. Elke les 2 u.

Aanmelden kan men zich ook bij de Fratecoleden:

1. J. Meijer, Berkenlaan 19, Beverwijk.
 2. D. Koeman, Verlengde Voorstraat 42, Wijk aan Zee.
 3. L. van Overmeeren, Beeckzanglaan 28, Velsen-Noord.
- Dit zijn tevens de instructeurs van de cursus.

Naar de voorzitter, J. Meijer, ons mededeelde heeft de afdeling Beverwijk momenteel 30 leden.

Op Zaterdag 16 September te 15 uur werd de tentoonstelling geopend. Voor deze opening waren alle culturele instellingen van Beverwijk uitgenodigd.

Vooraf was in de plaatselijke pers door ingezonden berichten en advertenties behoorlijk reclame gemaakt.

De officiële opening geschiedde door Wethouder W. Alberda (p.v.d.A.) te Beverwijk, namens het Gemeentebestuur

Onder de aanwezigen waren vertegenwoordigers van de plaatselijke afdelingen der J.G.O.B., Humanistisch Verbond, Nieuwe Koers, alsmede het Districtsbestuur van de Bond, en bestuurders van zusterorganisaties uit Haarlem, Heiloo en IJmuiden. Verder nog vertegenwoordigers van de "Hoogoven Staten" en de Commissie ABC.

De voorzitter van Frateco, J. Meijer, sprak een woord vooraf. Hij betreurde het dat het onderwijzend personeel van de Beverwijkse scholen niet was opgekomen, temeer daar er de laatste tijd door pers en radio in gunstige zin over het Esperantisme is gesproken. In het Esperanto wendde de heer Meijer zich daarop tot de aanwezige Esperantisten.

De voorzanger sprak namens de "Hoogoven Staten". Hij wees op de idealen van Frateco, die betere verhoudingen in de wereld hoopt te bereiken door middel van Esperanto.

Wethouder Alberda zei dat hij namens het Gemeentebestuur met zeer veel genoegen aanwezig was om de fraaie tentoonstelling te openen. Als men, aldus spreker, de situatie in de wereld beziet, heerst er nog een grote chaos. Het Esperanto zou kunnen bijdragen hierin verbetering te brengen. Het streven van "Frateco" is daarom temeer te waarderen, daar zij het publiek in contact brengt met Esperanto. Hij wenste de vereniging geluk en verklaarde daarna de tentoonstelling voor geopend.

Nadat de genodigden langs de stands waren geleid, werd de tentoonstelling geopend voor het publiek.

Nadien kwamen verschillende onderwijzers en hoofden van scholen de tentoonstelling bezoeken.

De tentoonstelling werd gedurende beide dagen door ongeveer 600 personen bezocht, exclusief de jeugd.

De toegang tot de tentoonstelling was gratis.

In de propaganda-afdeling bevond zich lectuur van:

1. Arbeiders-bond voor Esperantisten, wo. het Septembernummer van "Esperanto wint veld". Hiervan wordt een ex. bijgevoegd, waarin opgenomen de inlichtingenadressen uit het gehele land.

2. Nederlandse vereniging voor toepassing voor Esperanto in de wetenschap A.N.S.E., Eekhoornlaan 10 te Bennekom.
3. Bureau: Esperanto bij het Onderwijs, C. Krusemanstraat 43 III, Amsterdam Zuid.
4. N.C.K.E. Centraal Comité van de Esperanto-beweging in Nederland. Secr.: Elegaststraat 19, Amsterdam W. Op de achterzijde van een klein boekje van dit Comité stonden de samenwerkende Esperanto-organisaties vermeld met hun adressen in Nederland. Een exemplaar van bedoeld boekje wordt bijgevoegd.

In de afdeling "Toerisme" lagen verschillende folders uit landen die behoren tot de satellietstaten van Rusland

De afdeling "Correspondentie met het buitenland" heeft onze bijzondere aandacht gehad. Wij zagen hier o.a. brieven van Frateco-leden uit Beverwijk, hen toegezonden uit verschillende Russische satellietstaten, w.o. uit Tsjecho Slowakije, Hongarije, Joego Slavië en Bulgarije.

Van de communist Bram Nonhebel te Beverwijk, nader te noemen, was er correspondentie met satellietstaten uit 1950, ook van het lid Jac. van Wijngaarden, nader te noemen.

Op verschillende poststukken uit deze landen kwam in de linkerbovenhoek van de enveloppen een plakzegel voor, bestaande uit een rood vlak met in de bovenhoeken het Sovjet-embleem: hamer en sikkel. In het midden van het rode vlak kwam een witte cirkel voor waarin de groene Esperantoster stond afgedrukt.

De voorzitter van Frateco bevestigde ons dat al de tentoongestelde correspondentie eigendom was van leden van de afdeling "Frateco" Beverwijk.

Van de hierna volgende leden was correspondentie aanwezig

1. Johannes Everardus Meijer, geboren Amsterdam 18-10-05 kantoorbediende Fa. van Leer, wonende Beverwijk, Berkenlaan 19.
Volgens eigen verklaring d.d. 17-9-50 lid der Int. Ver. Bellamy. Voorzitter "Frateco". Voorzitter per 1-9-50 District Kennemerland van Frateco. Lid Int. Asocia Bellamy. Informatiekaart ingezonden.
2. Agatha Elisabeth van Wijngaarden, geboren Beverwijk 18-10-1914, huishoudster, wonende Beverwijk, Dekkerstraat 10. I.K. ingezonden.
Links extreem georiënteerd. Lid I.V.B. Secretaresse Frateco.
3. Ludovicus van Overmeeren, geboren te Amsterdam op 24-9-1906, van beroep magazijnmeester, wonende te Velsen-Noord, Beeckzanglaan 28.
Peningmeester Frateco. Op 1-9-50 benoemd tot redacteur orgaan District Kennemerland Frateco.
Informatiekaart wordt bijgevoegd.
Hiervoor kunt U verwijderen de Informatiekaart van Emanuel van Overmeeren, geboren Stoppeldijk 10-6-1915 wonende Kagerweg 4 te Beverwijk, die vernietigd kan worden.
4. Leendert Otte, geboren Leiden 29-6-16, machinist, wonende te Beverwijk, Alkmaarseweg 248.
Lid EVC. Voorzitter NVSH B'wijk. Lid Frateco. Zou verder lid CPN zijn. Informatiekaart ingezonden.

- 4.
- 5. Dirk Koster, geboren Midwoud 19-6-15, kantoorbediende Blankenvoort, Leraar Stenografie, wonende te Beverwijk Alkmaarseweg 188.
Informatiekaart bijgevoegd. Lid Frateco.
- x/ 6. Karel Wilgenhof, geboren Velsen 27-12-17, van beroep electro-technisch techniker, wonende te Beverwijk, Wilhelminastraat 28.
Lid Frateco. In 1949 penningmeester, en instructeur. Correspondentieadres van de Ned.Ver.voor toepassing Esperanto in de wetenschap, de ANSE. I.K.ingezonden.
- x/ 7. Willem Johannes Kamlag, geboren Amsterdam 11-11-99, electricien, wonende te Beverwijk, Cornelis Matersweg 13. I.K. ingezonden.
Lid Frateco. Tot Juni 1949 secretaris. Links extreem georiënteerd. Abonne dagblad "De Waarheid".
- x/ 8. Abraham Christóffel Nonhebel, geboren Beverwijk 15-7-30, timmerman, wonende te Beverwijk, Jan Vermeijensstraat 1a. I.K. ingezonden.
Komt uit communistisch gezin. Lid ANJV. Zou in 1947 uitgetreden zijn. Lid EVC, afd. Bouwnijverheid. Lid JGOB. Dienstweigeraar. Lid Frateco. Abonne "Wij bouwen" en "De Vredesactie".
- 9. Louis Henri Emile Toen, geboren Schaerbeek (Belgie) op 30-12-19, radiotechnicus, wonende Groenelaan 32. I.K. ingezonden.
In 1949 abonne "De Waarheid". Lid NVSH. Op 20-6-50 was hij een der twee Nederlandse leden van de Internationale Esperantisten Bond van Goochelaars. Lid Frateco. Van hem was een goochelaarsboek in Esperanto op de tentoonstelling.
- x/ 10. Jacob van Wijngaarden, geboren Velsen 23-5-1903, Hoogovenarbeider en kleinhandelaar, wonende te Beverwijk, Kerkstraat 2. I.K. ingezonden.
Had in 1946 op zijn perceel verkiezingsbiljet CPN. Vanaf 1946 internationaal secretaris van de I.A.B. Abonne dagblad "De Waarheid". Lid NVSH. Redacteur I.A.B.-orgaan "Ekonomia Egaleco". Lid Frateco. 22-6-50 Benoemd tot voorzitter IVB, afd. Beverwijk. Plaatsde op 6-7-50 een ingezonden artikel in dagblad "Kennemerland" over de leer van Bellamy.
- x/ 11. Cornelia Maria van Leeuwen-van Vliet, geboren te Ouderkerk a.s. IJssel op 3-11-12, zonder beroep, wonende te Beverwijk, Berkenlaan 34.
I.K. ingezonden. Man lid EVC. Zij is lid Frateco. In 1948 deelgenomen aan het Wereldcongres van de Bond van Arbeiders-Esperantisten te Amsterdam, mede met L. Otte, onder 4 genoemd.

Opgemerkt zij nog dat zich onder de correspondentie van Jac. van Wijngaarden, voornoemd, brieven bevonden uit Bulgarije en van 1950, voorzien van postzegels met de beeltenis van Lenin.

De aanwezige reclameteksten op de tentoonstelling hadden alle betrekking op het Esperanto, zonder enige politieke inslag.

De tentoonstelling had een rustig verloop.

I.D.

MINISTERIE VAN
BINNENLANDSE ZAKEN

CO 92872

's-Gravenhage, 3 October 1950

No. : B92872

VERTROUWELIJK

Betr.: J. Dijkhuizen.
VII AV 3

huiv. bew.

appel

3-11

Hiermede moge ik U verzoeken mij te willen doen inlicht-
ten omtrent de personalia, politieke antecedenten en verder
van belang zijnde gegevens betreffende J. Dijkhuizen, wonen-
de te IJmuiden.

J. Dijkhuizen werd op 1 September j.l. gekozen tot pen-
ningmeester van het nieuw opgerichte district Kennemerland
van de Bond van Arbeiders Esperantisten "Fraterco". Hierin
zijn verenigd de afdelingen Beverwijk, Uitgeest, Heiloo en
IJmuiden.

In mijn administratie komt voor: Klaas Dijkhuis, geb.
17-8-1908 te Termunten, wonende Eikenstraat 45 te IJmuiden-
Oost (gem. Velsen), grondwerker; lid van het Verbond van Ar-
beiders Esperantisten, afdeling Velsen. Volgens de Waarheid
kan men zich aan dit adres opgeven voor deelname aan de Es-
peranto-cursus. Waarschijnlijk is laatstgenoemde persoon
identiek aan J. Dijkhuizen.

HET HOOFD VAN DE DIENST.
Namens deze,

Aan de Heer
Commissaris van Politie
te
V E L S E N.

9 September 1950

Nr. 399

DIENSTGEHEIM

Onderwerp: Oprichting District Kennemerland Esperantisten-organisaties, op initiatief van de afdeling Beverwijk van de Bond van Arbeiders Esperantisten "Frateco".

6.526.1
07.21

6.526.1
05.13

OP KAART
ACD/46
DAT: 2-4-51
PAR: 20

20072

13 SEP. 1950
ACD/ 92 20072

84565-60465

× | In onze melding Nr. 275, d.d. 16 Juni 1950, deelden wij mede dat de afdeling Beverwijk van de Bond van Arbeiders Esperantisten in het gebied der Nederlandse taal, "Frateco" genaamd, ijverige pogingen in'twerk stelde om te komen tot oprichting van een District Kennemerland.

Op 14-6-50 werd te Beverwijk een contactvergadering gehouden van de afdelingen Beverwijk, Heiloo, IJmuiden, Uitgeest en Haarlem. Verwacht werd dat de oprichting reeds in Juli 1950 zou kunnen plaatsvinden. Echter werd het 1 September 1950 alvorens de oprichting tot stand kwam. De afdeling Haarlem nam hieraan niet deel.

Hoewel op de vergadering van 14-6-50 werd medegedeeld dat op 15 Juni 1950 een conversatie-avond zou worden gehouden met buitenlandse gasten, moest deze 14 dagen worden uitgesteld en vond plaats op Donderdag 29 Juni 1950. Wij hebben U hierover inlichtingen verstrekt in onze melding over "Frateco", Nr. 302, d.d. 6 Juli 1950.

Op Vrijdagavond, 1 September 1950, werd te Uitgeest, georganiseerd door "Frateco" te Beverwijk, een gecombineerde bestuursvergadering gehouden van de in Kennemerland gevestigde Esperantoverenigingen. Door "Frateco" te Beverwijk waren reeds geruime tijd besprekingen gevoerd over het oprichten van een overkoepelende vereniging voor Kennemerland, welke besprekingen er toe leidden dat oprichting van een District mogelijk bleek voor MIDDEN-Kennemerland, daar de afdeling Haarlem zich afzijdig hield.

De vergadering vond plaats in het clubgebouw van de Uitgeesterafdeling.

Op de vergadering werd definitief een District opgericht, dat, ondanks de beperking, toch de naam kreeg van "Kennemerland". Officieel werd als naam aangenomen "Kennemer Regiono" (district). Hierin zijn thans verenigd de afdelingen Beverwijk, Uitgeest, Heiloo en IJmuiden.

Tot bestuursleden van deze overkoepelende organisatie werden gekozen:

× | Voorzitter: Johannes Everardus Meijer, geboren Amsterdam 18-10-1905, kantoorbediende Metaalbedrijf van Leer, wonende Beverwijk, Berkenlaan 19. Voorzitter afd. Beverwijk. Informatiekaart ingezonden.

o.k. Secretaresse: Mevrouw C. de Graaf-Bosma van de afdeling Heiloo.

* | Penningmeester: de heer J. Dijkhuizen van de afdeling IJmuiden.

o.k. | Lid: Mevrouw J.A. Vermeulen, van de afdeling Uitgeest.

"Kennemer Regiono" omvat thans ongeveer 80 leden.

Er werd besloten eens per twee maanden een eigen orgaan uit te geven. Hierin zal voor de leden het nieuws van de aangesloten afdelingen worden vermeld.

Als redacteur werd benoemd de heer:

✓ Emanuel van Overmeeren, geboren te Stoppeldijk 10-6-15, landarbeider, wonende te Beverwijk, Kagerweg 4. Van hem werd een Informatiekaart ingezonden. Hij is penningmeester van de afdeling Beverwijk.

In de oprichtingsvergadering kwam voorts ter tafel dat de propaganda gezamenlijk moet worden gevoerd, terwijl besloten werd contactvergaderingen te organiseren voor alle leden van het District.

Twee data werden reeds positief vastgesteld:

1. 8 November 1950 te Heiloo: Vergadering Districtsbestuur.
2. 14 December 1950 te Beverwijk: Gezamenlijke jaarlijkse Dr. Zamenhofherdenking.

De afdeling Beverwijk "Frateco" organiseert op Zaterdag 16 en Zondag 17 September 1950 haar jaarlijkse Tentoonstelling in het "Statenhuis" aan de Zeestraat te Beverwijk.

I.D.

js

Ohl

MINISTERIE VAN
BINNENLANDSE ZAKEN

No. Q 89580 ~~II~~
Bijl.: gene

Betr.: L.H.E. TOEN

18 FEB 09 1951

's-Gravenhage, 7 Februari 1951
Javastraat 68

INBOEK

VERTROUWELIJK

Onder verwijzing naar mijn brieven onder No. 89580 respectievelijk d.d. 21 October en 27 December 1950, betreffende L.H.E. TOEN, moge ik U verzoeken mij te willen doen berichten, welke de resultaten zijn van het door U ingestelde onderzoek.

HET HOOFD VAN DE DIENST
Namens deze,

Jhr Mr W.J.Th. Serraris.

Aan de Heer Hoofdinspecteur van Politie
te
BEVERWIJK

Ontv. bew:

Rappel : Y-IV-51

-Antwoord :

MINISTERIE VAN
BINNENLANDSE ZAKEN

CO-89580
's-Gravenhage, 27 December 1950
Javastraat 68

No. : 89580
Bijl.: gene

Betr.: L.H.E. TOEN

VERTROUWELIJK

Hiermede heb ik de eer U mijn schrijven No. 89580 d.d. 21 October 1950 betreffende Louis Henri Emile TOEN in herinnering te brengen.

Ik moge U verzoeken de afdoening hiervan wel te willen bespoedigen.

~~MR~~ HOOFD VAN DE DIENST
Namens deze,

Jhr Mr W.J.Th. Serraris.

Aan de Heer Hoofdinspecteur van Politie
te
BEVERWIJK

Ontv, bew:

C, Rappel : 1 Feb '50

Antwoord :

MINISTERIE VAN
BINNENLANDSE ZAKEN

's-Gravenhage, 21 October 1950

No. \leftarrow 89580 \leftarrow I
Bijl.: gene

UITGEBOEKT

VERTROUWELIJK

Betr.: L.H.E. TOEN

Met verwijzing naar Uw schrijven No. 302 dd. 6 Juli 1950 moge ik U verzoeken mij te doen berichten of Louis Henri Emile TOEN, geboren te Schaerbeek (België) op 30 December 1919 en van Belgische nationaliteit, zich geheel houdt aan de wettelijke voorschriften, welke voor alhier verblijvende vreemdelingen gelden.

HET HOOFD VAN DE DIENST,
Namens deze:
Jhr Mr W.J.Th. Serraris,
Voor deze

Dr P.J. Platteel

De Heer Hoofdinspecteur van Politie
te BEVERWIJK

Ontv. bew: _____
Rappel : 21-10-50
Antwoord : _____

INLICHTINGDIENST BEVERWIJK

Nr. 302

DIENSTGEHEIM

OP KAART
ACD/LIB
DAT: 28/7/51
PAR: 211

6 Juli 1950

b. 5
12 JULI 1950
ACD/

Onderwerp: Activiteit afdeling Beverwijk
Bond van Esperatisten voor
arbeiders in gebied Ned. Taal
"FRATECO".

In aansluiting op onze meldingen over de afdeling Beverwijk van de Bond voor Arbeiders Esperantisten in het gebied der Nederlandse Taal, "Frateco", Nr. 61, d.d. 20-2-50, Nr. 250, d.d. 8-6-50 en Nr. 275, d.d. 16-6-50, kunnen wij thans nog weer het volgende mededelen:

Er is in de Esperantisten-wereld nog al het een en ander te doen geweest over de kwestie Lammens, de man van de Spoorweg Esperantisten Vereniging, die aan het Esperanto-congres te Salzburg had deelgenomen en een bezoek aan Wenen had gebracht. Bij terugkomst verklaarde hij dat hij in Wenen door Russische agenten was gegrepen en zodanig mishandeld, dat zijn zenuwgestel geschokt was en verpleging in het ziekenhuis Sint Joseph te Vlissingen noodzakelijk was. Op 2 Juni 1950 werd zijn verklaring in de niet extreme pers gepubliceerd. Later bleek dat Lammens een aanval van schizofrenie had gekregen en zijn verhaal met verwarde geest heeft verteld. De Nederlandse pers heeft nadien medegedeeld dat Lammers zijn verhaal had gefantaseerd. Over de laatste berichten plaatste De Waarheid van 16-6-50 een groot artikel op de voorpagina, waarbij zij "Het Vrije Volk" verweet dat zij eerst op 15 Juni 1950 op pagina 7 bedoelde rectificatie had gepubliceerd.

Op 17-6-50 plaatste K.K. uit Groningen in "De Waarheid" een artikeltje over het geval Lammens. Hij schreef ook aan de excursie te hebben deelgenomen en met 130 man naar Werden am See, 50 km diep in de Russische zone, bij de Hongaarse grens te zijn geweest, zonder door enige Rus te zijn aangehouden. Hij schreef verder: "Je loopt van de ene in de andere zone zonder dat je er erg in hebt, en niemand valt je lastig. Met het geval-Lammens is mij duidelijk geworden, welke onzinnige kletspraat men de lezers voorzet. Als je zoiets ~~meemaakt~~ zelf van zo nabij hebt meegemaakt, krijg je die "voorlichters" door."

"De Waarheid" heeft deze Esperantisten-kwestie gretig voor haar "voorlichting" uitgebuit.

Intussen ging de plaatselijke afdeling voort met haar activiteit op internationaal gebied.

Op 20-6-50 publiceerde zij het volgende bericht in de plaatselijke pers:

"Dat Esperanto de kinderschoenen is ontwassen, geen utopie meer is, de tijd van "ideaal" reeds ver achter zich heeft gelaten, en meer en meer een noodzaak is geworden, blijkt ten volle uit het steeds ~~meer~~ groter wordende aantal geheel in Esperanto geredigeerde bladen. Medici, zowel als postzegelverzamelaars hebben hun afzonderlijke organen. De nieuwste aanwinst is "La Miro", het orgaan van de "Magia Internacia Rondo" (Intern. Bond van Goochelaars). Hoewel deze bond nog maar kort bestaat, telt zij reeds haar leden in bijna alle landen.

ind getrokken voor PD/3934

Als bijzonderheid kunnen wij vermelden, dat één van de twee Nederlandse leden is onze plaatsgenoot, de heer L.H. Toen, die optreedt als mr. Mirano."

OK
 Bedoeld persoon is genaamd: Louis Henri Emile Toen, geboren te Schaerbeek (Belgie) op 30-12-19, van beroep radiotechnicus, wonende te Beverwijk, Groenelaan 32.
Toen is Belg van nationaliteit en belijdt geen godsdienst
 Op 28-1-28 werd hij van Schaerbeek ingeschreven te Beverwijk. Op 13-12-45 trad hij te Beverwijk in het huwelijk met Gerarda Maria Bakker, geboren te Wormerveer op 26-5-23, R.K. Uit dit huwelijk werden 2 kinderen geboren: Louise Emilie Toen, geboren Beverwijk 19-5-46 en Leonard Raymond Toen, geboren Beverwijk 10-7-48. Informatiekaart ingezonden.
 Toen is links extreem georiënteerd. In 1949 was hij abonne op het dagblad "De Waarheid". Hij is hypnotiseur en beoefent de occulte wetenschappen. Zijn hoofdberoep is geluidsinstallateur en als amateur doet hij aan goochelen.

Een tweede bericht publiceerde "Frateco" op 24-6-50 in het dagblad "Kennemerland" te Beverwijk.

Daarin werd medegedeeld:

0102594 P.1.X
 "Het bureau "Esperanto bij het Onderwijs" stelt onderwijzers en onderwijzeressen in de gelegenheid in de Volkshogeschool "Overeinge" te Havelte (D) gratis een cursus in Esperanto te volgen. Ook het verblijf met volledig pensioen is gratis. De cursus vindt plaats van 17-29 Juli en staat onder leiding van de bekende Esperantist Andreo Cseh. Er zullen lezingen worden gehouden over verschillende onderwerpen, o.a. door de heer K. v.d. Kleij, leraar bij het N.O., dr. W.J. Manders te Venlo en door de heer J. Linthorst Homan. Voor deelname kan men zich opgeven bij de heer P.W. Baas, C. Krusemanstraat 43, Amsterdam."

OK

Op Donderdag 29-6-50 hield "Frateco" te Beverwijk een conversatieavond in "Het Statenhuis" aan de Velsersweg te Beverwijk. Drie onbekende buitenlandse gasten hebben hier in het Esperanto met de leden van Frateco geconverseerd. Onder de buitenlandse gasten waren twee Noren en één Zweed.

I.D.

9

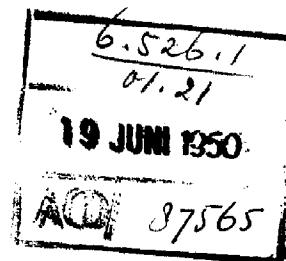
INLICHTINGEDIENST BEVERWIJK

Nr. 275

DIENSTGEHEIM

16 Juni 1950

6.526.1
05.12

Onderwerp: Poging tot oprichting van een Kennemer Kring van de Arbeiders Esperantistengroep "Frateco" te Beverwijk.

Op initiatief van de afdeling Beverwijk van de Bond voor Arbeiders Esperantisten in het gebied der Nederlandse taal, "Frateco", werd op 14-6-50 in het Statenhuis aan de Velderweg te Beverwijk, een vergadering gehouden met de afdelingen Heiloo, Uitgeest, IJmuiden en Haarlem.

Ook enige afgevaardigden van het Districtsbestuur woonden de vergadering bij.

De bijeenkomst werd geleid door de voorzitter van de afdeling Beverwijk, Johannes Everardus Meijer, geboren te Amsterdam 18-10-1905, kantoorbediende van Leer, wonende te Beverwijk, Berkenlaan 19.

Hij zei dat het doel van de bijeenkomst was te komen tot oprichting van een KENNEMER KRING. Hierdoor zou men in het vervolg nauw samen kunnen werken bij het houden van excursies en tentoonstellingen, het maken van propaganda, enz.

Besloten werd het gesprokene ter kennis te brengen van de leden van de verschillende afdelingen en daarna officieel tot oprichting van een Kennemer Kring over te gaan. Dit zal, aldus de mededeling, waarschijnlijk reeds in Juli a.s. kunnen gebeuren.

Voorzitter Meijer deelde bij de sluiting van de vergadering mede, dat op Donderdagavond, 15 Mei 1950, in het Statenhuis te Beverwijk een conversatie-avond zou worden gehouden, waarbij twee Franse gasten aanwezig zouden zijn.

Over deze avond konden geen nadere inlichtingen worden verkregen.

Over de voor-laatste bijeenkomst van Frateco zonden wij een melding toe, onder Nr. 250, d.d. 8-6-50.

I.D.

8 Juni 1950

Nr. 250

DIENSTGEHEIM

Onderwerp: Bijeenkomst "FRATECO"- Esperantisten-
groep te Beverwijk, op 2 Juni 1950 --

6.528.1 05.12
19 JUNI 1950
ACD 07564

Op Vrijdag 2 Juni 1950 kwam "Frateco", de afdeling Beverwijk van de Bond voor Arbeiders-Esperantisten in het gebied der Nederlandse taal, in een bijeenkomst bijeen, tot afsluiting van de gehouden wintercursus.

De bijeenkomst werd geleid door de voorzitter van voornoemde afdeling: Johannes Everardus MEIJER, geboren te Amsterdam op 18 October 1905, van beroep kantoorbediende Fa. Van Leer, wonende te Beverwijk, Berkenlaan 19.

De avond had het karakter van een gezellig samenzijn.

Onder de aanwezigen bevonden zich drie "afgestudeerde" cursisten, die door de voorzitter werden toegesproken.

Een van de drie ~~nieuwe~~ leden heeft de leraren in het Esperanto bedankt voor het genoten onderwijs.

Medewerking aan de avond verleende de telepaath MIRANO.

Aangekondigd werd dat in September opnieuw een tentoonstelling van de organisatie zal worden gehouden, terwijl daarna met een nieuwe Esperantocursus zal worden begonnen.

I.D.

N.B. Van Meijer voornoemd werd reeds een Informatiekaart ingezonden.

OP KAART
ACD/ 46
DAT: 23-7-50
PAR: K.M.

5 JUN 1950

ACD/ 06539.

25.5.50

Bijlage 1.

In verband met nevensvermeld verzoek dat wordt bericht op de volgende adressen woonachtig zijn:

- 9.K. } 1. Dirk Hartoghdwarsstraat 9 (thans vernoemd Tasmanstraat)
 NK } Albert Gerrit KEUTER, geboren 10.12.87 te Urk, van beroep schilder, gehuwd met Trijntje Wennis, geb. 16.7.87 te Westzaan. Een van zijn kinderen Hendrik, geboren 20.3.14 te Velsen, en woonachtig op hetzelfde adres is lid van de Vereniging van Arbeiders-Esperantisten, afdeling Velsen.

Geen der gezinsleden treedt op politiek gebied op de voorgrond. Volgens informatie P.v.d.A. georiënteerd.

2. Erkenstraat 45 bestaat in de gemeente Velsen niet. Hier wordt bedoeld:

Eikenstraat 45

- 0.K. } Klaas DIJKHUIS, geboren 17.8.08 te Termunten, grondwerker, gehuwd met Wubbina UIL, geboren 4.3.10 te Termunten. Beiden zijn lid van de Vereniging van Arbeiders-Esperantisten, afd. Velsen. Dijkhuis treedt op politiek gebied, zover bekend, niet op de voorgrond. Zijn echtgenote was in 1948 lid van de NVB.

3. Hagelingerweg 61

- NK } Egbert KNOL, geboren 9.2.89 te Smalingerland, ijsbereider, gehuwd met Arnoldina Riethof, geboren 10.11.86 te Rotterdam. Een van zijn kinderen Hans Adrianus KNOL, geb. 15.10.23 te Rotterdam, van beroep ijsbereider, woonachtig op hetzelfde adres is lid van Vereniging van Arbeiders-Esperantisten,

Hoewel geen der gezinsleden op politiek gebied op de voorgrond treedt, wordt alhier aangenomen dat (gelet op de omgang met communisten) het gezin enigermate communistisch is georiënteerd. In 1948 werd voorts vastgesteld dat ~~hij~~, E. Knol, geabonneerd was op het dagblad "De Waarheid".

In verband met vorenstaand onderzoek kon tevens worden vastgesteld:

- afd. Velsen a. Voorzitter van de Vereniging van Arbeiders-Esperantisten/is

- 0.K. v X } Abraham van der STARRE, geboren 21.6.90 te Rotterdam, kantoorbediende, wonende Spieghellaan 15 te Velsen.

Volgens inlichtingen is bedoeld persoon lid van de Partij van de Arbeid. Een propagandist voor de Bellamy-gedachte.

11. Hindrikje VOS-(Uil), geb. 2.8.04 te Nieuwolda, echtgenote van Abel Vos, voornoemd, wonende Boerhavestraat 6 te Velsen. Betrokkene treedt op politiek gebied, zover bekend, niet op de voorgrond.
12. Ellegien Vos, geboren 28.8.26 te Termunten, van beroep kantoorbediende, zoon van Abel VOS, voornoemd, wonende Boerhavestraat 6 te Velsen. Betrokkene treedt, zover bekend, op politiek gebied niet op de voorgrond.
13. Marcelis Jacobus VOOGD, geb. 18.7.09 te Harlingen, van beroep boekhouder, wonende Velserduinweg 221 te Velsen. Betrokkene treedt op politiek gebied, zover bekend niet op de voorgrond
14. Engelbertus Cornelis WALS, geb. 20.5.13 te Velsen, van beroep terrein-opzichter Hoogovens, wonende Allexander Bellstraat 60 te Velsen. Betrokkene treedt, zover bekend, op politiek gebied niet op de voorgrond.
15. Aart van WOENSEL, geboren 8.11.00 te Zwartewaal, van beroep timmerman, wonende Tuinderstraat 15 te Velsen. Betrokkene is communistisch geïnteresseerd. (Gegevens per informatiekaart reeds eerder vermeld.)
16. Maanke Cornelia van WOENSEL-(Stolp), geb. 31.12.03 te Velsen echtgen.v.A.v.Woensel, voornoemd, wonende Tuinderstraat 15 te Velsen. Treedt, zover bekend, op politiek gebied niet op de voorgrond.
17. Cornelis Abram SCHONENBERG, geb. 16.6.11 te Katwijk, van beroep hoofd-agent van gemeente-politie, wonende Jac.Catslaan 19. te Velsen. Betrokkene treedt op politiek gebied niet op op de voorgrond. Hij is in Christelijk verband georganiseerd. Heeft inmiddels als lid bedankt.

Deze personen worden allen vermeld in het zg. jaarboek 1949 van S.A.T. (Sennacieca Asocio Tutmonda). Dit boekwerkje wordt hier bijgevoegd. Hierin staan onder "Beverwijk" de volgende te Velsen woonachtige personen vermeld:

G. OTTE, Watervlietstraat 37. Volgens bevolkings-gegevens is Gerrit OTTE, geb. 14.8.17 te Leiden per 13.12.43 naar Hoorn vertrokken. Thans is op dit adres nog woonachtig:

Hermanus Johannes OTTE, geb. 8.9.93 te Bennebroek, van beroep fabrieksarbeider, Het is nog niet bekend of deze eveneens lid van bedoelde vereniging is. Op politiek gebied treedt hij niet op de voorgrond.

Lena OOSTVEEN, geb. 12.8.21 te Velsen, van beroep kantoorbediende, wonende Duinvlietstraat 120 te Velsen. Zij treedt op politiek

politiek gebied niet op de voorgrond.

Voor zover de politieke oriëntering van bovenbedoelde personen alhier niet bekend is, zal deze worden nagetrokken en indien nodig afzonderlijk worden medegedeeld.

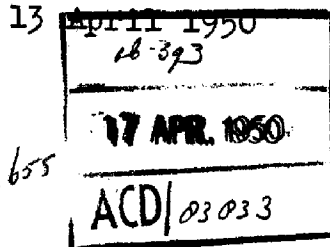
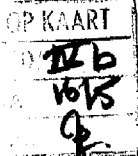
α EINDE.

INLICHTINGDIENST BEVERWIJK

Nr. 163

DIENSTGEHEIM

Onderwerp: P.J. Rijken te Beverwijk.

In onze melding Nr. 96, d.d. 20 Maart 1950, hebben wij nadere mededelingen gedaan over de ANGOB en het Zangkoor DOV, welke beide organisaties alhier door extreme figuren gepenetreerd zijn.

Aan beide organisaties wordt ook actief meegewerkt door Paulus Jacobus Rijken, geboren te Amsterdam op 22-9-1902, kantoorbediende H.O., wonende te Beverwijk, Stumphiusstraat 24.

Op 5-3-50 werd een nieuwe Informatiekaart van hem ingezonden.

In voornoemd schrijven werd hij genoemd onder Nr. 7.

Over zijn activiteit in het kwartaal 1950 kunnen wij nog het volgende melden:

1. Blijkens publicatie dagblad "Kennemerland" d.d. 20 Maart 1950 is hij voorzitter van de KernRAAD der K.N.H.S., zijnde het overkoepelend orgaan der Beambten- en Arbeiderskern van dit bedrijf. Van de Beambtenkern is hij eveneens voorzitter. Van de Arbeiderskern is thans P.M. Mulder voorzitter, waarover wij schreven in onze melding Nr. 149, d.d. 6 April 1950.

2. Als voorzitter van de Beverwijkse afdeling van de Bond van Handels- en Kantoorbedienden en Handelsreizigers "Mercurius" heeft hij voor de leden hiervan op 21 Maart 1950 een lezing laten houden door de bekende extreme figuur Willem van Iependaal over het onderwerp "Taal, volkstaal en Volkshumor". De bijeenkomst vond plaats in de bovenzaal van gebouw "Het Centrum" aan de Koningstraat te Beverwijk, welke zaal een capaciteit heeft van omstreeks 150 personen. "Het gehoor was niet groot", aldus het persverslag van 22 Maart 1950.

3. De Geheelonthouderszangvereniging D.O.V. te Beverwijk gaf op 23 Maart 1950 een gemengde zanguitvoering te Wijk aan Zee. Naast het vocale gedeelte was er in het programma ook declamatie en enkele pianosoli van Bach en Chopin.

"De Waarheid" van 30-3-50 publiceerde nog een bericht over het Jubileum van de ANGOB-afdeling Zaandam I, die op 1-4-50 45 jaar bestond.

I.D.
5

Nr. 109

DIENSTGEHEIM

8 April 1950

6.157.22
05.15
X 13 APR. 1950
ACD/03553

60 82655

Onderwerp: Polemieek over de weigering van een vergunning tot opvoering van "Allerzielen" door de extreme Toneelver. "Nieuw Leven" Beverwijk.

Onder verwijzing naar hetgeen hierover reeds door ons werd medegedeeld in onze melding Nr. 96, d.d. 20 Maart 1950, kunnen wij thans nader enkele mededelingen doen die verband houden met het weigeren van een vergunning aan de extreme Drankbestrijdingstoneelvereniging "Nieuw Leven" door de Burgemeester van Beverwijk.

Deze weigering heeft in de pers nog al wat stof doen opwaaien en in het plaatselijk dagblad "Kennemerland" geleid tot een polemieek, waarbij vooral extreme figuren op de voorgrond zijn getreden.

Voor bestuur, leden en activiteit van "Nieuw Leven" verwijzen wij nogmaals naar onze meldingen Nr. 139, d.d. 13-8-49, Nr. 248, d.d. 2-11-49 en Nr. 96, d.d. 20-3-50.

Voor de verder in deze melding genoemde Gemeenschap Beverwijk van het Humanistisch Verbond, verwijzen wij naar onze meldingen Nr. 209, d.d. 5-3-50 en Nr. 155, d.d. 7-4-50.

"De Waarheid" van 23 Maart 1950 opende de perscritiek. Onder de kop "Beverwijkse burgemeester verbiedt "Allerzielen" schreef het blad:

"De burgemeester van Beverwijk heeft de opvoering van het toneelstuk "Allerzielen" van Herman Heijermans verboden. Dit stuk is in studie genomen door een amateur-toneelgezelschap ter plaatse.

De burgemeester meent, dat de strekking van dit spel beledigend geacht moet worden voor een deel van de burgerij. Dergelijke berichten waren enige tientallen jaren geleden schering en inslag en wij verkeerden in de naieve mening, dat een dergelijk, van bekrompen inzicht getuigend verbod, niet meer mogelijk was.

(Vet gedrukt) Dat zulk een verbod een belèddiging is aan de nagedachtenis van Nederlands beste toneelschrijver, deert de Beverwijkse burgemeester blijkbaar minder."

Op 24 Maart 1950 verscheen in het Beverwijks dagblad "Kennemerland" het eerste ingezonden artikel tegen het besluit van de Burgemeester. Het stuk was ondertekend door B.A. Rochar, Walravenstraat 21, Velsen-Noord.

Zijn artikel wordt bijgevoegd als bijlage 1.

Informatiekaart werd reeds van hem ingezonden.

Bedoelde schrijver is:

Bastiaan Augusteyn ROSCHAR, geboren te Amsterdam 16-3-09, timmerman, wonende te Velsen-Noord, Walravenstraat 21.

Roschar is lid van de C.P.N. Hij belijdt geen godsdienst. In 1929 was hij dienstweigeraar. Hiervoor ondergaan 1 jaar gevangenisstraf in de Bijzondere Strafgewoening in Scheveningen. In die dagen was hij aanhanger van Domela Nieuwenhuis en de Ned. Bond van Vrije Socialisten, de anti-militairistische organisatie N.B.V.S.

Hij is lid geweest van de J.G.O.B., een anti-militaristische organisatie, behorende tot de Vlamgroepen.

Hij is verder lid van de N.V.S.H. afd. Beverwijk. In 1948 was hij hiervan voorzitter en leidde o.a. de N.S.V.H. vergadering te Beverwijk op 25-11-48.

In 1946 was hij secretaris van de E.V.C. Bouwvakken, afdeling Beverwijk.

Voorts is hij vanaf 1948 bestuurslid der C.P.N.-afdeling Velsen-Noord en secretaris van de Vrijdenkersvereniging "De Dageraad" afdeling Velsen-Noord.

Op 24 Maart 1950 verscheen in "Kennemerland" het tweede ingezonden artikel tegen het besluit van de Burgemeester van Beverwijk. Dit artikel was ondertekend door S. Bonke, Hoogdorperweg 2 E te Heemskerk.

Bedoelde Bonke komt in onze carthoek als volgt voor:

Sieger BONKE, geboren te Zwolle 16-4-96, van beroep timmerman K.N.H.S., wonende te Heemskerk, Hoogdorperweg 2 E. Hij woont vanaf 17 Juni 1947 te Heemskerk. Daarvoor woonde hij te Haarlem aan de Van Kingsberstraat.

Hij belijdt geen godsdienst. Voor de oorlog was hij lid van de S.D.A.P. en het N.V.V., thans van de P.v.d.A. en het N.V.V.

Bij het N.V.V. is hij georganiseerd in de Algemene Nederlandse Metaalbewerders Bond, afdeling Beverwijk.

Op de vergadering van deze organisatie d.d. 6-5-49 werd hij gekozen tot bestuurslid, welke functie hij heden nog bekleedt.

Zijn artikel wordt als bijlage 1 bijgevoegd.

Het 3e ingezonden artikel tegen de genomen beslissing verscheen op 25 Maart 1950 in "Kennemerland". Dit was ondertekend door M. Schmohl-Heijnes, Vondellaan 89, Beverwijk.

Bedoeld artikel wordt als bijlage 2 bijgevoegd.

Van de schrijfster werd reeds een Informatiekaart ingezonden.

Zij is genaamd:

Maria Elisabeth Schmohl-Heijnes, geboren te Amsterdam 12-9-09, zonder beroep, wonende te Beverwijk, Vondellaan 89.

Zij is lid van de P.v.d.A., afdeling Beverwijk. In 1949 was zij commissaris in het Bestuur van deze afdeling, doch trad als zodanig af op de vergadering van 13-1-50.

Zij is verder voorzitter van de Vrouwenafdeling van de P.v.d.A., afdeling Beverwijk.

Haar man is lid van het Humanistisch Verbond, Gemeenschap Beverwijk en zat op 26-9-49 in het Comité van Aanbeveling voor deze Gemeenschap.

Zelf bezocht zij op 19-9-49 te Beverwijk de oprichtingsvergadering van het C.P.N. Vredescomité Beverwijk.

Door de Vrouwengroep P.v.d.A. werd zij op de Partijafdelingsvergadering van 15 Maart 1950 te Beverwijk als 9e bestuurder voor de afdeling aangewezen, zodat zij opnieuw in het bestuur kwam.

Haar man is eveneens lid van de P.v.d.A. en bekleedt de bestuursfunctie van penningmeester, afdeling Beverwijk, in de federatie. Financieel Federatieverslag gaf hij op de vergadering van 5-4-50.

Zij belijdt zelf geen godsdienst. Haar man staat bij het Bevolkingsbureau ingeschreven als Ned. Hervormd.

Als 4e ingezonden artikel werd op 28 Maart 1950 in "Kennemerland" een verdediging geplaatst van het door de Burgemeester van Beverwijk genomen besluit. Dit artikel was ondertekend door E. Brakenhoff, Alkmaarseweg 214, Beverwijk.

Bedoeld artikel wordt als bijlage 3 bijgevoegd.

Het personalia van de schrijver is als volgt:

Franciscus BRAKENHOFF, geboren Velsen 24-11-98, van beroep electricien Papierfabriek van Gelder & Zn. Velsen-Noord, wonende te Beverwijk, Alkmaarseweg 214.

Hij is Nederlander en R.K. van godsdienst.

Het 5e ingezonden artikel, wederom gericht tegen het genomen besluit van de Burgemeester van Beverwijk, met welk artikel de redactie tevens de discussie over de zaak "Allerzielen" beëindigde, verscheen in "Kennemerland" van 29 Maart '50

Dit artikel, dat als bijlage 4 wordt bijgevoegd, was ondertekend door J.W. v.d. Meij, Galgenweg 1, Beverwijk.

Een Informatiekaart werd reeds van hem ingezonden.

Bedoelde schrijver is genaamd: Jacobus Wilhelmus van der Meij, geboren te Haarlem op 20 Mei 1900, bloemist, wonende te Beverwijk, Galgenweg 1.

Hij beweegt zich veel in communistische organisaties en is vermoedelijk zelf ook lid van deze partij. Reeds in 1946 voerde hij verkiezingspropaganda voor de C.P.N.

Hij is verder lid van de plaatselijke communistische Culturele vereniging, de A.B.C. Hij is een goed amateur toneelspeler en treedt regelmatig op met een vertolking van Herman Heijermans stuk "Feest". Hij droeg dit o.a. voor op de N.V.B.-bijeenkomst te Beverwijk van 28-11-49. Verder nam hij met dit stuk deel aan het A.B.C.-Festival op 26-3-50 te Amsterdam. Hij behaalde daar de eerste prijs met lof voor de beste "malijke prestatie".

"De Waarheid" van 27-3-50 schreef over hem:

"De eerste (eerste) prijs ging naar de heer van der Meij, die in Heijerman's schets "Feest" aan het "jongejannen" geslagen was, d.w.z. dat hij niet minder dan tegen rollen alleen voor zijn rekening nam (en voor een amateur bewonderingswaardig, sober en goed!)."

Van 18-26 Maart 1950 maakte hij ook deel uit van de jury bij de Toneelwedstrijd op het A.B.C.-Festival te Amsterdam. Wij verwijzen hiervoor naar onze melding Nr. 93, d.d. 18-3-50.

Op 4 April 1950 verschenen in het dagblad "Kennemerland" een drietal protesten tegen het speelverbod van "Allerzielen". Deze worden als bijlage 5 bijgevoegd.

Het eerste protest was van het bestuur van de Gemeenschap Beverwijk van het Humanistisch Verbond.

Van dit bestuur werden reeds informatiekaarten ingezonden.

Het tweede protest was van het C.P.N.-raadslid J. Zuidersma te Beverwijk.

Jan Zuidersma, geboren te Sleen 25-12-93, timmerman, wonende te Beverwijk, Alkmaarseweg 285, is reeds 26 jaar lid C.P.N. Hij is politiek-secretaris van de afdeling Beverwijk en Propagandaleider in het Districtsbestuur District Kennemerland vanaf 1946. Van hem werden reeds talrijke meldingen en een informatiekaart ingezonden.

Het derde protest was van de Communistische fractie van de Gemeenteraad Beverwijk, bestaande uit de heren J. Zuidersma, W. Swärts en A. Kuiper, allen te Beverwijk.

Van deze 3 raadsleden werden reeds eerder informatiekaarten ingezonden.

Het protest is een voorstel aan de raad, waarin o.m. het volgende wordt voorgesteld:

"Het wantrouwen in zijn (de burgemeester) beleid tot uiting te willen brengen, door het salaris van deze burgemeester met één gulden per jaar te verminderen."

Over deze protesten schreef het dagblad "De Waarheid" van 6 April 1950 het volgende:

"Het verbod van "Allerzielen"
Protesten bij burgemeester van Beverwijk

Het Humanistisch Verbond, afd. Beverwijk heeft een schrijven gericht aan de burgemeester van Beverwijk naar aanleiding van diens verbod tot opvoering van "Allerzielen" van Heijermans. Het Verbond protesteert tegen de handelwijze van de burgemeester en kenmerkt zijn beleid als een ernstige beperking van vrije meningsuiting. Verzocht wordt het verbod te herroepen. Het protest, dat het Humanistisch Verbond tegen het verregaand benepen standpunt van de Beverwijkse burgemeester heeft laten horen is terecht en verdient ondersteund te worden en zeker niet in de laatste plaats door de P.v.d.A.-raadsleden.

Bekend is, dat het Humanistisch Verbond fungeert als een mantelorganisatie van de P.v.d.A. Overigens werd uit de kringen van de humanisten geen enkel woord van afkeuring uitgesproken toen de P.v.d.A.-burgemeester van Doetinchem in 1948 een voorstelling van Heijermans "Allerzielen" verbod.

De communistische raadsfractie te Beverwijk heeft zich inmiddels tot de burgemeester gewend met de vraag, welke motieven hem hebben geleid tot het verbieden van de opvoering. In een motie brengt zij tevens haar afkeuring over het verwerpelijke optreden van de burgemeester tot uiting."

I.D.

Wat onze lezers te vertellen hebben

Het verbod van „Allerzielen” te Beverwijk

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie.)

De burgemeester van Beverwijk heeft één van de vermaardste stukken van Nederlands grootste toneelschrijver Herman Heijermans onwaardig geacht, om te worden gespeeld: de opvoering van „Allerzielen” is verboden.

Ons land maakt zich steeds meer bespottelijk: het weert schilderijen van Van Dongen, het procedeert over een wereldbeoemd boek van de Engelsman Lawrence, en het beledigt de nagedachtenis van een groot Nederlander.

De burgemeester heeft „aard en strekking beledigend geacht voor een zeer groot deel van de bevolking van Beverwijk en voor het kerkgenootschap waartoe zij behoren”. Beverwijk bestaat namelijk voor 60 pct uit katholieken.

Nu kan een burgemeester een toneelstuk alleen verbieden, indien het in strijd is met de goede zeden of gevaar oplevert voor de openbare orde.

Liep in Beverwijk de orde gevaar? Zo ja, welke katholieken (die zich beledigd zouden achten!) hebben dan gedreigd, de orde te verstoren? En zo zij er zijn geweest, welke burgemeester kijkt dan voor zulk een dreigement?

De bevolking van Beverwijk heeft er recht op, te weten, om welke werkelijke redenen Heijermans' beroemd stuk is verboden. We kunnen er slechts één vermoeden: de leiding der katholieke meerderheid van Beverwijk maakt van haar macht gebruik, om aan de minderheid vrijheid van eigen gestelijk leven te ontnemen. In strijd met de geest en bedoeling van onze democratie, welke aan een minderheid (ook al heeft die niet de macht) dezelfde rechten waarborgt op vrijheid van geweten en van geest als aan een meerderheid. In Amsterdam zijn 45 % der inwoners onkerkelijk, in de Zaanstreek zelfs 51 %. Heeft men ooit gehoord, dat daar een katholiek toneelstuk is verboden? Of in het protestantse Friesland? Nimmer. Indien katholieken wel alle vrijheid voor zich zelf opeisen, waar zij in de minderheid zijn, en die vrijheid, aan andersdenkenden weigeren, indien zij in de meerderheid zijn, dan misbruiken zij de democratie, om haar uit te hollen en haar te vernietigen. Zo zijn die bedoeling in Beverwijk niet hebben —

wij hopen van harte, dat onze roomse medeburgers zulk een dictatuur niet willen! — dan kunnen zij slechts één ding doen: met ons eisen, dat Heijermans toneelstuk zal worden gespeeld. Niemand behoeft er heen te gaan, evenmin als protestanten en onkerkelijken een katholiek toneelwerk behoeven te bezoeken.

Tachtig jaar hebben onze voorouders gestreden tegen de rooms-spaanse inquisitie. Eeuwen hebben de grootste geesten gevochten voor vrijheid van geweten en van het woord. Is dat alles vergeefs geweest?

Medeburgers, of gij katholiek, protestant of onkerkelijk zijt, protesteert tegen een politiek, welke onverdraagzaamheid aankweekt, welke ons zou willen verdelen in vijandige kampen, en de gemeenschap zou verscheuren, indien zij zou worden voortgezet. Gelijke rechten voor allen, hoe ook hun levens- en wereldbeschouwing is! De democratie zelve staat hierbij op het spel.

Velsen-Noord, Maart 1950

Walravenstraat 21. B. A. ROCHAR

„Allerzielen” II

De Geh. Onth. Toneelvereniging „Nieuw Leven” had het plan opgevat, het zo bekende toneelwerk „Allerzielen” van Herman Heijermans in studie te nemen. Prompt daarop kwam van Katholieke zijde commentaar, dat, gezien de goede verstandhouding en burgerzin der verschillende volksgroepen in Beverwijk „Nieuw Leven” adviseerde af te zien van „Allerzielen” en het stuk niet te spelen. De nadruk werd er tevens opgelegd, dat de overheid van Beverwijk het in haar macht had, de opvoering te verbieden, omdat het stuk de Katholieken in hun gevoelens zou kwetsen.

Wat ik vreesde, is al gebeurd. Zaterdagavond werd in Dagblad „Kennemerland” 't bericht geplaatst, dat de burgemeester de opvoering heeft verboden. Jaren geleden heb ik, deel uitmakende van een toneelvereniging te Velsen, „Allerzielen” helpen opvoeren. Dat is in honderden plaatsen gebeurd. Wie Heijermans en zijn werk kent en gekend heeft, moet kunnen voelen, dat hij nimmer met zijn werk de bedoeling heeft gehad te kwetsen.

De jaren 1940—1945 zijn te vers in onze hoofden gegrift, vandaar dat wij die dictatuur, van welke kant ook, verafschuwen. En die kant gaan wij zeker op, wanneer een bepaalde volksgroep pressie gaat uitoefenen op datgene, wat een toneelvereniging als „Nieuw Leven” mag en niet mag spelen.

Ik geef regisseur en bestuur van „Nieuw Leven” dan ook in overweging, „Allerzielen” toch te spelen, al is het dan ook in besloten kring.

Heemskerk, Maart 1950. S. BONKE.

Hoogdorperweg 2 E.

Wat onze lezers te vertellen hebben

Allerzielen (III)

(Buiten verantwoordelijkheid der Red.)

Juist in deze passieweken, waarin de mens zo dicht nadert tot het lijden van Christus en door dit lijden tot medelijden komt met de ganse mensheid, heeft het bericht omtrent het verbod van opvoering van „Allerzielen” mij diep getroffen.

„God is zó groot, dat Hij niet gehoord kan worden”, zegt de jonge vrouw Rita in „Allerzielen”. En pastoor Nansen zegt, nadat Rita's kind in zijn pastorie geboren is, tegen pastoor Bronk: „Dat lijden zo dichtbij van deze vrouw heeft me rijper gestemd voor een taak van liefde voor een mensheid die in marteling geboren wordt”.

Dit is de kern van „Allerzielen”, dat Heijermans, onze grote schrijver en de grondlegger van ons volkstoneel, heeft geschreven. Geen spotten met wat heilig is, integendeel, dat heilige zuiveren van alle vuil, waar het door onwetendheid en wanbegrip zo vaak besmet wordt. Kan dit de mens kwetsen, die waarlijk de diepe zin en betekenis van geloof en leven tracht te doorgronden, om als mens tegenover z'n medemensen te kunnen staan?

Het probleem dat Heijermans hier gesteld heeft, is verouderd, zoals er zovele sociale problemen ongelost en daardoor verdwenen zijn. Maar nooit zal de gedachte verouderen, die de diepe zin en strekking van dit stuk waren: de strijd tegen alles wat onze menselijkheid en daardoor onze ziel kan besmetten. Een oplossing geeft het stuk niet. De beide pastoors en Rita zullen eens tot een compromis moeten komen. Dit compromis, dat onvermijdelijk is en dat juist in deze tijd voor ons allemaal zo bitter noodzakelijk is, zal nooit door enig verbod bevorderd worden. Integendeel, het kan alleen maar tot verwiëring leiden, wat ons aller zielen toch zeker schaden zal.

„Allerzielen”, ik heb te nog eens gelezen en opnieuw zo diep aangevoeld het vechten van de mens Heijermans voor de zuiverheid van onze zielen. Dat het nu in deze tijd nog tot een verbod moest komen, stemt tot weemoed. Ongevoerd zoals de bedoeling was in kleine besloten kring, zou het een waardig sluitstuk geweest zijn van de herdenking van deze kunstenaar, die nooit geschroomd heeft de vinger op de wonde plekken te leggen. Ik heb het boekje eerbiedig terzijde gelegd.

De leden van de Toneelvereniging „Nieuw Leven”, die na een eerste mondelinge toestemming aan het instuderen van dit stuk zijn begonnen, zullen wel veel tijd, moeite en geld geofferd hebben: de teleurstelling zal wel groot zijn. Maar zij moeten wel bedenken dat

dit verbod werkt als een boemerang. Het treft niet hen, die Heijermans' werk nieuw leven en bezieling hebben willen geven, maar keert als een aanklacht terug tot hen, die dit verbod veroorzaakt hebben.

M. SCHMOHL—HEIJNES.

Beverwijk, Maart 1950.
Vondellaan 89.

Wat onze lezers te vertellen hebben

(Buiten verantwoordelijkheid der Red.)

„Allerzielen” (4)

Inderdaad is „Allerzielen” beledigend en kwetsend voor katholieken, omdat dit stuk gebaseerd is op een grote en grove leugen omtrent de leer der Katholieke Kerk. Immers er worden pastoor Bronk woorden in de mond gelegd en door de Bisschop bekrachtigd, welke de Kerk niet leert, en dus leugens zijn. Bovendien is dit stuk zozeer afgestemd op de domme sensatiezucht van de massa dat dit mij van Heijermans ontzettend tegenvalt. Maar ja, wat was in de dagen toen dit stuk werd geschreven meer in trek dan zo'n sensatiestuk en hoe kon men beter de domme massa, beïnvloeden dan door het brengen van zulk prulwerk?

Want met Allerzielen geeft Heijermans blijk dat hij niet eens op de hoogte is van de stof die hij behandelt.

Alles is even onwaarachtig en vol humbug. Men denke slechts aan de pastoor die niets anders heeft dan een slaapkamer, een studeer-woonkamer met een keuken en een alkoof voor de huishoudster, die niets anders bezit dan een paar boeken en een globe, welke door de koster bij zijn vertrek in een zak worden gedeponereerd en naar de vrachtrijder gebracht. Of aan het meisje van 19 jaar wier vader zelfmoord heeft gepleegd, welks moeder natuurlijk dood is, haar broer in de evangenis verblijft, het zusje van zeventien op de slechte weg is, haar aanstaande man op zee en wiens ouders natuurlijk ook dood zijn enz. enz.

De hele parochie in opstand omdat haar pastoor een menslievende daad aan een medemens bewijst. Hij lijdt armoede, omdat hij de parochianen steeds voorhoudt de helpende hand te bieden aan de armen en behoeftigen. Neen, zegt de koster, dan de vorige pastoor die had er slag van om de men-

sen naar de mond te praten en daarom kreeg hij van de boeren en andere parochianen dan ook volop vlees en andere gaven. Maar bij pastoor Nansen met zijn moderne ideeën (welke al 1900 jaar oud zijn) is armoe troef. De pastoor mag nog blij zijn als de koster hem de helft van de opgegraven doorkisten brengt, om er de kachel mee op te stoken!

Ja, ja, geachte boeren, burgers en buitenlui, nou ziet u eens wat een pastoor te verduren heeft die de leer van Christus in de practijk wil brengen. Op zijn nummer gezet door zijn collega, pastoor Bronk, ontzet uit zijn ambt door de Bisschop, nageschreeuwd en uitgejouwd en met stenen gegooid door zijn parochianen. De koster die het kistje met het lijkje steelt en in ongewijde aarde begraaft en meer dergelijke onzin, te veel om op te noemen.

Inderdaad, laat Heijermans de jonge vrouw Rita zeggen: „God is zo groot dat hij niet gehoord kan worden”, maar hij was dichterbij de waarheid geweest als hij geschreeven had: „God is zo groot dat men Hem overal hoort en ziet”.

Zo zou ik kunnen doorgaan en bladzij na bladzij onder de loupe kunnen nemen. Maar genoeg hierover. Voelt u nu, geachte vereerders van Heijermans, hoe wij katholieken ons beledigd voelen door het schrijven van dergelijke onzin? Ik geloof stellig, dat als Heijermans nu nog leefde, hij zich schamen zou. „Allerzielen” ooit geschreven te hebben. Het tegenwoordige publiek vraagt om stukken met meer inhoud. „Nieuw Leven” als neutrale vereniging mag blij zijn dat de burgemeester hen heeft afgeraden dit stuk te spelen, niet alleen wat inhoud betreft maar in het belang van haar donateurs. Beverwijk, Maart 1950.

Alkmaarseweg 214.

E. BRAKENHOFF

39/3-50

Wat onze lezers te vertellen hebben

(Buiten verantwoordelijkheid der Red.)

„Allerzielen” (5)

Nog slechts enkele weken geleden hebben wij in „Kennemerland” een voorbericht kunnen lezen over de opvoering van „Ghetto”. „Allerzielen” is evenmin anti-Rooms, als Ghetto anti-Joods is. Men kan een toneelstuk verdacht maken door berichten te schrijven als kort geleden in de „Nieuwe Haarlemse Courant” is gebeurd. In welk opzicht zou een opvoering van „Allerzielen” een belediging kunnen zijn of inhouden voor de katholieken? Ik geloof niet, dat één vereniging in Beverwijk een toneelstuk zou willen spelen, dat men werkelijk met „anti” zou kunnen betitelen. Of het zou een anti-oorlogsstuk moeten zijn.

Het toneelstuk „Allerzielen” is zó diep menselijk van inhoud, dat menig-een een leerzame les hieruit zou kunnen meedragen. Wanneer wij genoemd stuk vergelijken met de film „Jeugd” en het gelijknamige toneelstuk, dan komt de strekking veel overeen; nog nooit heeft iemand echter aanstoot genomen aan de vertoning van „Jeugd”. Waarom dan wel aan „Allerzielen”?

Als „Nieuw Leven” dit stuk speelt voor haar donateurs in besloten kring, geloof ik zeker dat deze hun vereniging dankbaar zullen zijn, wanneer „N.L.” het in goede vorm ten tonele zal brengen. Waarom de bedreiging: „De Katholieken zullen het er zeker niet bij laten” in de „Nieuwe Haarl. Courant”? Ware Heyermans nog in leven, zijn commentaar in deze, zou zonder twijfel zijn geweest: „Ach, Heer, vergeef het hun, ze weten niet wat ze doen. Indien ik heb gefaald, mogen wij geen kwaad met kwaad vergelden!” Of de schrijver van het artikel in de N. Haarl. Courant met de inhoud van „Allerzielen” volkomen op de hoogte is, doet nu weinig ter zake, maar verschillende katholieken in onze gemeente kwalificeerden het bericht als vies en ophitsend. Wanneer men begint iets of iemand zwart te maken, zoals blijktbaar de bedoeling van genoemd bericht, dan kan men situaties verwachten als kort na de bevrijding met „De Ramblers”.

Het is vanzelf sprekend dat onze burgemeester het recht heeft, en moet hebben, om in onze plaats te weigeren wat niet gewenst is. Overtuigd zijnde, dat hier de titel van het stuk de klip is geweest, waarop het schip strandde, vertrouwen wij dat burgemeester en wethouders na rijp beraad zullen besluiten de opvoering van „Allerzielen” voor Beverwijk in besloten kring vrij te geven.

Als „Nieuw Leven” het stuk b.v. had gespeeld onder de titel „Een pastoor met een hart van goud”, had niemand aan de deugdelijkheid van het stuk van Heyermans getwijfeld, want eerst na het zwartmakende geschrijf in de N. Haarl. Courant is de eerst gegeven

vergunning ingetrokken. Nog nooit is onder leiding van ondergetekende een stuk ten tonele gebracht, of in de tekst was elk woord geschrapt, dat maar enigszins aanstoot zou kunnen geven voor welke richting ook. Met hart en ziel zou ik mij echter durven geven voor een uitbeelding van de rol van de Pastoor.

J. W. v. d. MEY.

Beverwijk, Maart 1950.
Galgenweg 1.

(Wij beëindigen thans de discussie over de zaak-Allerzielen. — Red.)

Protessen tegen speel- verbod „Allerzielen”

1
Het bestuur van de gemeenschap Beverwijk van het Humanistisch Verbond, heeft het volgende schrijven gericht aan de burgemeester:

„De gemeenschap Beverwijk van het Humanistisch Verbond, gelet op het verbod van opvoering van het toneelstuk „Allerzielen” door U als burgemeester van Beverwijk, voelt zich gedrongen uit te spreken, dat het hier gaat om een toneelstuk van één onzer grote toneelschrijvers, wiens werken van belangrijke betekenis zijn voor de cultuur van het Nederlandse volk.

Wij voelen ons dus gedrongen een ernstig protest te laten horen, nu door dit verbod een deel van de Beverwijkse bevolking niet in de gelegenheid wordt gesteld deze cultuurwaarden te genieten, hetgeen naar onze mening een verarming betekent van het algemene culturele peil, en een ernstige beperking is van de vrijheid van meningsuiting.

Wij willen dan ook met klem verzoeken, dit verbod te herroepen, en in de toekomst meer blijk te geven van een groter cultureel verantwoordelijkheidsgevoel”.

2
De heer J. Zuidersma, lid van de gemeenteraad voor de CPN heeft zich over dezelfde materie met het onderstaande tot de burgemeester gewend:

Ondergetekende, lid van de raad Uwer gemeente is hierbij zo vrij Uw Edelachtbare te verzoeken hem te willen mededelen, welke motieven hebben geleid tot het verbieden van de opvoering van het toneelstuk „Allerzielen” van Heijermans, door de toneelvereniging „Nieuw Leven” alhier.

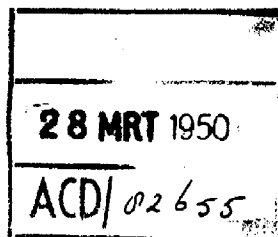
3
De communistische fractie van de gemeenteraad, bestaande uit de heren J. Zuidersma, W. Swarts en A. Kuiper, heeft een voorstel aan de raad doen toekomen, dat eveneens betrekking heeft op het verbieden van de opvoering van „Allerzielen”.

Hierin wordt o.m. voorgesteld:

„Het wantrouwen in zijn (de burgemeester) beleid, tot uiting te willen brengen, door het salaris van deze burgemeester met één gulden per jaar te verminderen”.

Onderwerp: Activiteiten Drankbestrijdings-organisaties te Beverwijk, n.l.

1. A.N.G.O.B.
2. Drankweercomit  Beverwijk.
3. Nieuw Leven.
4. D.O.V.
5. Geheelonthouders Kinderclub "Kindergeluk".

Over de Drankbestrijdingsorganisaties te Beverwijk, die alhier behoorlijk gepenetreerd zijn door extreme elementen, zonden wij U reeds de volgende meldingen toe:

A.N.G.O.B.:

Nr. 139, d.d. 13-8-49.
Nr. 160, d.d. 29-8-49.
Nr. 176, d.d. 24-10-49
Nr. 248, d.d. 2-11-49.

DRANKWEERCOMITE:

Nr. 139 en 248 - bovengenoemd.

NIEUW LEVEN:

Nr. 139 en 248 - hierbovengenoemd.

D.O.V.:

Nr. 139, 160, 176 en 248 - bovengenoemd - en
Nr. 153, d.d. 18-8-49.

J.G.O.B.:

Nr. 139, 160, 176 en 248 - bovengenoemd.

KINDERGELUK - GEHEELONTHOUDERS KINDERCLUB:

Nr. 248, d.d. 2-11-49.

Thans kunnen over de in de kop genoemde organisaties wederom een aantal bijzonderheden worden gemeld:

A.N.G.O.B.:

Howel in 1949 door het dagblad "De Waarheid" nog geen berichten over de ANGOB werden gepubliceerd, is men daar in 1950 wel mee begonnen.

In haar nummer van 25-1-50 besprak zij onder het hoofd "Geheel-onthouder" een publicatie uit de "Geheel-onthouder" van 21-1-50, het blad van de Alg. Ned. Geheelonthoudersbond die als volgt sloot:

"Want toevallig is ons bekend dat de Vredesgedachte in deze bond zeer sterk leeft."

In haar nummer van 18-1-50 schreef "De Waarheid" over een ANGOB-avond te Zaandam, georganiseerd door de ANGOB-afdelingen Zaandam 1 en Zaandam 2. De avond was, aldus het blad, belegd voor lezers van de "Geheel-onthouder".

orig.

De afdeling Beverwijk van de ANGOB belegde op Zaterdag 4 Februari 1950 te 20 uur, een openbare Propagandavergadering in gebouw "Nieuw Leven" aan de Baanstraat te Beverwijk.

1. De vergadering stond onder leiding van de voorzitter, Anna Rijken-Wernik, geboren te Haarlem 8-9-02, wonende te Beverwijk, Stumphiusstraat 24.
2. Haar dochter: Tine Paula Rijken, geboren Beverwijk 9-6-35 zonder beroep, wonende te Beverwijk, Stumphiusstraat 24, verleende medewerking door klassieke pianomuziek.
3. Mevrouw R. Willemse-Martinus uit Santpoort ~~de~~g gedichte voor, welke zij steeds voorzag van een inleiding en verklaring.
4. De algemeen voorzitter van de ANGOB, de heer J. Redeker, uit Assen, sprak over het onderwerp "Verbondenheid met alles wat leeft".
Hij sprak over de toename van alcoholmisbruik en de strijd die hiertegen moest worden gevoerd.
"Wie naar een betere maatschappij wil" zo besloot hij, "zal moeten beginnen met de alcohol uit zijn eigen leven te weren."
Aanvankelijk was aangekondigd dat de heer Redeker zou spreken over het onderwerp: "Wat zegt U hiervan?".
5. In onze melding Nr. 248, d.d. 2-11-49, meldden wij reeds dat de heer W.K. Rijdsdorp, algemeen secretaris van het Hoofdbestuur der ANGOB is en de heer A. Visser, lid van dit Hoofdbestuur.

Op Zaterdag 18 Maart 1950 hield de ANGOB, afd. Beverwijk opnieuw een bijeenkomst in gebouw "Nieuw Leven" te Beverwijk.

7. De heer Paulus Jacobus Rijken, geboren te Amsterdam op 22-9-1902, kantoorbediende Hoogovens, wonende te Beverwijk, Stumphiusstraat 24, hield een lezing over Sterrenkunde.
Informatiekaarten van P.J. Rijken en A. Rijken-Wernik, beide bovengenoemd, werden reeds ingezonden.

DRANKWEERCOMITE BEVERWIJK

- org. k.
8. Ons is thans bekend dat voorzitter van dit Comite is: Jacobus Petrus Schelvis, geboren Beverwijk 11-8-1887, aannemer, wonende te Beverwijk, Strick van Linschotenstraat 6
Schelvis was voorheen bestuurslid, thans lid C.P.N., afd. B'wijk. Hij was tot oprichting ABC, voorzitter RWN, afd. B'wijk. In 1948 heeft hij gelden beschikbaar gesteld voor het C.P.N. Verkiezingsfonds. Hij zond, volgens "De Waarheid" van 20-7-49, een gelukwens aan Paul de Groot bij diens 50e verjaardag. Op 22-10-49 was hij, namens het Drankweecomite B'wijk tegenwoordig op de Jubileumvergadering der ANGOB te B'wijk. In 1949 was hij voorts adverteerder in "De Waarheid" en in 1950 in het programmabladd ABC, afd. B'wijk.
Een informatiekaart werd van hem ingezonden.
 9. Secretaris van dit Comite is: NK Pieter Elbertus Wardenaar, geboren te Spanbroek op 14-10-1903, chauffeur, wonende te Beverwijk, Alkmaarseweg 215.
Informatiekaart werd reeds ingezonden.
 1. Voorts zit in dit comite:
Anna Rijken-Wernik, Stumphiusstraat 24, Beverwijk.
Personalia onder Nr. 1 hierboven vermeld. Informatiekaart ingezonden.

Alsmede:

10. NK Elisabeth Wardenaar-Voimer, geboren te Oosthuizen op 16-8-09, zonder beroep, wonende te Beverwijk, Alkmaarseweg 215. Informatiekaart wordt bijgevoegd.

Op 10-11-49 heeft dit comite, bij monde van de dames Rijken-Wernik, Wardenaar-Voimer en de heer J.P. Schelvis, allen voornoemd, wegens het jaren lang verdienstelijk maken op het terrein van de drankbestrijding, een geschenk aangeboden aan Gerrit Sluis, geboren te Haarlem 20-3-83, timmerman, wonende te Beverwijk, Kees Delfsweg 56.

11. NK G. Sluis is de vader van André Sluis, geb. Beverwijk 2-2-24, arbeider Papierfabriek, thans wonende te Velsen, Westerwijkstraat 14, van wie een Informatiekaart werd ingezonden. Andre Sluis is secretaris van "De Nieuwe Koers" D.S.J.V. en bestuurslid van de afdeling B'wijk van het Humanistisch Verbond. In het dagblad "Kennemerland" van 12-10-49 verscheen over de aanbieding van dit geschenk een verslag, dat als bijlage bij deze melding wordt gevoegd, onder Nr. 1.

Op 21-12-49 heeft het Drankweecomite Beverwijk, in gebouw "Nieuw Leven" te Beverwijk, voor de eerste maal een Kerstbijeenkomst gehouden.

8. Deze bijeenkomst stond onder leiding van de voorzitter J.P. Schelvis te Beverwijk, onder Nr. 8 genoemd. Hij wees er op dat het gebruik van alcoholhoudende dranken ook in Beverwijk grote afmetingen heeft aangenomen en verklaarde: "Op deze manier is het onmogelijk de nieuwe maatschappij te vestigen." Medewerking aan de avond verleenden verder:
13. a. De Geheelonthouders-zangvereniging D.O.V., onder leiding van mevrouw Hippe-Venverlo uit Amsterdam.
14. b. Gertruda Kee-Lausberg, geboren te Emmerik (Dld.) 31-3-87, zonder beroep, wonende te Beverwijk, Scheijbeeklaan 24, piano.
15. c. R. Willemsen uit Santpoort, echtgenoot van mevrouw R. Willemsen-Martinus, onder Nr. 3 genoemd, spreker. PD 9137
- Deze zei: "Met Uw lidmaatschap en contributie zijn wij blij, maar het is niet genoeg. Er wordt te weinig aan de actieve strijd deelgenomen."

Op 30-12-49 werd door het Beverwijks Drankweecomité huis aan huis een kaart verspreid met de wensen "Gelukkig Nieuwjaar" en "In 1950 geheelonthouding voor alles!"

9. Op de kaarten stond het adres van het secretariaat afgedrukt, n.l.: Alkmaarseweg 215. Personalialia van de secretaris is onder Nr. 9 vermeld.

Op 23-2-50 verscheen in de plaatselijke pers het volgende bericht:

"De Nationale Commissie tegen alcoholisme en het Beverwijks Drankweecomité hebben brieven aan de gemeenteraad gericht inzake verlaging van het maximum der vergunningen en verloven A ingevolge de Drankwet. In verband met het feit, dat het wettelijk maximum, dat thans 67 zou bedragen door de Kroon reeds werd verlaagd tot 40 voor de verkoop van sterke drank in het klein en tot 25 voor verloven A. is het college van B. & W. van mening dat geen termen aanwezig zijn een verdere verlaging van het maximum te bevorderen. Voorgesteld wordt derhalve deze stukken voor kennisgeving aan te nemen."

GEHEELONTHOUDERS-TONEELVERENIGING "NIEUW LEVEN"

Door deze vereniging werd op 16-2-50 aan de Politie te Beverwijk haar bestuur als volgt opgegeven:

8. Voorzitter: J.P. Schelvis te Beverwijk, onder 8 genoemd.
 16. ✕ Secretaris: Karel Jurriëns, geboren te Beverwijk 13-10-12, van beroep Magazijnbediende Plaatwellerij, wonende te Beverwijk, Grote Houtweg 140.
 17. ✕ Penningmeester: Gerrit Jan Jansen, geboren te Uitgeest 2-3-1904, kantoorbediende, wonende Beverwijk, Acacialaan 38.

Informatiekaarten van deze personen werden reeds ingezonden bij onze melding Nr. 248, d.d. 2-11-49.

In dezelfde melding werden een aantal extreme leden van deze vereniging genoemd, alsmede de doelstelling der vereniging. Verder werd daarin reeds gemeld dat deze vereniging op 18 en 19 October 1949 een opvoering gaf van het toneelstuk "Adieu en au revoir" van Chr. van Bommel-Kouw en Henk Bakker.

18. Thans is ook de naam van de regisseur van deze toneelvereniging bekend. Hij is genaamd: Hermanus Cornelis van Dokkum, geboren te Haarlem op 19-9-18, musicus, wonende te IJmuiden, Kalverstraat 73.

De voorzitter van de vereniging deelde mede dat deze regisseur zich specialiseert op stukken geschikt voor het Arbeiderstoneel, op welk toneelgebied hij rijke ervaring zou bezatten. Zijn keuze van stukken ligt, aldus genoemde voorzitter, niet altijd op het terrein zoals de vereniging die zelf verkiest. Voor ons publiek is wat anders nodig, zo verklaarde hij.

Op 17 Januari 1950 voerde deze toneelvereniging op de klucht van Emile Zola "De erfgenamen van Rambourdin."

Op 18 Januari 1950 vond een heropvoering plaats.

Regisseur was wederom H.C. van Dokkum, onder 18 genoemd.

De opvoeringen vonden plaats in het Kennemertheater te Beverwijk.

Voor opvoering in Maart werd op 3-3-50 in de pers aangekondigd dat het toneelstuk "Allerzielen" van Herman Heijermans in studie was genomen, wederom onder regie van H.C. van Dokkum. Opvoering van dit stuk zou het besluit zijn van het seizoen 1949-1950.

De Katholieke pers kwam tegen opvoering van dit stuk in de oppositie. Op 5-3-50 schreef de "Nieuwe Haarlemse Courant" (R.K.) zelfs het volgende:

"Wijnmoeten deze opvoering als een ernstige belediging van de katholieken aanmerken." "Een gevaar voor de openbare orde ligt tevens in een dergelijke opvoering opgesloten. De katholieken zullen het er zeker niet bij laten." "Nieuw Leven" realiseerde zich, alvorens verder te studeren, dat het tot een opvoering wel eens niet zou kunnen komen en zo wel: dan begaat men een ernstige belediging van de grootste Beverwijkse bevolkingsgroep."

Op 18-3-50 verscheen het volgende bericht in de plaatselijke pers:

"Door de Burgemeester van Beverwijk is aan de Toneelver. "Nieuw Leven" geen vergunning verleend voor de opvoering van het toneelspel "Allerzielen" van Herman Heijermans. Als motivering werd opgegeven dat het stuk wat aard en strekking betreft, beledigend moet worden geacht voor een groot gedeelte der bevolking en het kerkgenootschap waartoe het behoort."

Bij dit besluit zijn tevens in aanmerking genomen de omstandigheden en de plaatselijke verhoudingen."

Naar ons nadien van zijde van het bestuur van "Nieuw Leven" werd medegedeeld, zal door de vereniging thans een ander stuk worden ingestudeerd, dat zal worden opgevoerd op 10 en 11 Mei 1950.

GEHEELONTHOUDERS-ZANGVERENIGING D.O.V.

Door Onthouding Verenigd

Op 8-2-50 gaf het zangkoór D.O.V. te Beverwijk een uitvoering.

13. Het koor stond o.l.v. de dirigente: mevrouw Hippe-Tendelo uit Amsterdam, wier naam voordien steeds werd beschreven als "Hippe-Venverlo".

Verder werkten mee:

14. Mevrouw G. Kee-Lausberg te Beverwijk, piano, onder Nr. 14 genoemd, en

19. ↖ Martinus Woerdeman, geboren Wijk aan Zee en Duin op 11-7-27, H.O.-arbeider, wonende te Beverwijk, Acacialaan 32. In 1943 lid geworden van de Hittlerjugend en 23-10-44 toegetreden tot de Ned. Landstorm. Is gewapend geweest onder Duits commando, was gelegerd te Oosterbeek en Veenendaal. Trad niet op bij gevechtshandelingen. Zijn taak was bij een eventuele doorbraak der geallieerden deze mede tegen te houden. Na de Duitse capitulatie werd hij gearresteerd. Op 11-3-47 werd hij vanwege het Bijzonder Gerechtshof te Amsterdam uit zijn internering ontslagen. Hij is uitgesloten kiezer tot 11 Maart 1957.

Onder zijn regie werden enkele schetsen en voordrachten, gewijd aan het lichtere genre, en door hem zelf vervaardigd, gespeeld.

Op 10-2-50 werd het volgende in de plaatselijke pers bekend gemaakt:

13. "Mevr. Hippe-Tendelo te Amsterdam, die na het heengaan van de heer B. Nuijen, tijdelijk de leiding van het Geheelonthouders-zangkoór D.O.V. op zich had genomen, is thans definitief als dirigente benoemd."

Uitvoerige mededelingen over dit koor gaven wij reeds in onze melding Nr. 176, d.d. 24-10-49.

GEHEELONTHOUDERS KINDERCLUB "KINDERGELUK"

In onze melding Nr. 248, d.d. 2-11-49 maakten wij voor het eerst melding van deze club. Omstreeks 100 kinderen behoren tot deze club.

Op 11-1-50 gaf zij haar eerste uitvoering. Opgevoerd werd een operette en een Kinderzangspel. De uitvoering vond plaats in het K.S.A.-Gebouw aan de Peperstraat te Beverwijk.

Het programma werd uitgevoerd onder leiding van:

20. ↖ a. Elisabeth Jacoba Berghuis-de Greef, geboren te Velsen 10-6-1901, zonder beroep, wonende te Beverwijk, Assumburgstraat 56, echtgenote van Albertus Berghuis, geboren te Wijk aan Zee en Duin 29-8-1900, winkelier, dienstweigeraar, waarvoor 10 maanden gevangenisstraf werd ondergaan.
17. b. Gerrit Jan Jansen te Beverwijk, onder Nr. 17 genoemd.

Van de personen genoemd onder de nrs. 18 - 19 en 20 worden Informatiekaarten bijgevoegd.

Op Woensdag 3 Mei 1950 geeft genoemde club haar tweede, tevens laatste uitvoering in dit seizoen. In het K.S.A.-gebouw te Beverwijk zal zij dan 2 zangspelen opvoeren, w.o. er een van "de bekende drankbestrijder P. Servatius".

NK

J.G.O.B.

Over het 1e kwartaal 1950 valt er geen activiteit van de J.G.O.B., afdeling Beverwijk te melden. Zoals reeds in een vorige melding werd medegedeeld is alhier vastgesteld dat de leden van deze organisatie, voor zover zij dienstplichtig zijn, als dienstweigeraars zijn te beschouwen.

Wel werd in het dagblad "Kennemerland" van 5-1-50 het feit herdacht dat het 25 jaar geleden was dat in begin Januari 1925 de Marechausseekazerne te Beverwijk het centraal punt was van een uitgebreid onderzoek naar een anti-militaristische actie die in de jaren 1923 en 1924 heeft plaats gehad. In de beschouwing werd voorts gezegd: "Er vonden 15 arrestaties plaats. Over de lichtvaardige wijze van arrestatie en de in de Marechausseekazerne ondervonden behandeling, werden door het kamerlid A.B. Kleerekoper de minister vragen gesteld."

MEDEDELING

In onze meldingen Nr. 139, d.d. 28-8-49 en Nr. 160, d.d. 29-8-49, komen 3 namen voor van personen die als medewerkers genoemd worden bij de J.G.O.B.-Familiedag, die op Zondag ~~28 Augustus 1949 te Velsen werd gehouden.~~

- Bedoelde namen zijn:
- + Mevrouw T. Kerkhoff-Pet, declamatrice;
 - ✓ Mevrouw C. Kroon-Kunneke, declamatrice;
 - ✓ De heer C. de Jong, voorzitter van het werkc Comité.
- Bij controle in het Bevolkingsregister alhier is gebleken dat geen van deze 3 personen in Beverwijk woonachtig is.

I.D.

I

Prachtig gebaar van drankbestrijdersorganisaties

10 Nov. '49

Donderdagmiddag hebben de bestuursleden van het Beverwijks Drankweeer Comité bij monde van de dames Rijken-Wernik en Wardenaar-Former en de heer J. P. Schelvis de heer Sluis, die zich jaren lang verdienstelijk heeft gemaakt op het terrein van de drankbestrijding en die nu door een slopende ziekte als invalide aan bed en stoel gebonden is, een rolstoel aangeboden uit blijk van waardering voor het vele werk, dat hij o.m. voor deze vereniging heeft verricht.

De heer Sluis heeft zich zo ongeveer zijn gehele leven in dienst gesteld ten behoeve van hen, die hulp en steun nodig hadden. Ook op het geestelijk, maatschappelijk en politiek terrein heeft hij veel en nuttig werk verricht. Het was daarom begrijpelijk, dat voor een man als deze, die zoveel van de buitenlucht houdt, niet mee valt nu aangewezen te zijn op een leven binnenshuis. Het Drankweeer Comité is er nu, dank zij grote medewerking ook van buiten de stad, in geslaagd, de heer Sluis een stoel aan te bieden, waarmee hij zich in de komende zomermaanden naar buiten kan begeven. Eenzelfde geschenk, zij het in iets bescheidener vorm voor het verblijf in de huiskamer, alsmede een wollen deken, ontving de heer Sluis voorts uit handen van de bestuursleden.

De heer Sluis, diep ontroerd, dankte namens zijn vrouw en kinderen voor de prachtige geschenken.

K' Land 12 Nov. '49.

Nr. 61

DIENSTGEHEIM

Betreft: Jaarvergadering Esperantoclub
"Frateco" te Beverwijk op 16
Februari 1950.

20 Februari/1950

6.1.26.1
05.12-05.12.
23 FEB. 1950
ACD/00411

Op 16 Februari 1950 te 20 uur heeft "Frateco", de afdeling Beverwijk van de Soc. Bond voor Arbeidersesperantisten in het gebied der Ned. taal, in het Statenhuis, aan de Velsersweg te Beverwijk, haar jaarvergadering gehouden.

Over de politieke oriëntering van de afdeling Beverwijk deden wij U reeds een drietal meldingen toekomen, onder de nummers 204-49, d.d. 3-10-49; 245-49, d.d. 31-10-49 en 3-50, d.d. 2-1-50.

Op 15-2-50 was het bestuur van de plaatselijke afdeling als volgt samengesteld:

XI Voorzitter: Johannes Everardus MELJER, geboren te Amsterdam 18-10-1905, kantoorbediende Fa. Van Leer, wonende te Beverwijk, Berkenlaan 19. Informatie werd reeds ingezonden.

XI Secretaresse: Agatha Elisabeth van Wijngaarden, geboren Beverwijk 18-10-14, huishoudster, wonende Beverwijk, Dekkerstraat 3.

XI Penningmeester: Emanuel van Overmeeren, geboren Stoppeldijk 10-6-15, landarbeider, wonende te Beverwijk, Kagerweg 4.

Van de secretaresse werd eveneens een Informatiekaart ingezonden; van de penningmeester wordt er een bij deze melding gevoegd.

De vergadering werd geopend door de voorzitter, J.E. Meijer. Deze gaf een overzicht van het verrichte werk in 1949. Hieruit bleek dat de afdeling een grote activiteit aan de dag had gelegd.

Dit kwam ook naar voren uit het jaarverslag van de secretaresse, mej. A.E. van Wijngaarden. De club organiseerde diverse lezingen en bijeenkomsten en een Zamenhofherdenking. Lezingen werden gehouden, waarbij buitenlandse Esperantisten het woord hadden gevoerd.

De in 1949 georganiseerde tentoonstelling in het Statenhuis aan de Zeestraat in Beverwijk was door 478 bezoekers bezocht.

Momenteel worden er 2 cursussen gegeven, een voor gevorderden en een voor beginners. Het ledental bedraagt 27.

Op 22 Maart 1950 zal te Haarlem een bekend Frans Esperantist een causerie houden.

Ook "Frateco" uit Beverwijk zal hierbij vertegenwoordigd zijn.

De penningmeester, E. van Overmeeren, meldde een batig saldo.

Het verdere gedeelte van de vergadering was gewijd aan het bespreken van de te voeren propaganda.

I.D.

5

2 Januari 1950.

DIENSTGEHEIM

Onderwerp: Herdenking Dr. Zamenhof door Esperantogroep "Frateco" te Beverwijk op 15 December '49

(K)

6,526.1
25.1
6 JAN. 1950
ACD/77303

18

beland
Op Donderdag 15 December 1949 te 20 uur hield de Beverwijkse Esperantogroep "Frateco" van de Bond voor Arbeidersesperantisten in het Nederlandse Taalgebied, in "Het Statenhuis" aan de Velsersweg te Beverwijk een "Dr. Zamenhof-herdenking". Deze herdenkingsavond wordt jaarlijks door "Frateco" te Beverwijk gehouden. Aanvankelijk zou de avond in het Kennemertheater aan de Zeestraat te Beverwijk worden gegeven, doch op 10 December 1949 werd in de pers bekend gemaakt dat de herdenking in "Het Statenhuis" zou plaatsvinden.

Een aantal gasten uit Velsen en Uitgeest woonde de avond bij. Dit waren leden van de afdelingen te IJmuiden en Uitgeest

In het openingswoord en in de nadien gehouden lezing werd gesproken over het werk van Dr. Zamenhof, de eerste esperantist. De gesprekken werden in Esperanto gevoerd.

× | Door de heer Dirk Koeman, geboren te Amsterdam op 17-4-13 wonende te Wijk aan Zee, Verlengde Voorstraat 42, werd een lezing gegeven over het leven en werken van Dr. Zamenhof.

— | Medewerking werd voorts verleend door "Mirano en partner" twee plaatsgenoten met telepathie en goochelen, beiden lid.

Opgemerkt zij dat volgens publicatie in het weekblad "De Kennemer" d.d. 10-12-49, werd medegedeeld dat de heer D. Koeman, hoofdbestuurder is van de Landelijke organisatie.

Het programma bestond verder uit de vertoning van een film over Denemarken. Deze film heeft een tekst in Esperanto. Onder de vertoning moesten echter toelichtingen in het Nederlands een duidelijker beeld geven.

Vrijwel de gehele avond was het Esperanto de voertaal. Politieke inslag was op de avond niet merkbaar.

Over de politieke beïnvloeding in de "Frateco-groep" te Beverwijk, werden reeds eerder afzonderlijke meldingen ingezonden.

P.S. Een informatiekaart van D. Koeman werd reeds ingezonden.

I.D. ↗

D.K. van Nellen

Bij de bestudering van het OD 465 (Bond van Arbeiders Esperantisten) bleek, dat hier niet gesproken kan worden van een communistische mantelorganisatie. Weliswaar is in sommige afdelingen de invloed van communistisch georiënteerde leden vrij groot, doch het merendeel (plm. 50% van de leden van de Bond is georiënteerd op de Partij van de Arbeid) wenst de politiek niet tot een Bondszaak te maken. Ook het Hoofdbestuur is deze mening toegedaan.

Het Esperanto kan, bij de huidige stand van zaken, moeilijk gequalificeerd worden als vruchtdragend politiek object voor de leiding van de C.P.N..

Te oordelen naar de politieke activiteit van de leden van de Bond, voor zover die uit het OD 465 over de jaren 1946-1950 blijkt, is agitatie van de C.P.N. in de rijen van de Bond vrijwel nihil.

B IIIe
2 Februari 1950.

INLICHTINGEDIENST BEVERWIJK

Nr. 301

Onderwerp: Toezending Esperanto-ergaan.

6 Decemb 1949

DIENST 9 DEC 1949

75294

Hierbij doen Wij U teekomen het orgaan "Esperanto wint veld", d.d. 1 September 1949, orgaan van de Bond van Arbeiders-Esperantisten in het gebied van de Nederlandse Taal

Dit orgaan werd mitgereikt op de tentoonstelling van deze Bond, afdeling Beverwijk, genaamd "Fraterco", op 1 en 2 October 1949 te Beverwijk.

In dit orgaan komen alle secretariaten voor van deze Bond in het gehele land.

Over de inhoud van dit orgaan schreven wij reeds in onze melding van 3 October 1949, Nr. 204, terzake de activiteit van "Fraterco" te Beverwijk.

I.D.

\$

Dit orgaan is hoofdzakelijk bij P+B gebonden, waar deze blaadje na 5 jaren vernieuwd wordt

HARD/WS

20/11/62

MINISTERIE VAN
BINNENLANDSE ZAKEN

's-Gravenhage, 8 Mei 1950

No. : B 73046

VERTROUWELIJK

Betr.: Rappell
VI AV3

82539
UITGEBOENT

Hiermede moge ik U mijn schrijven no. 73046 d.d. 22 November 1949 in herinnering brengen, waarin ik U verzocht mij enkele gegevens te willen doen verstrekken betreffende enkele personen, aan wier adres men zich kon opgeven voor deelname aan een in October 1949 begonnen cursus Esperanto, uitgaande van de Arbeiders Esperantistengroep "Fratego" te Beverwijk.

Met spoedige beantwoording zult U mij zeer verplichten.

HET HOOFD VAN DE DIENST.
Namens deze,

Aan de Heer
Commissaris van Politie
te VELSEN.

E. L. van Laere

MINISTERIE VAN
BINNENLANDSE ZAKEN.

's-Gravenhage, 22 November 1949.

No. B. 73046

BETR.: Cursus Esperanto.

VI. EK. 3

VERTROUWELIJK.

Hiermede moge ik U verzoeken mij in kennis te willen doen stellen met de personalia, politieke antecedenten en verder van belang zijnde gegevens betreffende de personen, woonachtig op de volgende adressen:

Dirk Hartoghdwarsstraat 9, Ymuiden Oost,
Erkenstraat 45, Ymuiden Oost en
Hagelingerweg 61, Santpoort
allen gemeente Velsen.

Volgens een advertentie in "De Waarheid" van 17-9-1949 kon men zich aan bovengenoemde adressen opgeven voor deelname aan een in October 1949 beginnende cursus Esperanto, uitgaande van de Arbeiders Esperantistengroep "Fratego" te Beverwijk.

HET HOOFD VAN DE DIENST,
Namens deze,

Aan de Heer
Commissaris van Politie
te VELSEN.

J.G.Crabbendam.

31 October 1949

Veld.

3 NOV. 1949

OP KAART
ACD/46
DAT: 25-7-49
PAR: 1/17

AXI 43046

Onderwerp: Vergadering Arbeiders-
Esperantistengroep
"Fratesco" te Beverwijk

13

Op Donderdag 27 October 1949 te 20 uur werd door de Arbeiders Esperantistengroep "Fratesco" te Beverwijk, een vergadering georganiseerd, waar een lezing werd gehouden door de heer D. van Rhijn uit Halfweg. De lezing was in de pers op 18 October 1949 aangekondigd als een bespreking over de reis van Van Rhijn naar het Congres voor Jonge Esperantisten te München.

In het dagblad "Nieuw-Nederland" van 29 October 1949, verscheen hierover het volgende verslag:

**ESPERANTIST SPRAK VOOR
ESPERANTISTEN**

Gisteravond heeft de heer D. v. Rhijn uit Halfweg voor de Esperanto-groep "Fratesco" een causerie gehouden over zijn reizen door Duitsland. Als vertegenwoordiger van de Ned. Esperanto-jougbeweging maakte de heer Van Rhijn verschillende naoorlogse congressen mee, die georganiseerd werden door de Duitse esperantisten. Het eerste congres na de oorlog vond te München plaats, waar de meer dan 2000 deelnemers met enthousiasme door het gemeentebestuur werden ontvangen. Overal hingen spandoeken en affiches met de bekende groene ster.

Na uitgeweid te hebben over het congres zelf, waar vertegenwoordigers van de neutrale wereldbond en de arbeiderswereldbond van Esperantisten hun standpunt toelichtten, gaf spreker nog zijn indrukken weer over een excursie naar de bekende wintersportplaats Garmen-Partenkirchen.

Het tweede congres na de oorlog vond plaats te Göttingen, een plaats die in 't geheel niet geleden heeft van de oorlog. Ook hier weer vele interessante indrukken en aanknopng van oude vriendschapsbanden met de Duitse Esperantisten. De heer Van Rhijn vergeleek de toestand in Duitsland met die van vorige jaren en constateerde daarbij een flinke vooruitgang. Jammer was dat de Esperantisten uit de Oostelijke zope deze congressen niet mochten bezoeken. De heer Van Rhijn schonk aan de bibliotheek 't boek „Ni devas diri tion" (Wij moeten het zeggen), geschreven door de bekende Duitse Esperantist Hermann Wagner. Deze verrijking van de bibliotheek werd dankbaar aanvaard.

*) Onder leiding van Johannes Everdus Meijer, geloven te Amsterdam op 18-10-1905, kantoorbediende, wonende te Beverwijk, Berkenlaan 19, voorzitter van Fratesco, van wie een Informatiekaart werd ingezonden, is op Vrijdag 21 October 1949 voor "Fratesco" een cursus in Esperanto begonnen voor beginners. Deze lessen, waarvoor ongeveer 30 deelnemers zijn ingeschreven, worden gegeven in het Statenhuis aan de Velsersweg te Beverwijk. Op Donderdag 20 October 1949 begon daar een cursus voor gevorderden, een z.g. "vervolgcursus".

31 October 1949

4 NOV. 1949

Onderwerp: Vergadering Arbeiders-
Esperantistengroep
"Frateco" te Beverwijk

OP KAART
ACD/46
DAT: 25-7-49
PAR: 127

AVG 43046

Op Donderdag 27 October 1949 te 20 uur werd door de Arbeiders Esperantistengroep "Frateco" te Beverwijk, een vergadering georganiseerd, waar een lezing werd gehouden door de heer D. van Rhijn uit Halfweg. De lezing was in de pers op 18 October 1949 aangekondigd als een bespreking over de reis van Van Rhijn naar het Congres voor Jeugdige Esperantisten te München.

In het dagblad "Kennemerland" van 29 October 1949, verscheen hierover het volgende verslag:

**ESPERANTIST SPRAAK VOOR
ESPERANTISTEN**

Gisteravond heeft de heer D. v. Rhijn uit Halfweg voor de Esperantogroep "Frateco" een causerie gehouden over zijn reizen door Duitsland. Als vertegenwoordiger van de Ned. Esperanto-jeugdbeweging maakte de heer Van Rhijn verschillende naoorlogse congressen mee, die georganiseerd werden door de Duitse esperantisten. Het eerste congres na de oorlog vond te München plaats, waar de meer dan 2000 deelnemers met enthousiasme door het gemeentebestuur werden ontvangen. Overal hingen spandoeken en affiches met de bekende groene ster.

Na uitgeleid te hebben over het congres zelf, waar vertegenwoordigers van de neutrale wereldbond en de arbeiderswereldbond van Esperantisten hun standpunt toelichtten, gaf spreker nog zijn indrukken weer over een excursie naar de bekende watersportplaats Garmen-Partenkirchen.

Het tweede congres na de oorlog vond plaats te Göttingen, een plaats die in 't geheel niet geleden heeft van de oorlog. Ook hier weer vele interesse, te indrukken en aanknoping van oude vriendschapbanden met de Duitse Esperantisten. De heer Van Rhijn vergeleek de toestand in Duitsland met die van vorige jaren en constateerde daarbij een flinke vooruitgang. Jammer was dat de Esperantisten uit de Oostelijken zozeer deze congressen niet mochten bezoeken. De heer Van Rhijn schenkt aan de bibliotheek 't boek "Ni devas diri tion" (Wij moeten het zeggen) geschreven door de bekende Duitse Esperantist Hermann Wagner. Deze versijking van de bibliotheek werd dankbaar aangenomen.

x) Onder leiding van Johannes Everardus Meijer, geboren te Amsterdam op 18-10-1905, kantoorbediende, wonende te Beverwijk, Berkenlaan 19, voorzitter van Frateco, van wie een Informatiekaart werd ingezonden, is op Vrijdag 21 October 1949 voor "Frateco" een cursus in Esperanto begonnen voor beginners. Deze lessen, waarvoor ongeveer 30 deelnemers zijn ingeschreven, worden gegeven in het Statenhuis aan de Velsersweg te Beverwijk. Op Donderdag 20 October 1949 begon daar een cursus voor gevorderden, een z.g. "vervolgcursus".

In "De Waarheid" van 17 September 1949, editie 2, verscheen een advertentie van "Frateco", waarin werd aangekondigd dat in begin October 1949 een aanvang zou worden gemaakt met een cursus Esperanto.

Aanmelding kon geschieden aan onderstaande adressen:

- * 1. Dirk Hartoghdwarsstraat 9, IJmuiden-Oost.
- * 2. Erkenstraat 45, IJmuiden-Oost.
- * 3. Hagelingerweg 61, Santpoort.

I.D.

3 October 1949.

Onderwerp: Socialistische Arbeiders-
Esperantogroep "Frateco"
te Beverwijk.

10 OCT. 1949

ACD/41359

org. kaart

Op 15 October 1922 werd te Beverwijk opgericht de Esperanto Klube "Frateco".

Volgens de Verenigingsgids Beverwijk van September 1948 is haar doelstelling:

"De verbreiding van de internationale taal "Esperanto" onder de arbeiders in het gebied der Nederlandse taal.

De Bond is een culturele socialistische organisatie op democratische grondslag."

In deze groep bevinden zich te Beverwijk zowel Communisten als Bellamy's. Twee internationale bestuursleden van de Esperantovereniging I.A.B. van de Internationale Vereniging Bellamy (I.V.B.) zijn eveneens lid van "Frateco".

Na de Tweede Wereldoorlog organiseerde deze groepering een Esperantotentoonstelling te Beverwijk op 14 en 15 September 1946, onder het motto: Denkt Internationaal! Spreekt Internationaal!

Een tweede tentoonstelling organiseerde men op 1 en 2 October 1949. Beide tentoonstellingen werden gehouden in "Het Stakenhuis" aan de Zeestraat te Beverwijk.

In Juni 1949 vond een bestuurswijziging plaats.

Met Pasen 1948 werd door het lid A. van der Starre een begroetingstoespraak gehouden op het Bondscongres te Amersfoort.

In Juni 1949 behaalden enkele leden het Esperantediploma A, waarvoor zij hadden deelgenomen aan het Esperanto-examen te Amsterdam. Dit werd op 18 Juni 1949 in de pers bekend gemaakt en daarbij vermeld: "Hiermede is de Esperantogroep "Frateco" weer met bekwame esperantisten versterkt."

In Augustus 1949 werd door 2 leden deelgenomen aan het Congres te Parijs van de Wereldbond van Arbeiders-esperantisten.

Op 2 September 1949 werd door beide leden hierover een lezing gegeven voor "Frateco" te Beverwijk. Een der leden, A. van der Starre voornoemd, zei daarbij o.a.:

"Ondanks dat er wel eens meningsverschillen waren, heerste er op het congres een sfeer van verdraagzaamheid. Er was geen sprake van nationaliteitsverschillen, want men wist somtijds niet of daar een Fransman of een Duitser sprak. Hier kwamen niet bijeen Polen en Zweden, Duitsers en Fransen, maar mensen en.....vrienden. Het aantal deelnemers bedroeg ongeveer 1450 uit 21 verschillende landen."

Bekend is dat bij de meeste leden van "Frateco" een sterke links georiënteerde internationaliteits gedachte leeft.

De "Internacia Asocio Bellamy" (I.A.B.) is de vereniging in de Internationale Vereniging Bellamy (I.V.B.), die zich ten doel stelt de internationale contacten en propaganda voor de Bellamybeweging te verzorgen, door gebruik van Esperanto.

Voor de opening van de 2e Tentoonstelling op 1 October 1949 waren o.a. uitgenodigd: Mr. H.J.J. Scholtens, burgemeester van Beverwijk, de hoofden van de scholen, alsmede vele plaatselijke verenigingen. Dit werd op 20 September 1949 in de pers bekendgemaakt.

zappert
0.12.52

Ons is bekend dat o.a. de volgende personen lid zijn van "Frateco" te Beverwijk:

h.aam. X 1. Johannes Everardus Meijer, geboren te Amsterdam op 19 October 1905, kantoorbediende Fa. Van Leer, wonende te Beverwijk, Berkenlaan 29.

Voorzitter "Frateco".

Vanaf 25 Juli 1946 is hij lid van de I.A.B. der I.V.B. Hij werkt nauw samen met Jac. van Wijngaarden te Beverwijk, nader te noemen.

o.k. - 2. Agatha Elisabeth van Wijngaarden, geboren te Beverwijk op 18 October 1914, huishoudster, wonende te Beverwijk, Dekkerstraat 3.

Zij is een dochter van Johannes van Wijngaarden, geboren 13 September 1879 te Velsen en Maartje Zwart, geboren te Heemskerk op 19 Februari 1880. Zij is een zuster van nader te noemen Jac. van Wijngaarden te Beverwijk. Zij is links-extreem geïnteresseerd en een aanhangster van de Bellamy-ideeën.

Secretaresse "Frateco" vanaf Juni 1949.

o.k. - 3. Willem Johannes Kamag, geboren te Amsterdam op 11 November 1899, electricien H.O., wonende te Beverwijk, Cornelis Matersweg 13.

Voor Juni 1949 secretaris "Frateco". Wegens studieredenen bedankt. Hij is extreem links geïnteresseerd, doch niet aangesloten bij een politieke partij.

h.aam. X Hij is zeer bevriend met Anthonie de Bie, geboren te Amsterdam op 14 Mei 1890, stationsambtenaar, wonende te Beverwijk, Strick van Linschotenstraat 31. Deze had in 1948 op een zijn perceel een verkiezingsbiljet van de C.P.N. en is secretaris van het "Arbeiderstoneelfonds" te Beverwijk.

o.k. - 4. Karel Wilgenhof, geboren te Velsen op 27 December 1917, electro-techniker, wonende te Beverwijk, Wilhelminastraat 28.

Penningmeester en instructeur "Frateco".

Over zijn politieke houding is dezerzijds niets bekend.

h.aam. X 5. Jan van Achteren, geboren te Winschoten op 1 Januari 1899, arbeider, wonende te Beverwijk, Hofdijkstraat 51.

Communist. Had in 1946 een C.P.N.-verkiezingsbiljet op zijn woning. Tijdens de Duitse bezetting in dienst bij de O.T. Zijn dossier op 10-9-47 door Officier Fiscaal te Haarlem geseponeerd. Dienstweigeraar. Abonne op dagblad "De Waarheid". In 1936 reeds lid P.A.S., links extreem Plaatselijk Arbeiders Secretariaat. Begaalde in Juni 1949 te Amsterdam het diploma Esperanto-A.

h.aam. X 6. Jacob van Wijngaarden, geboren te Velsen op 23 Mei 1903, winkelier, wonende te Beverwijk, Kerkstraat 2.

Communistisch geïnteresseerd. Had in 1946 een C.P.N.-verkiezingsbiljet op zijn perceel. Was reeds in 1936 links extreem geïnteresseerd. Abonne dagblad "De Waarheid". Lid Ned. Ver. Sexuele Hervorming. Redacteur van het internationaal Bellamyorgaan in Esperanto "Ekonomia Egaleco". Vanaf 25 Juli 1946 internationaal secretaris van de I.A.B. der I.V.B. Bij bevrijdingsfeest 1945 had hij in zijn winkelatalage een groot portret van Stalin tussen Churchill en Rooseveltafbeeldingen.

X¹ 7. Catharina van Wijngaarden-Kartman, geboren te Wijk aan Zee en Duin (Beverwijk) op 23 April 1914, houder leesbibliotheek, gehuwd met Jac. van Wijngaarden voornoemd, wonende te Beverwijk, Kerkstraat 2.
Lid I.A.B. der I.V.B. Links extreem geïntereerd.

o.k. - 1 8. Dirk Koeman, geboren te Amsterdam op 17 April 1913, Gemeenteambtenaar Amsterdam, vanaf 17-2-49 wonende te Wijk aan Zee (Beverwijk), Verlengde Voorstraat 42.
In Augustus 1949 deelgenomen aan het Congres te Parijs van de Wereldbond van Arbeiders Esperantisten. Hierover een lezing gehouden voor "Frateco" te Beverwijk op 1 Sept. 1949.
Over zijn politieke houding is alhier nog niets bekend.
Volgens mededeling van de Burgemeester van Texel, d.d. 19 September 1949, Nr. 54, heeft hij gesolliciteerd naar de betrekking van vader en zijn vrouw naar die van moeder van het Tehuis "Irene" van de Sociale Dienst te Texel. In dit tehuis verblijven personen die wegens geestelijke afwijkingen niet terecht kunnen in de maatschappij.

X¹ 9. Theodorus Duijn, geboren te Beverwijk op 16 Augustus 1901, arbeider, wonende te Beverwijk, Munnikenweide 31.
Communist. Vrij zeker lid C.P.N.
Vanaf 25 Juli 1946 lid van de I.A.B. der I.V.B.

o.k. - 1 10. Fennechinus Huttinga, geboren te Bellingwolde op 5 November 1901, fabrieksarbeider, wonende te Beverwijk, Graafwijkstraat 19.
Behaalde, als lid van "Frateco" in Juni 1949 te Amsterdam het Esperantodiploma A.
Lid E.V.C. Abonne dagblad "De Waarheid".

o.k. - 1 11. A. van der Starre, wonende te Driehuis, Spieghellaan 15
Lid I.V.B. en I.A.B. Sinds 1948 internationaal penningmeester van de I.A.B. Heeft met Pasen 1948 te Amersfoort het congres van de Bond van Arbeiders Esperantisten in het gebied der Ned. taal (Frateco) begroet, namens I.V.B. en I.A.B. Onderhoudt nauw contact met Jac. van Wijngaarden voornoemd. Lid "Frateco", afd. Beverwijk. In Augustus 1949 deelgenomen aan congres te Parijs van de Wereldbond van Arbeiders Esperantisten. Hierover een lezing gehouden voor "Frateco" te Beverwijk op 1 September 1949. Geboren R'dam 21-6-

90. Bijna alle hiervoor genoemde personen hebben het bordje "Esperanto Parolata" op hun woning.
Van de hiervoor genoemde personen, waarvan nog geen Informatiekaart werd ingezonden, wordt een volledige informatiekaart bij deze melding gevoegd.

Bij de opening van de tentoonstelling op Zaterdag 1 October 1949 bestond een tamelijke belangstelling.
Behalve bestuur en leden, bevonden zich onder de aanwezigen:

o.k. - 1 Willem Alberda, geboren te Doniawerstal op 15-11-1908, constructieschilder, wonende te Beverwijk, Creutzberglaan 129. Lid van de P.v.d.A. Voerde verkiezingspropaganda P.v.d.A. In 1946 gekozen tot Raadslid van die Partij. Idem 1949. Op 6 Sept. 1949 gekozen tot wethouder van Financien, Gemeentebedrijven en Personeelszaken der Gemeente Beverwijk. Op 20-5-49 gekozen tot 2e voorzitter van de Beambtekern Hoogovens. Alberda vertegenwoordigde de raadsfractie van de P.v.d.A.

o.k. - 1 2. Hij is secr. van de Alg. Ned. Metaalbewerkerbond. Paulus Jacobus Rijken, geboren te Amsterdam op 22-9-1902, kantoorbediende Hoogovens, lid P.v.d.A., wonende te Beverwijk, Stumphiusstraat 24.

Hij is lid van het te Beverwijk Communistisch gepenetreerde zangkoor D.O.V. (Door Onthouding Verenigd), waarover nader rapport volgt. Lid A.N.G.O.B. Voerde in 1948 verkiezingspropaganda P.v.d.A. en werd op 20-5-49 gekozen tot voorzitter van de Beambtenkern der Hoogovens te Velsen. Hij vertegenwoordigde de Beverwijkse Bestuurdersbond. Hij is hier secretaris van. Deze bond werd opgericht 6 Maart 1917. Deze bond stelt zich o.a. ten doel: "Een volkerensamenleving, waarin, met behoud van de eigen cultuur, de volken in vrijheid samenwerken, op de grondslag van een gerechtvaardigde verdeling der welvaartsbronnen, een rationele internationale arbeidsverdeling en de gezamenlijk aanvaarde verantwoordelijkheid voor het handhaven van de vrede en de beveiliging der volken tegen agressie."

o.k. - 1 3. Jacob Honig, geboren te Beverwijk op 15-6-98, Nederlander, geen geloof, plaatwerker, wonende te Beverwijk, Acacialaan 6. Lid P.v.d.A., N.V.V. en Beverwijkse Bestuurdersbond.

In zijn laatste kwaliteit was hij tegenwoordig. Penningmeester Alg. Ned. Metaalbew. Bond, afd. Beverwijk.

4. Anna Wernik, geboren te Haarlem op 8-9-02, Nederlander, geen geloof, gehuwd met P.J. Rijken voornoemd, wonende te Beverwijk, Stumphiusstraat 24.

Lid P.v.d.A. en A.N.G.O.B. Namens de A.N.G.O.B. was zij tegenwoordig.

o.k. - 1 5. Gerhardus Petrus Zwaneveld, geboren te Amsterdam op 30-1-18 Ned. R.K., analist Hoogovens, wonende te Beverwijk, Laan van Kanaän 50.

Geen politieke oriëntering bekend.

Hij was aanwezig als vertegenwoordiger van de Culturele vereniging "De Hoogoven-Statens" (In het gebouw van deze vereniging werd de tentoonstelling gehouden).

o.k. - 1 6. Dirk Dangermond, geboren te Enkhuizen op 13-7-95, van beroep hoofdonderwijzer, wonende te Beverwijk, Vondellaan 47.

Hij was aanwezig in zijn kwaliteit als hoofd van een Openbare school te Beverwijk.

Politiek is hij geen sterk figuur.

Tijdens de Duitse bezetting was hij pro Duits en sympathiseerde hij met de N.S.B. Hij was lid van de N.V.D., van het "Opvoedersgilde" en van "Winterhulp Nederland". Als hoofd der school is hij van medio Mei 1945 tot December 1946 geschorst geweest. Wegens zijn houding tijdens de Duitse bezetting is hij door de Minister van Onderwijs Kunsten en Wetenschappen gestraft met een "berisping" met inhouding van 2 maanden salaris. Zijn politiek dossier werd door de Officier Fiscaal te Haarlem op 28-10-47 geseponneerd.

o.k. - 1 Tegen zijn zoon, A.E. Dangermond, geb. 27-8-26 Grootebroek is een Dis-onderzoek ingesteld, Nr. 764, d.d. 23-9-47, waarover U bericht werd ingezonden d.d. 9-10-47, onder Nr. 3427 (31).

Jac. van Wijngaarden, voornoemd fungeerde op de tentoonstelling als propagandist, terwijl J.E. Meijer, de voorzitter, de bezoekers mede rondleidde.

In zijn openingsrede zei de voorzitter dat hij het niet zou hebben over het bestaansrecht van Esperanto, daar dit even vast staat als dat van de radio, telefoon en telegraaf.

Er wordt echter nog altijd hier en daar smalend over onze taal gesproken, aldus spreker, maar met zekerheid kan worden vastgesteld, dat deze geen ideaal, maar een absolute noodzaak is geworden.

Ons doel, zo vervolgde hij, is de jongeren meer in ons werk te betrekken en onze hoop is er op gevestigd, dat Esperanto binnen afzienbare tijd op de scholen verplicht wordt gesteld. Dat de heer Dangermond hier aanwezig is, is een bewijs, dat men ook in onderwijskringen hiervoor voelt.

Vervolgens wendde de voorzitter zich in het Esperanto tot hen, die deze taal machtig zijn, waarna de heer A. van der Starre, voornoemd, de beste wensen voor het slagen van de tentoonstelling uitsprak.

Een persverslag over deze tentoonstelling, gepubliceerd in het dagblad "Kennemerland" van 3 October 1949, wordt als bijlage bij deze melding gevoegd.

Onder het aanwezige tentoonstellingsmateriaal bevonden zich diverse stukken van het Congres der SOKOL te Praag van 1948. Het gekleurde kaarten toonde de jeugd in strijd- en sporthoudingen. Op een vraag aan onze gids wat de SOKOL eigenlijk was, antwoordde deze: "Dat is precies zo'n organisatie als de Padvindere in Nederland."

Verder was het nodige typografische materiaal aanwezig van de "Internacia Asocio Bellamy", de internationale Bellamyorganisatie van Esperantisten in de I.V.B. Organen van het orgaan van deze beweging "Ekonomia Egaleco" tooiden de wanden.

In het midden van de tentoonstellingszaal lag op een grote tafel een hoeveelheid correspondentie uitgespreid, waaronder zich vele brieven bevonden, afkomstig uit Rusland en zijn satelliet-staten.

Uit het aanwezige propagandamateriaal bleek verder dat de volgende personen eveneens lid zijn van "Frateco", afd. Beverwijk:

h. aam. x

1. Leendert Otte, geboren te Leiden op 29-6-16, machinist, wonende te Beverwijk, Alkmaarseweg 248.

Communist. Bezocht in 1948 te Amsterdam het Wereldcongres van Arbeiders-esperantisten.

Commissaris van de Plaatselijke Raad E.V.C., eerder voorzitter. In 1947 voorzitter van de Plaatselijke Bedrijfsgroep der E.V.C., afd. Metaal. Lid E.V.C. Vermoedelijk lid C.P.N. Lid N.V.S.H. Vanaf 1948 kan men zich voor deze organisatie bij hem opgeven als lid.

o.k. x

2. Cornelia Maria van Vliet, geboren te Ouderkerk aan de IJssel op 3-11-12, Ned., N.H., zonder beroep, gehuwd met Dirk van Leeuwen, (geb. 4-6-1907), wonende te Beverwijk, Berkerlaan 34. Deelgenomen aan genoemd Congres in 1948 te Amsterdam.

Haar man is lid van de E.V.C., afd. Metaal.

h. aam. x

3. Abraham Christoffel Nonhebel, geboren te Beverwijk op 15-7-1930, timmerman, wonende te Beverwijk, Jan Vermeijensstraat 1a.

Zijn ouders zijn actief lid van C.P.N. Zijn moeder was C.P.N. candidate voor de Gemeenteraad 1949. Zelf actief lid geweest van de A.N.J.V. en in 1948 lid van de E.V.C., afd. Bouwnijverheid. Thans lid A.B.W.B. Lid J.G.O.B. Abonne op "Wij Bouwen" en "De Vredesactie". Anti-militarist. Dienstweigeraar.

- o.k. - 4. Alida Maria Pellen, geboren te Amsterdam op 17-6-14,
 o.k. - zonder beroep, gehuwd met Hilbrand Schotanus (geb. 12-2-20),
 wonende te Beverwijk, Groenelaan 69.
 Politieke oriëntering is niet bekend.

Van zijde van een der organisatoren werden ons nog de volgende gegevens verstrekt:

1. "Frateco" te Beverwijk is een afdeling van de "Bond van Arbeiders-Esperantisten in het gebied van de Nederlandse taal."
2. Deze Bond is aangesloten bij de Wereldbond van Arbeiders-Esperantisten.
3. De Wereldbond hield haar jaarlijks congres in 1948 te Amsterdam (Nederland)
 1947 te Aarhus in Denemarken.
 1949 te Parijs in Frankrijk.
 1950 is het congres te Turijn in Italië.
4. Secretariaat afd. Beverwijk: Dekkerstraat 3 (A. van Wijngaarden).
 Inlichtingen Beverwijk: Berkenlaan 19 (J.E. Meijer).
 Inlichtingen Wijk aan Zee: Verlengde Voorstraat 42 I
 (D. Koeman).
 Inlichtingen Velsen Noord: Beeckzanglaan 28.
5. "Frateco" betekent "Broederschap".
6. De Wereldorganisatie wordt aangeduid met de letters ~~SET~~ ^{SAT}.
7. Het orgaan van de Ned. Bond heet "Laborista Esperanto".
 Op 1 Sept. 1949 is een propagandanummer uitgegeven, onder de titel "Esperanto Wint Veld".
 In dit extra nummer zijn alle secretariaten van deze bond uit het gehele land opgenomen. Dit nummer werd op de tentoonstelling uitgegeven. Een exemplaar is in ons bezit.
8. "Frateco" begint te Beverwijk weer met een nieuwe cursus voor Esperanto. Men kon zich hiervoor op de tentoonstelling opgeven.
9. Momenteel bestaat de afdeling Beverwijk uit 30 leden.
10. De tentoonstelling te Beverwijk werd totaal door circa 400 bezoekers bezocht.
11. In IJmuiden begint een aparte cursus vanwege de groep.
 Secretariaat: M.v.d. Starre, Spaeghellaan 15 Driehuis.
 Inlichtingen: D. Hartoghdwarsstraat 9 IJmuiden.
 Eikenstraat 45 IJmuiden-Oost.
12. Tijdens het Wereldcongres te Amsterdam in 1948 hebben verschillende buitenlandse personen de "Frateco-groep" te Beverwijk bezocht, welke groep toen haar 25-jarig bestaan herdacht van 1947. Op een speciale presentielijst hebben deze personen hun handtekening geplaatst. Deze lijst was op de tentoonstelling aanwezig.

Door de Burgemeester van Beverwijk is de tentoonstelling niet bezocht.

§

I.D.

8/10.49

NIEUWS UIT KENNEMERLAND

Esperantisten hielden tentoonstelling

Gedurende het weekend is door de Bond van Arbeiders Esperantisten „Fraterco“ in het Statenhuis aan de Zeestraat een tentoonstelling gehouden met het doel deze Wereld-hulp-taal nog meer dan tot heden reeds het geval is, bij het publiek bekend te maken.

In het smaakvol versierde zaaltje was een schat van propaganda-materiaal aanwezig, zoals boeken, brochures, tijdschriften, nieuwsbladen, de presentielijsten, getekend door afgevaardigden uit verschillende landen, die Beverwijk hebben bezocht bij het 25-jarig bestaan der afdeling in 1947. Massa's brieven uit bijna de gehele wereld, benevens een globe, als bewijs dat met met Esperanto overal terecht kan. Aan de wand prijkte een groot portret van Dr. Zamenhoff, de samensteller der taal.

Er bestond voor de opening een flinke belangstelling. Onder de aanwezigen bevonden zich wethouder W. Alberda, die de raadsfractie van de P.v.d.A. vertegenwoordigde, de heren J. Honig en P. J. Rijken, voor de Beverwijkse Bestuurdersbond, mevr. Rijken—Wernik, namens de A.N.G.O.B. de heer G. Zwaneveld voor Hoogovenstaten en het schoolhoofd, de heer D. Dangermond.

Openingsrede

In zijn openingsrede zeide de voorzitter, de heer R. Meyer, dat hij het niet zou hebben over het bestaansrecht van Esperanto, daar dit even vast staat als dat van de radio, telefoon en telegraaf. Er wordt echter nog altijd hier en daar smalend over onze taal gesproken, maar met zekerheid kan worden vastgesteld, dat deze geen

ideaal, maar absolute noodzaak is geworden.

Ons doel, aldus spreker, is de jongeren meer in ons werk te betrekken en onze hoop is erop gevestigd, dat Esperanto binnen afzienbare tijd op de scholen verplicht wordt gesteld. Dat de heer Dangermond hier aanwezig is, is het bewijs, dat men ook in onderwijskringen hiervoor voelt.

Vervolgens wendde de heer Meyer zich in het Esperanto tot hen, die deze taal machtig zijn, waarna de heer v. d. Starre uit IJmuiden de beste wensen voor het slagen der tentoonstelling uitsprak.

INTEGROET

's-Gravenhage, 29 October 1949.

No.: B 71133.

Onderwerp: Federatie van Arbeiders-Esperantisten.

VERTROUWELIJK.

n.a.v. schr. van Amsterdam 71133 Co 51806.

IIIA/IV.2.

Hiermede moge ik U berichten, dat mij van betrouwbare zijde werd medegedeeld, dat op het adres Roelantstraat 4 hs te Amsterdam is gevestigd de Federatie van Arbeiders-Esperantisten.

Volgens deze mededeling is tot op heden niet gebleken, dat genoemde Federatie zich op politiek terrein beweegt.

De leden van het hoofdbestuur behoren politiek voor het merendeel tot de P.v.d.A., terwijl ongeveer 50% van de leden eveneens tot genoemde partij behoort. De overige 50% zijn communisten, anarchisten enz..

De leiding in de Federatie is volkomen in handen van personen, behorende tot de P.v.d.A. en zij stelt zich op het standpunt, dat de Federatie zich vooral niet met politiek moet bemoeien.

Door middel van een Centraal Comité wordt contact onderhouden met het buitenland. De secretaris van dit comité behoort politiek eveneens tot de P.v.d.A..

Hoewel tot op heden niet bekend is geworden, dat dit in meerdere plaatsen het geval is, moet het niet uitgesloten worden geacht, dat één of meerdere bestuursleden van een plaatselijke afdeling politiek tot een extreem-linkse partij of groep behoren.

Het maandverslag, mij gezonden bij Uw brief van 17 December 1948 Litt.P.no.3329/5-11 had mede betrekking op deze aangelegenheid.

HET HOOFD VAN DE DIENST.
Namens deze,

J.G.Crabbendam.

De Heer Commissaris van Politie

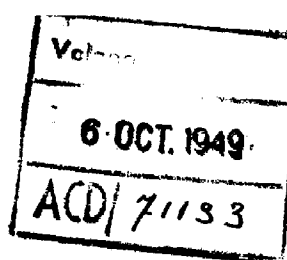
te

KERKRADE.

No. 435^b-46.

Uw schrijven No. 51806, d.d. 25-1-49 en
rappelschrijven No. 51806, d.d. 27-9-49.

Onderwerp: Federatie van Arbeiders-
esperantisten.

D I E N S T G E H E I M.

5 October 1949.

In antwoord op bovenaangehaalde brieven wordt het vol-
gende medegedeeld.

De Federatie van Arbeiders-esperantisten is nog steeds
gevestigd op het adres Roelantstraat 4-hs te Amsterdam.
De leiding van deze Bond berust thans bij de volgende
personen:

- v. k. / voorz. Andries franciscus van H A R E N, geboren 16 Juni
1894 te Den helder, zeilmaker, nederlander, kerk-
genootschap D.G., gehuwd met E.H.J. Meijer, wonen-
de Pluvierstraat 1-hs te Amsterdam.
Politiek is hij georiënteerd op de P.v.d.A.
- v. k. / secr. Hendrik V E L D H O V E, geboren 12 Maart 1910
te Amsterdam, tekenaar machinefabriek, Nederlan-
der, kerkgenootschap E.v.L., gehuwd met Chr. M.
Sinnema, wonende Vegastraat 38-hs te Amsterdam.
Hij is politiek links georiënteerd, doch niet
aangesloten bij een bepaalde partij. Is niet in
een partij onder te brengen en z.g. links neutraal.
- v. k. / penningm. J. G R O E N E S C H E Y, wonende Tulpstraat
33 te Koog a/d Zaan.
Politiek georiënteerd op de P.v.d.A.

Volgens bekomen inlichtingen beweegt de Federatie van
Arbeiders-esperantisten zich niet op politiek terrein.
Ongeveer 50% van de leden, die in deze Bond zijn geor-
ganiseerd, zijn lid van de P.v.d.A. De andere 50% zijn
politiek gesproken vogels van diverse pluimage, d.w.z.
communisten, anarchisten, spartacisten, enz.
De 50% leden van de P.v.d.A. houden de Bond bij elkaar.
De verdeeldheid onder de overige leden is van dien aard,
dat de Bond, zonder de leden van de P.v.d.A. uit elkaar
zou vallen.

In "De Waarheid" van Donderdag 21 April 1949 komt een
artikel voor, dat de politieke verhoudingen in de Bond
tamelijk karakteriseert.
Dit artikel luidt als volgt:

" Arbeiders-esperantisten congresseerden in Utrecht ".

" Beide Paasdagen congresseerde de bond van arbeiders-
esperantisten in de Handelsbeurs te Utrecht. Aan het

"congres namen 240 afgevaardigden en enige buitenlandse
"gasten deel.
"De bondsvoorzitter, de heer A. van Haren uit Amsterdam,
"stelde vast, dat het Esperanto in Nederland terrein wint,
"hetgeen blijkt uit het feit, dat Esperanto thans op de
"lagere scholen mag worden onderwezen en dat ook op enige
"kweekscholen voor onderwijzers les in deze taal wordt
"gegeven.

"Tijdens de discussies stelde de afdeling Laren-Hilversum
"voor om Drees, die ere-voorzitter van de Bond is, niet
"meer in ere-commité's te benoemen en namens het congres
"een protestmotie tegen de koloniale oorlog aan de rege-
"ring te zenden.
"Het hoofdbestuur deelde mede, dat het beter leek de voor-
"stellen niet te behandelen, daar de bond zich vooral niet
"met politiek moest gaan bemoeien!
"Een zelfde weg ging Maandagmorgen een voorstel van een
"Utrechtse gedelegeerde om een adhaesie-betuiging naar
"het vredes-congres te Parijs te zenden.

Uit vorenstaande blijkt duidelijk, dat de leiding in de
Bond nog steeds in handen van P.v.d.A. mensen is.

Voorts zij nog vermeld, dat de Bond wel contacten onder-
houdt met het buitenland en wel door middel van een Inter-
nationaal Comité.

Secretaris van dit Comité is de voormalige secretaris van
de Federatie van Arbeiders-esperantisten:

× Willem Frederik K R U I T, geboren 4 Juli 1912 te Amster-
dam, kantoorbediende, wonende Vier Heemskinderenstraat 53-
II te Amsterdam.

Deze is politiek op de P.v.d.A. georiënteerd.

De huidige voorzitter en secretaris, resp. Van Haren en
Veldhove, komen in de politie-administratie te Amsterdam,
noch crimineel, noch politiek, voor.

De penningmeester Groeneschey komt in het Bevolkingsregis-
ter te Amsterdam niet voor, zodat diens personalia alhier
niet bekend zijn.

De antecedenten van W.F.Kruit werden reeds aan Uw Dienst
doorgegeven bij schrijven C.R. No. 435-46, d.d. 7-6-46 van
de I.D. Amsterdam in antwoord op Uw schrijven Bureau B.
1380/XXIX^B/46, d.d. 1-5-46.

Jo. 131

N O T A

voor: H.B.
van : B.IV.

Naar aanleiding van dit "spontaan" rapport van I.D.Beverwijk moge ik U berichten, dat genoemde I.D. dit jaar in haar gemeente zeer actief was.

Spontaan rapport werd ingezonden over de Internationale Vereniging "Bellamy", gevolgd door 2 nadere rapporten, die allen getuigden van een diepgaand onderzoek en waardevolle gegevens over de I.V.B. bevatten.

Eveneens werd zeer uitvoerig gerapporteerd over de afdeling Beverwijk der Nederlandse Vereniging voor Sexuele Hervorming.

Naar mijn mening bestaat hier wel enige grond het personeel van de I.D.Beverwijk in aanmerking te doen komen voor een tevredenheidsbetuiging.

24-10-'49. B.IV.

Uw No. 46710 d.d. 11.10.1948.

Onderwerp: Onderwijsdienst T.L.E.G E H E I M.

Volgno.

7 FEB. 1949

ACD/54900

In antwoord op Uw bovengenoemd schrijven kan het volgende worden bericht :

Bij onderzoek is gebleken, dat de postbus 6019 te Amsterdam (W) van 9 Augustus 1948 - 1 October 1948 in gebruik is geweest bij INSTRUA SERVO (Onderwijsdienst) van de Asocio de Laboristaj Esperantistoj (Vereniging van Arbeiders Esperantisten), zodat het juiste adres was: Onderwijsdienst A.L.E., postbus 6019, Amsterdam (W).

Deze onderwijsdienst was in handen van :

v. k. Willem van MERKESTEIJN, geboren te Amsterdam, 23 Maart 1905, van beroep los werkman, Nederlandse nationaliteit, geen kerkgenootschap, vroeger wonende Agatha Dekenstraat 19-I te Amsterdam. Sinds 17 Januari j.l. is betrokkene woonachtig op het adres Hasebroekstraat 55-I te Amsterdam.

Van Merkesteyn is los werkman bij een honden- en kattenbroodfabriek; hij is lezer van het dagblad " De Waarheid " en in ieder geval communistisch gezind. Betrokkene is echter politiek niet actief. De lessen in Esperanto werden in zijn woning gegeven en werden slechts door een beperkt aantal leerlingen bezocht. Het juiste aantal is niet kunnen blijken; evenmin is tot dusverre kunnen blijken of er op de cursussen ook politieke onderwerpen werden behandeld. In Esperanto-kringen is men van mening, dat vorengenoemde vereniging communistisch geïntereerd is.

In de administratie aan het Hoofdbureau van Politie te Amsterdam kon niets ten nadele van Van Merkesteyn, vorengenoemd, blijken.

RP Apeld

Rp. no. 719, Geheim.

Vrij
12 JAN. 1949
A 53265

ONDERWERP: Inlichtingen.

Aantal bijlagen: één.

Hiermede moge ik U het navolgende berichten.

Eén dezer dagen kwam het met rood potlood omlijnde gedeelte van bijlage dezes, in mijn handen.

Het is bestemd voor -en afkomstig van- H.F.KONING, geb.27-11-17, won. te Eefde E.631, gemeente Gorssel, die op de achterzijde van bijlage dezes gestelde Nieuwjaarsadvertentie in "De GIDS", zijnde het "officieel orgaan van de Vereniging van Winkeliers en Neringdoenden in de Gemeente "Gorssel", van 31 December 1948, deed opnemen

Hoewel mij het geheel van weinig belang toeschijnt, zo vermeen ik daarvan U de kennismeming toch niet te moeten onthouden.

" E i n d e ". A.doorn, 11 Januari 1949.

afschrijft hiervan, en van de advertentie op achterzijde 1/2 bijlage ~~bijlage in PD van H.F.K.~~ en van de vertaalde uitnodiging

- voegen in:*
- 1. heb OD. van Koning*
 - 2. heb OD „Esperanto als comm. object.“*

1559

*16/2
1949*

ASOCIO DE LABORISTAJ ESPERANTISTOJ.

Sekele ZUTPHEN.

Sekre-o : Diezerstraat 6.

Ni invitas vin por ĝeesti konversaci-vesperen

je marden la 11a de marto,

ĉe Altens Hellenraetplein 9. Komenciĝo je la 8a horo.

Pritaktiĝas : la proponoj por la Kongreso en Heerlen.

Kunportu "L.E." en. kaj "Fundamente Krestematiko".

La Estraro.

Voor eensluitend afschrift,

De opperwachmeester,

P.J.M. van de Laak
P. J. M. van de Laak

BOND VAN ARBEIDERS-ESPERANTISTEN.

Afdeling Zutphen.

Secretariaat : Diezerstraat 6.

Wij nodigen u uit een conversatie-avond bij te wonen

op Dinsdag de 11e Maart

bij Altens Hellenraetplein 9. Aanvang om 8 uur.

Behandeld zullen worden : de voorstellen voor het congres
in Heerlen.

Gelieve mede te brengen "L.E." en "Fundamente Krestematiko."

Het Bestuur.

Bij deze vertaling van de Esperanto-tekst zij opgemerkt,
dat met "L.E." wordt bedoeld het Esperantotijdschrift voor
arbeiders "Laborista Esperantisto" en met "Fundamente Kres-
tematiko" een boekwerk, hetwelk een bloemlezing van artike-
len, gedichten enz. inhoudt van de auteur Zamenhof, de sa-
mensteller van de hulpspraak Esperanto.

De opperwachmeester,

P. J. M. van de Laak

P.J.M. van de Laak

2.0.2.

Nieuwjaaradvertentie

f.1,25

De C. P. N. (DE WAARHEID) afd. Gerssel

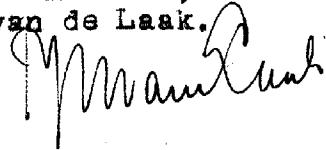
wenst leden en sympathiserenden een strijdbaar nieuwjaar.

Koning.

Voor eensluidend afschrift,

De opperwachtmeester,

P. J. M. van de Laak.

MINISTERIE VAN
BINNENLANDSE ZAKEN

LIJSTBOEK

's-Gravenhage, 27 September 1949

No.: B 51806 IIIIf/h 2 Rappel.

DIENSTGEHEIM

Ond.: Federatie van Arbeiders-
esperantisten.

Hiermede moge ik U mijn schrijven no. 51806 dd. 25 Januari
1949 in herinnering brengen.

Met een spoedige beantwoording zult U mij zeer verplichten.

Het Hoofd van de Dienst
namens deze.:

J

J.G. Crabbendam.

De Heer Hoofdcommissaris van Politie
te
AMSTERDAM

a 7/1/33

MINISTERIE VAN ALGEMENE ZAKEN

No.: 51806

's-Gravenhage, 25 Januari 1949.

B

Ond.: Federatie van Arbeiders-
esperantisten.
IIIf/IIII

G E H E I M

n.a.v. 51806 v Kerkerade

Ik heb de oer U het volgende te berichten.

Reeds enige tijd blijkt van de zijde der C.P.N. belangstelling te bestaan voor het Esperanto, mogelijk als middel ter verkrijging van een beter begrip tussen de communisten der verschillende landen.

~~Thans~~ werd van betrouwbare zijde gemeld, dat in Zuid-Limburg een Esperanto-cursus werd georganiseerd, waaraan vrijwel uitsluitend wordt deelgenomen door C.P.N. en E.V.C.-leden.

De cursus gaat uit van de Federatie van Arbeidersesperantisten, gevestigd Roelandstraat 4 hs te Amsterdam.

Over de bewoner van dit huis werd Uwerzijds eerder bericht onder No. 435 a, dd. 10-12-1947.

Voor zover dezerzijds bekend is, stond deze organisatie vóór de laatste oorlog over het algemeen de ideeën van de S.D.A.P. voor.

In verband met het bovenstaande echter moge ik U verzoeken, mij uitvoerig te willen doen inlichten omtrent de personen, die thans de leiding van de Federatie vormen alsmede omtrent de politieke activiteit, welke eventueel van de organisatie uitgaat.

Tevens zal ik gaarne van U vernemen, of de Federatie wellicht contacten met het buitenland onderhoudt.

Het Hoofd van de Dienst
namens deze:

J.G. Crabbendam

Aan de Heer
Hoofdcommissaris van Politie
te
AMSTERDAM.

A 71133

26/1-49
27/1-49

COMMISSARIAAT
VAN POLITIE

KERKRADE

KERKRADE, de 17e December 1948. 8.
Telefoon 2345
2328

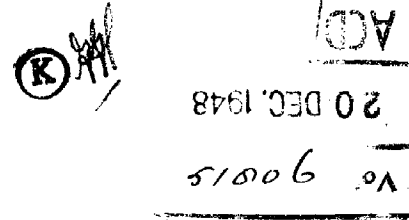
Litt. P.

No. 3329 | 5-11 Geheim.

--- Bijlage(n)

Onderwerp: Politiek maandverslag.

Verzoekt bij beantwoording datum en
nummer van dit schrijven aan te halen.

De politieke activiteit was gedurende de verslagperiode zeer gering.

Het is gebleken, dat ten huize van de bekende en actieve communist Christiaan Vos, geboren te Emmen, 15.12.1911, gehuwd bankwerker werkzaam op de Staatsmijn Wilhelmina (werknummer 4852), wonende te Kerkrade aan de Drievogelstraat no.1 (boven), onder leiding van deze, een esperanto-cursus wordt gegeven, en wel iedere Woensdagavond. Aan deze cursus wordt deelgenomen door leden van de C.P.N. cq. E.V.C. De juiste gegevens van de deelnemers, zullen U tzt worden toegezonden.

Deze cursus gaat uit van de organisatie "Arbeidersesperanto" gevestigd te Amsterdam (West), Rulandstraat no.4.

Deze cursussen moeten als zeer gevaarlijk worden gezien en hebben kennelijk tot doel, om op eenvoudige wijze de moeilijkheden van de taalverschillen van de Communistische geestverwanten htl en elders op te lossen opdat deze heren zich bij eventuele gebeurlijkheden en voorbereidingen daartoe, el-kander goed kunnen verstaan.

Door de echtgenote van Vos is verteld, dat door de leden van de club alhier, althans enkelen hiervan, in het esperanto correspondentie gevoerd wordt met geestverwanten in andere landen.

Deze aangelegenheid heeft mijn volle aandacht.

De Commissaris van Politie,

A. Geeraedts.

Aan de Heer en: 1. Procureur-Generaal fgd. Dir. v. Politie te Den Bosch,
2. Hoofd van de C.C.D. te 's-Gravenhage,
3. Officier v. Justitie te Maastricht,
4. Burgemeester van Kerkrade (2 x).

MINISTERIE VAN ALGEMENE ZAKEN

's-GRAVENHAGE, 11 October 1948.

No.: B 46710

Onderwerp: Onderwijsdienst T.L.E.

VI. RD.3

GEHEIM

UITGEROEP

Hiermede heb ik de eer U te berichten, dat in "Werkend Nederland" van 25 September 1948 de volgende mededeling voorkomt:

" Cursus Esperanto,

De "Asocio de Laboristaj Esperantistoj" verzoekt ons mede te delen, dat zij, die aan bovengenoemde cursus wensen deel te nemen, zich kunnen opgeven bij: Afd. Onderwijsdienst T.L.E., Postbus 6019, Amsterdam-W. "

Ik moge U verzoeken mij omtrent genoemde Onderwijsdienst T.L.E. wel nader te willen doen inlichten, waarbij ik gaarne de namen, personalia en politieke oriëntering zal vernemen van de personen die daaraan zijn verbonden.

Indien het mogelijk zou zijn het aantal leerlingen te vermelden, benevens of op de cursussen wellicht politieke onderwerpen worden behandeld, zullen deze gegevens zeer op prijs worden gesteld.

Het Hoofd van de Dienst,
voor deze:

J.G.Crabbendam.

Aan de Heer
Hoofdcommissaris van Politie
te
A m s t e r d a m.

NK

Volgen
30-SEP. 1948
ACD/ 46710

Notitie.

In "Werkend Nederland" van 25 September 1948
werd de volgende mededeling opgenomen:

" CURSUS ESPERANTO

De "Asocio de Laboristaj Esperantistoj"
verzoekt ons mede te delen, dat zij, die
aan bovengenoemde cursus wensen deel
te nemen, zich kunnen opgeven bij:

Afd. Onderwijsdienst F.L.E.,
Postbus 6019-Amsterdam-W. "

29-9-48

B V.

UITTREKSEL

Voor OD 465 Naam Bond van Arbeiders Esperantisten.
Origineel in OD 882 Naam Tutmunda Jhular Organizo.
Volgnr. Ag.nr. CO 43324 Aard van het stuk Antwoord schr. nr. I.D. 4082-'48 op
ons schr. 40145. d.d. 30-7-49 Afz. I.D. AMSTERDAM Datum 6 Aug. 48.

Naar aanleiding van Uw bovenaangehaald schrijven, kan het volgende worden medegedeeld.

In het Bevolkingsregister te Amsterdam staat ingeschreven:

KRIJDT, Pieter, geboren te Zaandijk, 16 September 1894, van beroep: kantoorbediende, zonder kerkgenootschap, van Nederlandse nationaliteit, gehuwd met:

HAM, Adriana, geboren te 's-Gravenzande, 16 December 1893, wonende te Amsterdam, Veeteeltstraat 156 huis. (niet 169)

Administratief werd bekend, dat in 1945 een klacht tegen Krijdt werd ingediend bij de P.R.A. te Amsterdam.-

Hierin werd Krijdt beschuldigd voor opleiding van Politie-officier te zijn geweest in Schalkhaar.

Deze klacht bleek echter niet gegrond en berichtte de Procureur Fiscaal bij het Bijzonder Gerechtshof te Amsterdam op 22 April 1947 aan de P.R.A., dat Krijdt onvoorwaardelijk buiten vervolging werd gesteld.-

Na de bevrijding, toen de Esperantisten Beweging weer begon te bloeien, verscheen er initieel plaatselijk orgaan te Amsterdam van de Bond van Arbeiders Esperantisten een artikel, 't welk handelde over de gedragingen van Krijdt tijdens de bezettingsjaren.- Dit artikel werd door genoemde Bond besloten, een commissie in het leven te roepen, die tot taak kreeg, te onderzoeken, in hoeverre Krijdt fout was geweest en of hij gehandhaafd kon worden als lid van de Bond.

Deze Commissie, bestaande uit drie personen, stelde een serieus onderzoek in en kwam tot de conclusie, dat Krijdt, wegens zijn houding in de bezettingstijd, niet kon worden gehandhaafd.

Zij concludeerde deze uitspraak uit de feiten, dat Krijdt gedurende enige jaren regelmatig "Volk en Vaderland" las, dat hij de "goede" Nederlanders zoveel mogelijk negeerde en veel omgang had met N.S.B.ers, waaronder zelfs een S.D. handlanger.- Tijdens het onderzoek van de commissie nam Krijdt een zeer leugenachtige houding aan.-

Momenteel schijnt hij zich echter te hebben ingedrongen in de Beweging van Jeugd Esperantisten.- Deze Beweging is niet aangesloten bij de Bond van Arbeiders Esperantisten.-

Krijdt staat bekend als iemand die politiek vele richtingen uit kan, doch is in

/ meerdere gevolgd.- Naar aanleiding hiervan werd door

Uitgetrokken door J.H. Afd./Sectie ACD 4b Datum 16-2-49.

Op aanwijzing van

UITTREKSEL

Voor OD. 465 Naam Bond van Arbeiders Esperantisten.
Origineel in OD. 882 Naam Tutmunda Junular Organizo.
Volgnr. Ag.nr. CO 43324 Aard van het stuk Antwoord schr. nr. I.D. 4082-'48. op
Ons schr. 40145, d.d. 30-7-48fz. I.D. Amsterdam Datum 6 Aug. 48.

vervolg:

Krijt staat bekend als iemand die politiek vele richtingen uit kan, doch is in geen enkel opzicht gebleken, dat hij Communistisch georiënteerd zou zijn.-
Het vermoeden bestaat, dat hij momenteel de Partij van de Arbeid is toegegaan.

Uitgetrokken door J.H. Afd./Sectie ACD 4b Datum 16 Febr. 49.

Op aanwijzing van

UITTREKSEL

Voor OD 465 Naam Bond van Arbeiders Esperantisten

Origineel in OD 781 Naam Sennacieca Asocio Tutmonda

Volgnr. Ag.nr. 41395 Aard van het stuk

Afz. B Datum 19-7-'48

De Communisten benutten de Bond van Arbeiders-~~Esperantisten~~
(Ned. Afd. van de S.A.T.), om berichten aan hun geestesverwanten
in het buitenland door te geven.

Ook de links georiënteerde pacifisten trachten via hun fractie
in de S.A.T. hun idealen te propageren.

De communistische invloed op de S.A.T. moet vrij belangrijk
worden geacht. Van de Nederlandse afdeling zijn diverse C.P.N.ers
lid, terwijl door enigen ook bestuursfuncties worden bekleed.

Uitgetrokken door P. Afd./Sectie ACD 40 Datum 12-3-'49

Op aanwijzing van G.S.

POLITIE TE AMSTERDAM
Bureau HOOFDCOMMISSARIS
INLICHTINGDIENST

Rbh.

Lo

OPGELEGD

Volgno.
11 DEC 1947
A 19-25831

Nr. I.D. 435^a-146.

Amsterdam, 10 Decembe

Uw brief: B.X.21902, dd. 9-10-47.

B
BUREAU B
15-12-47

Onderwerp: Federatie van arbeiders-esperantisten.

Bijlagen:
GEHEIM.

In antwoord op bovenaangehaald schrijven wordt het volgende medegedeeld.

Het perceel Roelantstraat 4 hs. te Amsterdam wordt bewoond door:

A. K.N.V.
B. K.N.V.

Jan KRUIT, geboren 30 April 1876 te Amsterdam, diamantbewerker en zijn echtgenote Jacobina Simonetta SERKMAN, geboren 6 Juli 1877 te Amsterdam.

Kruit is reeds jarenlang werkloos. Hij verhuurt een gedeelte (achterkamer en kelder) van zijn woning aan de Federatie van arbeiders-esperantisten. Deze vereniging heeft haar kantoor gevestigd in bedoelde achterkamer en gebruikt de kelder als archief of opslagplaats.

Het echtpaar Kruit vertoeft weinig op genoemde woning, doch is meestal bij een gehuwde dochter, die te Hilversum woonachtig is.

Hij is politiek de "Partij van de Arbeid" toegedaan en maakte bij de laatstgehouden verkiezingen, voor de ramen van zijn woning, reclame voor Koos Vorrink.

Overigens gaat geen politieke activiteit van hem uit.

In de administratie van de P.R.A. en de Politie te Amsterdam komt hij niet voor.

De personalia van de ondertekenaar van bedoeld artikel zijn:

A. K.V.
B. K.V.

Teunis Cornelis KLIJN, geboren 4 Maart 1892 te Kattendijke, grondwerker, wonende Wagenaarstraat 121-III^a te Amsterdam.

Amsterdam

Klijn is ex-commissaris van de Afdeling/Internationale Anti Militaristische Vereniging.

In 1928 was hij propagandist voor de "Anarcho Syndicalistische Esperantobeweging".

Hij komt voor op de ledenlijst van de Nederlandse Bond van Vrije Socialistten.

Verzonden aan: Hfd. C.V.D. Den Haag. D-2.

Aan

B.X.21902.

INTERSCHIEDBOEK
UITGEBODEN

14/60
L0

9 October

7.

OPGELEGD

VII.

TZ.3.

G E H E I M.

Federatie van arbeiders-esperantisten.

V.K.

nie 25831

In het weekblad "Socialisme van onder op" d.d. 1 September 1947, komt een artikel voor van de volgende inhoud:

Vrienden.

Op ons congres is Esperanto aanvaard voor de internationale verbindingsen.

Maar daar zijn wij niet mee klaar.

Nu is het nodig, dat de samenstellende delen van onze organisatie zich ook op het aanleren van de hulptaal Esperanto toeleggen.

Want men moet er van overtuigd zijn, dat bij internationale verbredering men een direct contact niet kan missen.

Daarom raden wij ieder aan zich op te geven bij de Fed. van arbeiders-esperantisten.

Roelantstraat 4, Amsterdam (W.).

Die zorgt dan voor de verdeling over de afdelingen in het gehele land.

Mocht er geen afd. zijn in de directe omgeving, dan wordt de mogelijkheid geboden een schriftelijke cursus te volgen.

T.C. Klijn

Wagenaarstraat 121 III A'dam (O.)

Naar aanleiding hiervan moge ik U verzoeken mij - indien mogelijk uitvoerig - te willen doen inlichten omtrent de bewoners van het adres Roelantstraat 4 te Uwent, waarbij ik het op prijs zal stellen in kennis te worden gesteld met hun mogelijke politieke activiteit.

Tevens zal ik gaarne worden ingelicht omtrent de ondertekenaar van bedoeld artikel, T.C. Klijn, wonende Wagenaarstraat 121 III te Uwent.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST

Namens deze:

LS.

L.L.van Laere.

Aan de Heer Hoofdcommissaris
van Politie,
te
A M S T E R D A M.

DOSS. No.:
 CRT.: SOCIAL. V.O.O.
 DATUM: 1-9-47
 PAR.:

(K)

Vrienden.

Op ons congres is Esperanto aanvaard voor de internationale verbindingen.

Maar daar zijn wij niet mee klaar.

Nu is het nodig, dat de samenstellende delen van onze organisatie zich oók op het aanleren van de hulptaal Esperanto toeleggen.

Want men moet er van overtuigd zijn, dat bij internationale verbroedering men een direct contact niet kan missen.

Daarom raden wij ieder aan zich op te geven bij de Fed. van arbeiders-esperantisten.

Roelantstraat 4, Amsterdam (W.)

Die zorgt dan voor de verdeling over de afdelingen in het gehele land.

Mocht er geen afd. zijn in de directe omgeving, dan wordt de mogelijkheid geboden een schriftelijke cursus te volgen.

T. C. Klijn

Wagenaarstraat 121^{III} A'dam (O.)

Handwritten notes:
 1947
 1947
 1947
 1947

Dit adres van de Fed. van Arbeiders-Esperantisten was op 30-9-1947 bij ACD niet bekend.

SECTIE PERS

Handwritten scribbles:
 1947

1947

1947

93769

B 465

VERTROUWELIJK

Aard v. h. stuk brief	Soort correspondentie toegelaten post	(V/O/T) V	Lp/Exp Agnt-nr.	CENSUR- RAPPORT	Nr. 39592 Dd. 4.4.'47
--------------------------	--	--------------	--------------------	--------------------	--------------------------

AFZENDER: Asocio de Laboristaj Esperantistoj Fle Roelantstr 4 Amsterdam ADRES: (Cq. plaats v. terpostbezorging)	GEADRESSEERDE: Al K-Do Herman Wagner Im Himmelsberg 10 bei Präsident Heuffer Stuttgart Deutschland	Datum (Cp. datum v. poststempel) 29.3.'47 Taal Esperanto Vorige rapporten:
---	--	--

Nadere behandeling van het stuk: Aangehouden / Voorl. aangehouden / Vrijgegeven Terug afzender / Bijgevoegd / Gefotografeerd vrijgegeven	Instanties, aan welke dit rapport wordt gezonden: MP MvBi MvBui DRG 0
---	---

Kantoor/Groep Asd	Afd./Tafel BUREAU	Censor 4010	Controle 4003	Datum, waarop gecensureerd: 2.4.'47	Medewerking aan:
----------------------	----------------------	----------------	------------------	--	------------------

ONDERWERP: POLITIEK

NEDERLANDSCHE ARBEIDERS-ESPERANTISTEN BOND NOODIGT DUITSCHERS
UIT VOOR DE BIJWONING VAN ZIJN A.S. CONGRES IN HEERLEN.

Vertaling:

Waarde Kameraad,
Hiermede berichten wij U, dat het 28ste congres van den Nederlandschen Arbeiders-Esperantisten Bond in het Nederlandsche taalgebied, F.L.E., dit jaar zal plaats vinden op 6 en 7 April in Heerlen.
In de verwachting, dat het veel moge bijdragen tot de verspreiding van ons gemeenschappelijk ideaal,

met kameraadschappelijke groeten,
Ned. Arb. Esp. Bond F.L.E.
(w.g.) S.v. Haren,
2e Secr.

Secretariaat:
Vier Heemskinderenstr 53 II
Amsterdam-W

Ingesloten een gedrukte uitnodiging, welke ook aan andere Duitschers is toegezonden.

Bond van Arbeiders - Esperantisten
AD 465
Mogelyk identiek?

Volgno.
22 APR 1947
ACD/4012

N.B. Bovenstaande mededeeling werd verkregen uit particuliere correspondentie en de vertrouwelijke aard daarvan dient steeds in acht te worden genomen. In verband hiermede moet deze mededeeling slechts ter kennis worden gebracht van die officieele instanties, voor welke zij van belang kan worden geacht.

Type: AM